

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Π.1. Γενική ιστορία του λευκόλιθου (ορυκτολογικά-τεχνικά-ιστορικά-περιβαλλοντικά στοιχεία).**
- Π.2. «Κατάστασις εξορυχθέντος λευκολίθου εκ των ορυχείων της I. Μονής Γαλατάκη υπό των Εταιρειών Petrifite και Anglogreek, της περιόδου 1900-1910».**
- Π.3. «Πίνακας παραχωρηθέντων μεταλλείων στην περιοχή του Δήμου Αιγαίων, Κηρέως και Νηλέως το 1917».**
- Π.4. Πληροφορίες για τη μεταλλευτική δραστηριότητα στην Εύβοια το 1917.**
- Π.5. Κατάλογοι εργαζόμενων [Καράμπελας 1917, Αγγλοελληνική Εταιρεία 1917 και 1940 (Κατούνια- Κάκαβος), Παπαντωνάτος 1937].**
- Π.6. Στατιστικά στοιχεία για τον πληθυσμό της περιοχής από τις απογραφές του 1852, 1884, 1907, 1920, 1928, 1940, 1951, 1961, 1971, 1981, 1991 και 2001.**
- Π.7. Άρθρο από το Περιοδικό «Βιομηχανική Επιθεώρησις» (τ. 1946) για την πρώτη, μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, φόρτωση λευκόλιθου από το Κυμάσι.**
- Π.8. Αποθησαύριση χωρίων σχετικών με τα εξορυκτικά χρονικά της «Αγγλογκρήκ», στα Κατούνια, από το λογοτεχνικό βιβλίο του Σκαρλή, N. Βαγγέλη (ψ. Πρίαμος): «Αναφορά στο Μέλλον».**
- Π.9. Στατιστικά στοιχεία των κυριότερων μαγνησιούχων και άλλων βιομηχανικών και μεταλλευτικών προϊόντων της περιόδου 1865-2004.**
- Π.10. Απομαγνητοφωνημένα αποσπάσματα από τη συνέντευξη του Μιχάλη Δ. Σκαλιστήρη.**
- Π.11. Χάρτες.**
- Π.12. Φωτογραφίες.**

Π.1. Γενική ιστορία του λευκόλιθου (ορυκτολογικά-τεχνικά-ιστορικά-περιβαλλοντικά στοιχεία)

Τα μαγνησιούχα ορυκτά, τα οποία απαντώνται στη φύση, είναι κατά αύξουσα σειρά περιεκτικότητας σε μαγνήσιο τα ακόλουθα: το Περίκλαστο, ο Βρουσίτης, ο Μαγνησίτης (λευκόλιθος), ο Σερμπεντίνης, ο Υδρομαγνησίτης, ο Χουντίτης, ο Δολομίτης, ο Κιζερίτης, ο Καρναλίτης και Καιανίτης⁷²⁸.

Ωστόσο, ο λευκόλιθος ή μαγνησίτης ως ορυκτό άλας θεωρείται η βασική πρώτη ύλη για την παραγωγή μαγνησίου με χημικό τύπο: $MgCO_3$ (49% MgO και 51% CO₂). Κρυσταλλώνεται στο τριγωνικό σύστημα και είναι ισόμορφος του σιδηρίτη και του σμιθονίτη σε όλες τις αναλογίες. Έχει χρώμα άσπρο μέχρι ασπροκίτρινο. Μόλις σχηματιστεί γίνεται λεπτοκρυσταλλικός και στη συνέχεια σπάει σε κομμάτια με πολλές κόγχες. Έχει σκληρότητα 3-5 απ στη σκληρομετρική κλίμακα του Mochs.

Βρίσκεται σε μορφή κοκκώδη, ραβδωτή ή τελείως συμπαγή μέσα σε περιοδοτίτη και σερπεντίνη ή ως αυτοτελές κοίτασμα μέσα σε κρυσταλλοσχιστώδη πετρώματα, όπως οι ταλκοχλωριτικοί σχιστόλιθοι. Προέρχεται από τη χημική αποσάρθρωση διαφόρων περιοδοτικών πετρωμάτων και κυρίως από την εξαλλοίωση του ολιθίνη, με ταυτόχρονη παραγωγή σερπεντίνη και από την παραπέρα αποσάρθρωση του σερπεντίνη σε λευκόλιθο και χαλκηδόνιο. Σχηματίζεται σε ιζηματογενή πετρώματα και γενικά οι αποθέσεις του είναι μικρές, μικρού βάθους και με ελάχιστες ξένες προσμίξεις (Εύβοια και Χαλκιδική, Εσκί-Σεχίρ και Κιουντάχεια Τουρκίας)⁷²⁹.

Η πολύτιμη ύλη του μαγνησίου μπορεί να προκύψει και από την επεξεργασία του «αλμόλοιπου», του θαλασσινού δηλαδή νερού που μένει μετά την κρυστάλλωση του αλατιού⁷³⁰.

Η παραγωγική διαδικασία γίνεται σε ορυχεία είτε επιφανειακά είτε υπογείως με γαλαρίες. Μετά την εξόρυξη γίνεται διαλογή με τα χέρια και ακολουθεί μεταλλουργική επεξεργασία. Το υλικό αυτό περνά από μαγνήτες (Sortex), φεύγουν οι ξένες προσμίξεις και μένει το καθαρό υλικό, ο λευκόλιθος (άφρυκτος). Μετά υποβάλλεται σε κλιβάνους σε φρύξη 800-900°C (καυστική ή πεφρυγμένη μαγνησία) και σε 1.600°-1.700°C (δίπυρη

⁷²⁸ Βλ. Τσιραμπίδης, ό.π. σελ. 155 και Κισύρας, Δ., «Ο ορυκτός μας πλούτος και οι δυνατότητες ανάπτυξης βιομηχανίας στην Ελλάδα», «Ανταίος», αριθ. 9-10/1945, σελ. 229.

⁷²⁹ Τσιραμπίδης, ό.π., σελ. 155.

⁷³⁰ Από τον Α. Δεληγιάννη εκφράστηκε η άποψη ότι στο ζήτημα της πρώτης ύλης, η οποία επιλέγεται για την κατασκευή του μαγνήσιου, δεν θα έπρεπε να «σπαταληθεί ο δι' άλλας χρήσεις εξαιρετικά πολύτιμος μαγνησίτης, αλλά τα αλμόλοιπα των αλυκών Μεσολογγίου», βλ. Δεληγιάννης, Α., *Τα βιομηχανικά και μεταλλουργικά συγκροτήματα Αχελώου και Αλιάκμονος*, Αθήνα 1946, (Εκδοση Ο.Τ.Ε.Ε.), σελ. 22-24.

μαγνησία), η οποία ανάλογα με την ποιότητά της αποκτά και διαφορετική οικονομική αξία. Η καλύτερη ποιότητα έχει την ακόλουθη σύσταση: SiO₂ 0,80%, CaO 1,40%, Fe₂O₃ 0,23%, Al₂O₃ 0,03% και MgO το υπόλοιπο.

Ο ακατέργαστος μαγνησίτης έχει περιορισμένες εφαρμογές, είναι λευκός, σχετικά μαλακός, απορροφητικός και χημικά αδρανής. Χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για το μέταλλο μαγνήσιο, για τη βελτίωση βοσκοτόπων, για παραγωγή λιπασμάτων, υαλουργικών και κεραμικών προϊόντων, καθώς και εκρηκτικών. Ως πληρωτικό υλικό χρησιμοποιείται στην παρασκευή χρωμάτων, χάρτου, πλαστικών και ελαστικών. Ως έκδοχο στην παρασκευή μικροβιοκτόνων, εντομοκτόνων και άλλων γεωργικών φαρμάκων⁷³¹.

Η καυστική μαγνησία χρησιμοποιείται στη γεωργία για βελτίωση βοσκοτόπων ή εδαφών, για εξευγενισμό ποτών και ζάχαρης, για παρασκευή συμπληρωμάτων ζωτροφών και λιπασμάτων, σε περιβαλλοντικές εφαρμογές (κατεργασία υδάτινων λυμάτων, ουδετεροποίηση όξινων διαλυμάτων, αποθείωση καπνοδόχων), για την παραγωγή τσιμέντων και ειδών υαλουργίας και ως πρώτη ύλη άλλων προϊόντων (επιβραδυντικών φωτιάς, φαρμακευτικών ουσιών, καλλυντικών κ.ά.) καθώς και για την παραγωγή δίπυρης μαγνησίας⁷³².

Η τελευταία χρησιμοποιείται στην κατασκευή πυρίμαχων πλίνθων και κοκκωδών υλικών, ιδιαίτερα πλίνθων σε μίγματα με χρώμιο και άνθρακα. Επίσης, για την παρασκευή τσιμέντων και ειδών υαλουργίας.

Το μέταλλο του μαγνησίου συγκαταλέγεται στη σειρά των ελαφρών μετάλλων και η χρησιμοποίησή του παίρνει μέρα με τη μέρα μεγαλύτερη σημασία για τη σύγχρονη τεχνική. Μαζί με το αλουμίνιο παρουσιάζει το θεμελιακό προσόν να συνδυάζει το μικρό βάρος με τη μεγάλη στρεσότητα. Τα κράματα του μαγνήσιου με το αλουμίνιο, μαγγάνιο και τσίγκο⁷³³ θεωρούνται βασικής σπουδαιότητας πρώτη ύλη για την κατασκευή αυτοκινήτων, αεροπλάνων, κινητήρων αεροπλάνων, βομβών και στρατιωτικών οργάνων για την πολεμική βιομηχανία⁷³⁴ και γενικότερα μηχανών που πρέπει να έχουν μικρό βάρος⁷³⁵.

⁷³¹ Τσιφαμπίδης σελ. 157.

⁷³² Ο.π.

⁷³³ Βλ. ό.π., Κισκύρα , Δ., σελ. 229-230.

⁷³⁴ Βλ. Κουβέλης, Π., *Βιομηχανικά δυνατότητες και ενεργειακή πολιτική εν Ελλάδι*, Αθήνα, 1945, σελ. 38.

⁷³⁵ Όπως μας πληροφορεί ο Δ. Κισκύρας, το μαγνήσιο χρησιμοποιείται και για την κατασκευή ραμμάτων στη χειρουργική, τα οποία έχουν το προσόν να απορροφούνται από το σώμα με την πάροδο του χρόνου, βλ. ό.π., Μπάτσης, σελ. 132.

Το μαγνήσιο σε όλες αυτές τις εφαρμογές υπερτερεί και από αυτό το αλουμίνιο, γιατί είναι μέταλλο ελαφρότερο (έχει τα δύο τρίτα του βάρους του αλουμίνιου). Ο συνδυασμός των δύο μετάλλων για την κατασκευή κραμάτων εκπληρώνει κατά το τελειότερο τρόπο τις απαιτήσεις της επιστήμης για τις πιο πάνω ειρηνικές και πολεμικές βιομηχανικές εφαρμογές⁷³⁶.

Από το 1890 αναφέρεται η παραγωγή καυστικής μαγνησίας στην περιοχή της Βόρειας Εύβοιας και από το 1900-1909 η παραγωγή διπύρου μαγνησίας. Το 1913 λειτούργησε στο Μαντούδι Εύβοιας, ο πρώτος στην Ελλάδα περιστροφικός κλίβανος⁷³⁷ χρησιμοποιώντας για καύσιμη ύλη κάρβουνο, από την «Α.Ε. Επιχειρήσεων εν Ελλάδι»⁷³⁸ για την παραγωγή δίπυρης μαγνησίας.

Λευκόλιθος υπάρχει στην Αυστρία (Στυρία), στα κράτη που προέκυψαν από τη διάσπαση της Γιουγκοσλαβίας και σε πολλά μέρη της Ελλάδας. Αποτελεί ένα από τα κυριότερα μεταλλεύματα της χώρας μας και είναι πολύ καθαρός. Θεωρείται από τους καλύτερους του κόσμου, ενώ η ζήτησή του αυξάνει σε διεθνές επίπεδο.

Τα ελληνικά κοιτάσματα μαγνησίτη είναι κυρίως φλεβικού τύπου, απαντούν σε οφιολιθικά συμπλέγματα και είναι γνωστά ως κοιτάσματα λευκόλιθου, εξαιτίας του λευκού χρώματος του μαγνησίτη.

Μικρού (μερικά Km²) ή μεγάλου (δεκάδες Km²) μεγέθους οφιολιθικά στρώματα απαντούν σε όλο σχεδόν το μήκος και το πλάτος του ελληνικού χώρου. Όμως, μερικά μόνον από αυτά φιλοξενούν μεταλλειοφορία μαγνησίτη. Μια γενική τομή ενός κοιτάσματος, συνήθως, περιλαμβάνει: ένα κατώτερο ορίζοντα με φλέβες μαγνησίτη σε αναλλοίωτο δουνίτη και χαρβουργίτη. Εδώ οι φλέβες μαγνησίτη σπάνια υπερβαίνουν τα 60-70 cm σε πάχος, δεν διακλαδίζονται και η μέση περιεκτικότητα σε μαγνησίτη στο τμήμα αυτό είναι της τάξης του 8-10%. Έναν ενδιάμεσο ορίζοντα όπου οι φλέβες του μαγνησίτη φιλοξενούνται σε καστανόχρωμο σερμπεντίνη. Εδώ υπάρχει το πλουσιότερο

⁷³⁶ Χαρακτηριστικό παράδειγμα για την αξία που αποδιδόταν στο μαγνήσιο είναι ότι στην Αμερική κατασκευάστηκαν, στο διάστημα μονάχα του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, πέντε εργοστάσια και στον Καναδά ένα για την παραγωγή του μετάλλου αυτού, βλ. ό.π., Κισκύρα, σελ. 229. Ο Δεληγιάννης Α. μας πληροφορεί στο σημείο αυτό (βλ. ό.π., σελ. 23) πως η πραγματική παραγωγή των Η.Π.Α. κατά το διάστημα του Πολέμου (1939-1943) αυξήθηκε 56 περίπου φορές (από 3.000 σε 167.000 τόνους) και η ικανότητα της παραγωγής εκατονταπλασιάστηκε. Σχετικά ραγδαία ανάπτυξη παρουσίασε και ο Καναδάς και η Αγγλία. Μόλις, όμως, παρουσιάστηκε χαλάρωση στη ζήτηση για πολεμικούς σκοπούς διαπιστώθηκε μια επίσης ραγδαία πτώση της παραγωγής. Το 1944 κιόλας έκλεισαν στην Αμερική πέντε εργοστάσια και περιορίστηκε η παραγωγή σε άλλα τέσσερα. Το γεγονός αυτό αποδίδεται στην εσωτερική οικονομική κρίση, την οποία αντιμετώπιζαν οι Η.Π.Α. και στην αδυναμία που παρουσίασαν να μετατρέψουν τις πολεμικές βιομηχανίες σε βιομηχανίες για την ειρηνική αγορά, βλ. ό.π., Μπάτσης, σελ. 132.

⁷³⁷ Τσιραμπίδης, ό.π., σελ. 19.

⁷³⁸ Μεταξύ άλλων, η «Α.Ε. Επιχειρήσεων εν Ελλάδι» ήταν ιδιοκτήτρια μεταλλείων λευκόλιθου στο Μαντούδι και θείου στη Μήλο και εκμεταλλεύταν το μεγαλύτερο ορυχείο στην Κύμη, το οποίο το 1918 παρήγαγε περίπου 88.000 τόνους λιγνίτη, βλ. ό.π., Χατζηϊωσήφ, σελ. 178.

μέρος της μεταλλειοφορίας περιεκτικότητας μέχρι και 40% σε μαγνησίτη. Οι περισσότερες από τις φλέβες του ορυκτού διακλαδίζονται σχηματίζοντας ένα πυκνό σύστημα φλεβών και φλεβιδίων (τύπος stockwork). Τέλος, ο ανώτερος ορίζοντας του κοιτάσματος με λεπτά φλεβίδια μαγνησίτη, δολομίτη και χαλκηδόνιου δεν είναι εκμεταλλεύσιμος, εξαιτίας κυρίως των υψηλών περιεκτικοτήτων σε Ca και Si στο τελικό προϊόν⁷³⁹. Το μέσο βάθος της εκμεταλλεύσιμης μεταλλοφορίας του μαγνησίτη εκτιμάται σε τουλάχιστον 50-60 μ.

Στην Ελλάδα παρουσιάζονται κοιτάσματα άμιορφου και κυρίως ιζηματογενούς μαγνησίτη σε ζώνες μεγάλου πάχους και μήκους πολλών χλιομέτρων. Τα σπουδαιότερα άμιορφα κοιτάσματα, που ήταν και είναι σήμερα σε εκμετάλλευση, βρίσκονται συγκεντρωμένα κυρίως στη Χαλκιδική, στην Εύβοια και στη Λέσβο:

1. **Χαλκιδική:** η ζώνη του λευκολιθικού κοιτάσματος εκτείνεται από τις νότιες ακτές της χερσονήσου, κοντά στη Γερακινή, μέχρι τη Θεσσαλονίκη. Έχει πλάτος 8 χλμ. και μήκος περίπου 70 χλμ. Περιλαμβάνει τα μεταλλεία της Γερακινής, της Βάβδου (τα καλύτερα οργανωμένα), των Ορμυλίων, του Πολυγύρου, των Βασιλικών, της Αγίας Παρασκευής, του Γαλαρινού, των Σεδών, της Καρκάρας κ.ά. Δεν είναι γνωστό πότε ακριβώς άρχισε η μεταλλευτική δραστηριότητα για λευκόλιθο στη Χαλκιδική, αναφέρεται όμως εκμετάλλευση αμέσως μετά το 1912⁷⁴⁰.
2. **Εύβοια:** στη Βόρεια Εύβοια υπάρχουν δύο ζώνες κοιτασμάτων λευκόλιθου που έχουν συνολικό μήκος 30 χλμ. και πλάτος 16-20 χλμ. Η ανατολική ζώνη περιλαμβάνει τα μεταλλεία Μαντούδι, Γαλατάκι, Πήλι κ.τ.λ., ενώ η δυτική τα μεταλλεία Κρινή Βρίζα, Βοριά Ρέμα, Τρούπι, Παπάδες κ.ά.
3. **Λέσβος:** η κοιτασματοφόρα ζώνη βρίσκεται στην ανατολική ακτή του Κόλπου Καλλονής, με μήκος 10 χλμ. και πλάτος 4 χλμ., σε διεύθυνση από τα βόρεια προς τα νότια.

Άλλα κοιτάσματα μικρότερου ενδιαφέροντος βρίσκονται: 1) στην Κεντρική Εύβοια (Γερακάρι, Αφράτι), 2) στην περιοχή της Νιγρίτας, 3) στην Αταλάντη κοντά στο Μεγαπλάτανο, στα Σέρβια Κοζάνης κοντά στην Αιανή και στη Σέριφο⁷⁴¹.

⁷³⁹ Τσιραμπίδης, ό.π., σελ.160.

⁷⁴⁰ Ό.π., σελ. 19.

⁷⁴¹ Γαλανός, Φωκίων, Σέριφος, Μέρος Α' (και μόνο), Αθήνα 1962, σελ. 96. Λίγο μετά από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Γραφείου Εμπορίας Μεταλλευμάτων (Σεπτέμβριος 1947), βλ. <http://www.mindat.org/loc>, δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα μεταλλευτικές επιχειρήσεις, σχετιζόμενες με το λευκόλιθο, στους ακόλουθους εξορυκτικούς χώρους:

- **Ορυχείο Γερακινής:** η «Αγγλοελληνική Εταιρεία» διέθετε ιδιόκτητα μεταλλεία λευκόλιθου, 40 μίλια ΝΑ της Θεσσαλονίκης, σε μια περιοχή με γεωγραφικές συντεταγμένες $40^{\circ} 17' B$, $23^{\circ} 27' A$, αποκομίζοντας ετησίως περίπου 27.000 τόνους ακατέργαστου μεταλλεύματος, ενώ τα διαπιστωμένα αποθέματα του ορυχείου ανέρχονταν γύρω στους 300.000 τόνους.

Με αυτά τα δεδομένα προκύπτει ένα τεράστιο αποθεματικό δυναμικό μαγνησίτη για τη χώρα μας, αφού μόνο τα κοιτάσματα στη Χαλκιδική, εξίσου σημαντικά με της Εύβοιας, είναι ικανά να ικανοποιήσουν τις σημερινές ανάγκες της ευρωπαϊκής αγοράς για τις επόμενες δύο τουλάχιστον 100ετίες⁷⁴².

Σ' όλη τη διαδικασία από την εξαγωγή του μεταλλεύματος μέχρι το τελικό προϊόν, το οποίο παράγεται με διάφορους τρόπους (προεμπλούτισμό, χειροδιαλογή, εμπλούτισμό με βαρέα μέσα), πουθενά δε χρησιμοποιείται υλικό που να μολύνει το περιβάλλον ή τα νερά της περιοχής. Το άχρηστο υλικό το οποίο παράγεται κατά τη διαδικασία

- **Ορυχείο Κατουνίων:** η «Αγγλοελληνική εταιρεία» διέθετε ιδιόκτητα μεταλλεία μαγνησίτη 3 μίλια ΝΑ της Λίμνης. Παρήγε 28.000 τόνους ωμού μεταλλεύματος και τα διαπιστωμένα αποθέματα του ορυχείου ανέρχονταν στους 200.000 τόνους.
- **Ορυχείο Τρούπι και Δαφνοποτάμου:** δραστηροποιούνταν ο Ιωάννης Λαμπρινίδης, με παραγωγή 22.000 τόνους ωμού λευκόλιθου και αποθέματα 100.000 τόνων.
- **Ορυχείο Ψηλής Ράχης:** δραστηριοποιούνταν ο Δημήτριος Σκαλιστήρης, με παραγωγή 10.000 τόνων ωμού λευκόλιθου και αποθέματα 40.000 τόνων
- **Ορυχείο Μαντουδίου και Γερορέματος:** δραστηριοποιούνταν η «Εταιρεία Επιχειρήσεων στην Ελλάδα (Societe Financiere de Grece)», με παραγωγή 22.000 τόνων ωμού λευκόλιθου και αποθέματα 150.000 τόνων.
- **Ορυχείο Μυτιλήνης:** δραστηριοποιούνταν ο Α. Π. Αποστολίδης, με παραγωγή 10.000 τόνων ωμού λευκόλιθου και αποθέματα 50.000 τόνους.

Το στήσιμο, βέβαια, του μεταλλείου στη Λέσβο είχε γίνει από τον ίδιο το 1928 στην περιοχή Μικρή Λίμνη των Βασιλικών, από όπου εξαγόταν λευκόλιθος μόνο σε φυσική μορφή. Ακόμη, στη Λέσβο αρχίζει η εκμετάλλευση λευκόλιθου σε συνολικά 4 μεταλλεία. Πρόκειται για παραγωγή εξαιρετικά μικρή (λιγότερο από 40.000 τόνοι άφρυκτου λευκόλιθου στα 1936-1938), σε σχέση με την παραγωγή της Εύβοιας και της Χαλκιδικής, όπου επιπλέον καμινεύεται το μετάλλευμα παράγοντας καυστική και δίπυρη μαγνησία, (βλ. Αγγελόπουλος, Θ. Αγγελ., *O ορυκτός πλούτος της Ελλάδος*, Αθήνα 1947, σελ. 109-113). Τα μεταλλεία άφρυκτου λευκόλιθου Αποστολίδη και Ακύλα στη Λέσβο, αφού αυξάνουν πρόσκαιρα την παραγωγική τους ικανότητα στα 1954-1955, επωφελούμενα των δανείων, πάουν να εργάζονται το 1957 και στη συνέχεια λειτουργούν διακεκομένα με μικρή παραγωγή, (βλ. Υπουργείο Βιομηχανίας, Διεύθυνση Μεταλλείων, Δελτίον μεταλλευτικής κινήσεως της Ελλάδος κατά το έτος 1957, σελ. 47). Ο Αλέξανδρος Π. Αποστολίδης ήταν, επίσης, ιδιοκτήτης και μεταλλείου χρομίου στο Τσαγκλί Φαρσάλων, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την A.M.A.G. (American Mission for Aid to Greece, Αμερικανική Οικονομική Αποστολή στην Ελλάδα) με 11.000 \$ και 883.000 δρχ., και μεταλλείου χρωμίου στη Ροδιανή Κοζάνης. Η λειτουργία της επιχείρησης του Αποστολίδη διήρκεσε μέχρι το 1984, όταν εξαγοράστηκε από τον Σκαλιστήρη, ο οποίος μεταπολεμικά είχε δραστηριοποιηθεί στο νησί και ανταγωνιζόταν τόσο τον Αποστολίδη όσο και τον Ακύλα, έναν τρίτο επιχειρηματία που σχετιζόταν με την εξόρυξη λευκόλιθου, βλ. Παρασκευαΐδης, Παναγιώτης: «Έγκαταλειμμένα μεταλλεία Λέσβου: Το μεταλλείο των Βασιλικών», Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου: *Ιστορικά Μεταλλεία στο Αιγαίο 19ος και 20ος αιώνας* (Μήλος 3-5 Οκτωβρίου 2003), Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, Αθήνα Ιούλιος 2005, σελ. 241.

⁷⁴² Τσιραμπίδης, δ.π., σελ. 160. Η τελευταία αυτή εκτίμηση, που ισχυροποιήθηκε με μεταλλευτικές έρευνες μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ανέτρεψε προηγούμενες συγκρατημένες εκτιμήσεις, αφού προσδιόριζε τα αποθέματα μαγνησίτη στις περιοχές της Εύβοιας και της Χαλκιδικής όπως στον παρακάτω πίνακα:

Αποθέματα μαγνησίτη στις περιοχές της Εύβοιας και της Χαλκιδικής (σε τόνους)

Αποθέματα	Εύβοια	Χαλκιδική
Βέβαια	35.000.000	15.000.000
Πιθανά	45.000.000	20.000.000
Δυνατά	60.000.000	20.000.000

Στην υπόλοιπη Ελλάδα (Μυτιλήνη, Νιγρίτα κ.ά.) τα αποθέματα υπολογίζονται περίπου στους 500.000 τόνους. Βέβαια, στον πίνακα αυτόν καθορίζεται ο περιεχόμενος μαγνησίτης, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψη ότι από αυτόν ένα ποσοστό μόνο ανακτάται κατά τον εμπλούτισμό. Βλ. δ.π., Σ.Μ.Ε., *Ο ελληνικός ορυκτός πλούτος*, σελ. 321.

εκμετάλλευσης του μεταλλεύματος, δεν είναι παρά χώμα και νερό, δηλαδή λάσπη από το πλύσιμο του μεταλλεύματος, το οποίο μαζεύεται σε ασφαλείς περιοχές, τα λεγόμενα φράγματα⁷⁴³.

Στη βιβλιογραφία δεν αναφέρονται βλάβες υγείας που οφείλονται στο μαγνησίτη και στα καθετοποιημένα προϊόντα του, ούτε ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος π.χ. υπόγειων υδροφόρων οριζόντων. Τόσο ο μαγνησίτης όσο και τα καθετοποιημένα προϊόντα του, τα οποία παράγονται στους χώρους των μεταλλείων, είναι σχεδόν αδιάλυτα στο νερό σε επιφανειακές συνθήκες. Επίσης, στο δομικό πλέγμα του μαγνησίτη δεν φιλοξενούνται τοξικά στοιχεία ή μέταλλα.

Από την εξόρυξη του μαγνησίτη προκαλείται, βέβαια, αλλοίωση του τοπίου και έκλυση σημαντικών ποσοτήτων CO₂, προβλήματα που μπορούν να αντιμετωπιστούν με επιστημονική καθοδήγηση. Στις περιοχές αυτές έχουμε συσσώρευση στείρων και χαλαρών υλικών ανάμικτα με μεγάλα κομμάτια βράχων και χαρακτηρίζονται, ως προς τη μηχανική και χημική τους σύσταση, από μεγάλη ανομοιογένεια.

Στην περίπτωση της Βόρειας Εύβοιας τα μεταλλεία έχουν προκαλέσει μεγάλη περιβαλλοντική αναστάτωση⁷⁴⁴. Επειδή, μάλιστα, η μεταλλευτική δραστηριότητα ήταν κατά κόρον επιφανειακή, η αρνητική επίδραση στο περιβάλλον έγινε εντονότερη⁷⁴⁵. Συγκεκριμένα, επηρεάστηκε η αισθητική του τοπίου, υποβαθμίστηκαν τα φυσικά οικοσυστήματα, το επιφανειακό γόνιμο έδαφος απομακρύνθηκε ή καταστράφηκε, η βλάστηση εξαφανίστηκε ή αλλοιώθηκε, ενώ μειώθηκε η βιοποικιλότητα της περιοχής.

⁷⁴³ Σχετικά με τη διαχείριση των φραγμάτων, που ήταν απαραίτητα για τη συλλογή των απόνερων από τα εργοστάσια εμπλούτισμού του μεταλλεύματος, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πληροφορίες του Μηχανικού της εταιρείας του Σκαλιστήρη στο εργοτάξιο του Παρασκευορέμ(μ)ατος από το 1975-1981, Σαμούρη Σ. Ιωάννη, βλ. ό.π., σελ. 81-81: «Πολλές φορές, απασχολήθηκα και στα φράγματα, στα οποία έπεφταν τα απόνερα των εργοστασίων εμπλούτισμού. Είναι γεγονός, ότι πολλές φορές υποχρεωνόμονταν να στέλνω τα θολά νερά στον ποταμό Κηρέα, επειδή είχε γεμίσει με λάσπη το μεγάλο φράγμα. Μάλιστα η διαδικασία της παροχετεύσεως γινόταν τη νύκτα, λόγω της αδικαιολόγητης εμμονής του Διευθυντή Δημήτρη Κώνη. Βέβαια αυτό μπορούσα να το κάνω, βάσει της άδειας διαθέσεως αποβλήτων, που διέθετα από τη Νομαρχία Ενβοίας, όμως αποτελούσε και το αδύνατό μου σημείο, γιατί είχε ως αποτέλεσμα οι πολέμιοι της εταιρείας να μον οποβάλλονταν μηνύσεις και να οδηγούμαι πολλές φορές στα δικαστήρια με την κατηγορία της ρύπανσης του περιβάλλοντος! [...] όμως γνώριζαν πολύ καλά, ότι ουδεμία ρύπανση υφίστατο και επίσης, ότι σε περίπτωση που δεν εδίδετο η σχετική άδεια στην εταιρεία, υπήρχε κίνδυνος, λόγω ελλείψεως φράγματος, να κλείσει το Παρασκευόρεμα, με αποτέλεσμα να απολύθουν και να μείνουν στο δρόμο 1.500 εργαζόμενοι».

⁷⁴⁴ **Παράρτημα: Π.12.2.**

⁷⁴⁵ Είναι χαρακτηριστικό ότι, από τα μεταλλεία που διέθετε το «Συγκρότημα Σκαλιστήρη» στη Βόρεια Εύβοια, εξορύσσονταν μετά το 1972, 20 εκατομμύρια τόνοι στείρων υλικών και μεταλλεύματος το χρόνο (το 1976 η ποσότητα αυτή διπλασιάστηκε). Παραστατικά δηλαδή θα χρειαζόταν μια φάλαγγα αυτοκινήτων, «εν σειρά και επαφή τοποθετούμενα», η οποία θα κάλυπταν μια απόσταση μεγαλύτερη μεταξύ της Αθήνας και της Νέας Υόρκης. Ενώ «η μετακινηθείσα ποσότης γαιών υπό τον Συγκροτήματος Σκαλιστήρην, κατά την τελενταία πενταετίαν [1967-1972], θα εχρειάζετο μίαν φάλλαγγαν εμφόρτων αυτοκινήτων των 15 τόννων, μήκους ίσου προς την περίμετρον της γης». Κάτι τέτοιο πρόσκυπτε, αφού η σχέση αποκάλυψης ήταν 20 τόνοι στείρων υλικών και μεταλλεύματος για την παραγωγή 1 τόνου καθαρού μαγνησίτη, βλ. Ενημερωτικό έντυπο, Συγκρότημα Σκαλιστήρη, 1972

Παρόλη τη μεγάλη ανθρωπογενή δραστηριότητα, η οποία δημιούργησε στην περιοχή δεκάδες εξορυκτικούς χώρους μεσαίου και μεγάλου μεγέθους⁷⁴⁶, καμιά οργανωμένη προσπάθεια δεν έγινε στην κατεύθυνση της ορθολογικής διαχείρισης και αποκατάστασης των μεταλλευτικών περιοχών και ουσιαστικά το έργο της αναβάθμισης των υποβαθμισμένων εξορυκτικών λεκανών αφέθηκε προκλητικά στη διάθεση της φύσης και στη διαδικασία της φυσικής αναγέννησης⁷⁴⁷.

Μόνο κατά τη χρονική περίοδο 1970-80, όταν δραστηριοποιούνταν στην περιοχή ο Μιχάλης Σκαλιστήρης, είχαν γίνει κάποιες προσπάθειες⁷⁴⁸ για την αποκατάσταση του

⁷⁴⁶ Αντιπροσωπευτική περίπτωση αποτελεί ο Κάκαβος. Ο συγκεκριμένος εξορυκτικός χώρος έτυχε εντατικής εκμετάλλευσης, από τα τέλη του 19^ο αιώνα, από την «Αγγλογκρή» και μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο από τον επιχειρηματία Δημήτριο Μ. Σκαλιστήρη και την ιδιόκτητή του «Ανώνυμη Εταιρεία Επιχειρήσεων Μεταλλευτικών Βιομηχανικών & Ναυτιλιακών» («Α.Ε.Ε.Μ.Β.Ν.»). Η τελευταία δραστηριοποίηση έγινε το 1970, κάτω από τη διεύθυνση του Μιχάλη Σκαλιστήρη, γιο του Δημητρίου Σκαλιστήρη (+1967).

Η εταιρεία διατηρούσε στην περιοχή της Βόρειας Εύβοιας 4 υπαίθριες εκσκαφές για την εξόρυξη ισάριθμων κοιτασμάτων, μεγάλες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό μεταλλείων για εμπλουτισμό και επεξεργασία του λευκόλιθου. Το 1975 ζήτησε άδεια αποψίλωσης μιας περιοχής περίπου 800.000 τ.μ, στη θέση Κάκαβος και στη γειτονική Μωραΐτης των οικισμών Σπαθαρίου και Καλυβίων, (βλ. Δασαρχείο Λίμνης, Μελέτη, αρ. πρωτ. 59627/847/14.8.84, της «Α.Ε.Ε.Μ.Β.Ν.» για την εκμετάλλευση στείρων υλικών στη θέση Μικρός Μωραΐτης Κάκαβου και Κάκαβος. Υπεύθυνοι συντάκτες με βάση το άρθρο 2, παρ. 6 της απόφασης 183037/5115/19.8.80, Π. Τσίρος, Μηχανικός Μεταλλείων και Φ. Παπούτσης, Δασολόγος).

Στις θέσεις αυτές, 20 χιλιόμετρα μακριά από τη Λίμνη, όπου παλιότερα αναπτύσσονταν πευκόφυτα δάση, σήμερα έχουν ξεφυτρώσει απότομα γυμνά υψώματα από αδρανή υλικά που διασχίζονται από χαράδρες, ενώ σε αρκετά σημεία δημιουργούνται μικρές ή μεγάλες λίμνες πληρωμένες με μόνιμο ή εποχιακό υδάτινο δυναμικό. Άλλες από αυτές σχηματίσθηκαν από τα νερά της βροχής, ενώ άλλες έγιναν σκόπιμα, για να κατακάθεται η λάσπη των μεταλλείων.

Στην περιοχή του Κάκαβου υπάρχουν σήμερα δύο λίμνες, οι οποίες δημιουργήθηκαν από την πλήρωση των εξορυκτικών λεκανών με βρόχινα νερά. Η μεγαλύτερη, προς τη μεριά του Νότου, έχει διαστάσεις 1X2 χιλιόμετρα, βάθος 230 μέτρα και ονομάζεται K1. Αποτελούσε το πλουσιότερο και μεγαλύτερο ορυχείο (νταμάρι) της ευρύτερης περιοχής μετά το 1970. Η δεύτερη λίμνη διαστάσεων 0,8 X 0,8 χιλιομέτρων και με βάθος 120 μέτρα αποκαλείται Μωραΐτης.

⁷⁴⁷ Για το εξειδικευμένο θέμα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την ανάπτυξη των εξορυκτικών και μεταλλουργικών δραστηριοτήτων και ιδιαίτερα του λευκόλιθου, λόγω της έλλειψης στη χώρα μας ανάλογης τεχνογνωσίας, μπορούν να αξιοποιηθούν στοιχεία από την πρωτοποριακή δράση δύο εταιρειών. Οι τελευταίες στο παρελθόν ανέλαβαν και εφάρμισαν με επιτυχία σχέδια αποκατάστασης των μεταλλευτικών τους χώρων, τους οποίους προιγούμενα είχαν εκμεταλλευτεί. Πρόκειται για τις εταιρείες:

- «Ελληνικοί Λευκόλιθοι», η οποία διαθέτει ορυχεία λευκόλιθου στη Γερακινή της Χαλκιδικής. Η εμπειρία της συγκεκριμένης εταιρείας, πάνω στον σχεδιασμό και την εφαρμογή Μελετών Αποκατάστασης Περιβάλλοντος (Μ.Α.Π.), είναι μεγάλη και στην περίπτωσή μας, το ευτύχημα είναι ότι η οικολογία και η βιολογία της νότιας Χαλκιδικής προσομοιάζει σχεδόν απόλυτα με αυτή της Βόρειας Εύβοιας. Συνεπώς, η εκταμιευμένη εμπειρία της, η οποία πλέον έχει αναχθεί σε σιγουρεμένη πείρα, και η αποτελεσματικότητα των ενεργειών της θα μπορούσε να λειτουργήσει πιλοτικά και να τύχει αξιοποίησης και εφαρμογής και για τα εγκαταλειπμένα μεταλλεία της περιοχής μας, βλ. Χατζηστάθης Αθανάσιος, Χατζηστάθης Θεοχάρης, «Ελληνικοί Λευκόλιθοι»: *H αποκατάσταση των περιβάλλοντος στα μεταλλεία «Ελληνικοί Λευκόλιθοι» στη Γερακινή Χαλκιδική,* 02/02/2003 <http://www.grecianmagnesite.com>.
- «S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.», η οποία εκμεταλλεύεται ορυχεία Μπετονίτη και Περλίτη στη Μήλο και Βωξίτη στο νομό Φωκίδας. Κατά την περίοδο 1978-2000 η «S&B» είχε αποκαταστήσει περίπου 4.500 στρέμματα στη Μήλο και στη Φωκίδα, βλ. <http://www.sandb.gr>.

⁷⁴⁸ Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Ιωάννη Σ. Σαμούρη, δ.π., σελ. 10: «το 1974, όταν ήμουνα Τομεάρχης στο Παρασκευόρεμα, έγινε για πρώτη φορά προσπάθεια αποκατάστασης των περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, σε δύο μεγάλους σωρούς στείρων υλικών, στην είσοδο των εργοταξίου, φυτέζαμε δύο χιλιάδες δενδρόλιλα χαλεπίου πεύκης και μεγάλο αριθμό από ακακίες. Σήμερα, τα πεύκα έχουν μεγαλώσει πολύ και οι δύο σωροί είναι

περιβάλλοντος και για την αναδάσωση των εξορυκτικών χώρων. Μάλιστα, υπήρχε και διασολόγος ο οποίος ασχολήθηκε με το συγκεκριμένο θέμα. Από την τότε προσπάθεια μπορεί να δει κανείς σήμερα σε πολλά σημεία των ορυχείων διάφορα είδη δένδρων: πεύκα, κυπαρίσσια κ.ά.

Βέβαια, για την περιοχή υπάρχει ένας άλλος παράγοντας που αντιστρατεύεται την κάθε προσπάθεια περιβαλλοντικής αποκατάστασης. Ο κίνδυνος της πυρκαγιάς για τα δάση της περιοχής είναι μεγάλος. Η περιοχή εμπίπτει στις κηρυχθείσες ως ιδιαίτερα ευαίσθητες στις πυρκαγιές της χώρας με το Π.Δ. 575/1-7-80, με ξηροθερμική περίοδο από 15 Μαΐου μέχρι 31 Οκτωβρίου και με δείκτη ευφλεκτικότητας 1.

Από φυτοκοινωνικής άποψης οι διαπλάσεις και ενώσεις που συγκροτούν το δάσος περιμετρικά των εξορυκτικών χώρων θεωρούνται μεγάλης ευφλεκτικότητας και καυστικότητας. Λόγω δε της μεγάλης συσσώρευσης λεπτής καύσιμου ύλης, η ανάφλεξη και η διάδοση της πυρκαγιάς είναι μεγάλη.

Για το μέγεθος του κινδύνου των πυρκαγιών αρκεί να αναφέρουμε ότι μόνο το 1977 κάηκαν 180.000 στρέμματα δασών και δασικών εκτάσεων⁷⁴⁹, ενώ για την περίοδο 1988-2000 εκδηλώθηκαν 850 πυρκαγιές, οι οποίες αποτέφρωσαν έκταση 368.000 στρεμμάτων⁷⁵⁰. Από τις πυρκαγιές αυτές το 16% προήλθε από εμπρησμούς, το 18% από ανθρώπινη αμέλεια, το 11% από κεραυνούς, το 51% από άγνωστα αίτια και το 4% από διάφορα άλλα αίτια.

καταπράσινοι. Την αποκατάσταση των περιβάλλοντος, την θεσμοθέτηση εκείνη την εποχή, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ο τότε Υπουργός Βιομηχανίας και εκλεκτός καθηγητής μου στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, ο Κωνσταντίνος Κονοφάγος». Η ίδια η εταιρεία, (βλ. Ενημερωτικό έντυπο: Συγκρότημα Σκαλιστήρη, 1976, σελ. 28), υποστήριζε ότι: «λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τον καθαρισμό των υδάτων, που προέρχονται από την έκπλυση των μεταλλεύματος, τα οποία υφίστανται σειρά επεξεργασιών, ούτως ώστε να αποδοθούν καθαρά στη φύση, απαλλαγμένα από αιωρήματα ή προσμίξεις. Εκτός από τα ειδικά φράγματα, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί ήδη νέες μηχανές (Andritz), με τις οποίες επιτυγχάνεται πλήρης διαχωρισμός των υδάτων εκπλύσεως σε διανγές νερό, που μπορεί να επαναχρησιμοποιεί και σε αμιάδη στερεά υπόλοιπα, που συγκεντρώνονται σε ωρισμένες θέσεις και δεν παραβλάπτουν τους οικισμούς και το περιβάλλον. [...] Ειδική υπηρεσία έχει συσταθεί από το Συγκρότημα, που μελετά τις δυνατότητες βελτιώσεως των εφαρμοζομένων συστημάτων για την προστασία του περιβάλλοντος. Εξ άλλου, για την αποκατάσταση των τοπίου, έπειτα από κάθε επιφανειακή κυρίως εκμετάλλευση, γίνεται διαμόρφωση και κατόπιν δενδροφύτευση, με βάση μελέτη από ειδικούς μηχανικούς και δασονόμους. [...] Με σκοπό την εφαρμογή των καλλιτέρων δυνατών μεθόδων για την ταχεία ανάπτυξη των δενδροφυτεύσεων, διαμορφώθηκαν ειδικά φυτώρια, όπου γίνονται σχετικές μελέτες καταλληλότητας των δενδρυλλίων και θάμνων».

⁷⁴⁹ Ο.π., σελ. 28: «Υπήρξε μια περίοδος που ταλαιπωρηθήκαμε πολύ από μεγάλες πυρκαγιές, που ξέσπασαν σε διάφορες περιοχές. Δεν ξέρω εάν ήταν σύμπτωση ή επρόκειτο περί εμπρησμών. Είχαμε πάντως πολύ μεγάλες πυρκαγιές στη Λίμνη, στην Αγία Άννα, στον Κάκαβο, στο Γερόρεμπα και σε άλλα μέρη. Οι συνέπειες από αυτές τις πυρκαγιές περιορίσθηκαν σημαντικά, επειδή η Εταιρεία διέθετε μεγάλο αριθμό μηχανημάτων, που εμπόδιζαν, κατά το δυνατόν βέβαια, την εξάλλωσή τους, διότι στα μέτωπα των πυρκαγιών δημιουργούσαν μικρές αντιπυρικές ζώνες. Το 1977, όμως, ξέσπασε μια πυρκαγιά, που έκαψε 180 χιλιάδες στρέμματα δάσους!!! Η φωτιά ξεκίνησε από τη Σκεπαστή και επειδή φυσούσε πολύ δυνατός άνεμος, πήρε τεράστιες διαστάσεις και έφθασε μέχρι τα Ελληνικά».

⁷⁵⁰ Τσαγκάρη, Κωνσταντίνα, «Πυρκαγιές των δασών στη Βόρεια Εύβοια», Ημερίδα του Συλλόγου Δασικών Υπαλλήλων Ν. Εύβοιας: Προστασία και αξιοποίηση των δασών της Εύβοιας-Συμβολή αυτών στην ποιότητα ζωής των κατοίκων, Λίμνη 10 Μαΐου 2001.

**Π.2. «Κατάστασις εξορυχθέντος λευκολίθου, εκ των ορυχείων της Ι.
Μονής Γαλατάκη, υπό των Εταιρειών Petrifite και Anglogreek, της
περιόδου 1900-1910»**

Εγκαταστάσια της Μονής Γαλατάκη στην Κύπρο από την Εταιρεία Petrifite και Anglogreek από
15 Οκτωβρίου 1900 μέχρι 30 Δεκεμβρίου 1910 μετατρέποντας την ορυχείο σε έναν παραγωγικό αγρόκτημα.

Εγκαταστάσια της Μονής Γαλατάκη στην Κύπρο από την Εταιρεία Petrifite και Anglogreek από 15 Οκτωβρίου 1900 μέχρι 30 Δεκεμβρίου 1910 μετατρέποντας την ορυχείο σε έναν παραγωγικό αγρόκτημα.	
Territory	Number of plots
Plot No.	Area in acres
15 Oct 1900	30 Dec 1910
1901	1902
1902	1903
1903	1904
1904	1905
1905	1906
1906	1907
1907	1908
1908	1909
1909	1910
1910	1911
1911	1912
1912	1913
1913	1914
1914	1915
1915	1916
1916	1917
1917	1918
1918	1919
1919	1920
1920	1921
1921	1922
1922	1923
1923	1924
1924	1925
1925	1926
1926	1927
1927	1928
1928	1929
1929	1930
1930	1931
1931	1932
1932	1933
1933	1934
1934	1935
1935	1936
1936	1937
1937	1938
1938	1939
1939	1940
1940	1941
1941	1942
1942	1943
1943	1944
1944	1945
1945	1946
1946	1947
1947	1948
1948	1949
1949	1950
1950	1951
1951	1952
1952	1953
1953	1954
1954	1955
1955	1956
1956	1957
1957	1958
1958	1959
1959	1960
1960	1961
1961	1962
1962	1963
1963	1964
1964	1965
1965	1966
1966	1967
1967	1968
1968	1969
1969	1970
1970	1971
1971	1972
1972	1973
1973	1974
1974	1975
1975	1976
1976	1977
1977	1978
1978	1979
1979	1980
1980	1981
1981	1982
1982	1983
1983	1984
1984	1985
1985	1986
1986	1987
1987	1988
1988	1989
1989	1990
1990	1991
1991	1992
1992	1993
1993	1994
1994	1995
1995	1996
1996	1997
1997	1998
1998	1999
1999	2000
2000	2001
2001	2002
2002	2003
2003	2004
2004	2005
2005	2006
2006	2007
2007	2008
2008	2009
2009	2010
2010	2011
2011	2012
2012	2013
2013	2014
2014	2015
2015	2016
2016	2017
2017	2018
2018	2019
2019	2020
2020	2021
2021	2022
2022	2023
2023	2024
2024	2025
2025	2026
2026	2027
2027	2028
2028	2029
2029	2030
2030	2031
2031	2032
2032	2033
2033	2034
2034	2035
2035	2036
2036	2037
2037	2038
2038	2039
2039	2040
2040	2041
2041	2042
2042	2043
2043	2044
2044	2045
2045	2046
2046	2047
2047	2048
2048	2049
2049	2050
2050	2051
2051	2052
2052	2053
2053	2054
2054	2055
2055	2056
2056	2057
2057	2058
2058	2059
2059	2060
2060	2061
2061	2062
2062	2063
2063	2064
2064	2065
2065	2066
2066	2067
2067	2068
2068	2069
2069	2070
2070	2071
2071	2072
2072	2073
2073	2074
2074	2075
2075	2076
2076	2077
2077	2078
2078	2079
2079	2080
2080	2081
2081	2082
2082	2083
2083	2084
2084	2085
2085	2086
2086	2087
2087	2088
2088	2089
2089	2090
2090	2091
2091	2092
2092	2093
2093	2094
2094	2095
2095	2096
2096	2097
2097	2098
2098	2099
2099	2010

**Π.3. «Πίνακας παραχωρηθέντων μεταλλείων στην περιοχή του Δήμου
Αιγαίων, Κηρέως και Νηλέως το 1917»**

(Τοποθεσία, έκτασις σε στρέμματα, ιδιοκτήτες, μετάλλευμα⁷⁵¹)

1. «(Δήμος Χαλκίδας-Κηρονηλέων) Γέροντας, Χονδρή Ράχη, 1400, Ιωσηφίνα χ. Δ. Βουδούρη, Βασιλική Δ. Βουδούρη, Νικόλαος Δ. Βουδούρης, Άννα Νικ. Περδικάρη, Ιωάννης Ν. Περδικάρης, Μαρία Ν. Περδικάρη, Αλκμήνη Ν. Περδικάρη, Χριστίνα Ν. Περδικάρη, Μαρία Ιω. Τομπάζη, Ευφροσύνη χ. Ιακώβου Τομπάζη, Ελένη χ. Ιω. Γκούρα Μαμούρη και Νικόλ. Σαχίνης, χρώμιον.
2. (Κηρονηλέων) Δαφνοπόταμος, 959, Ιωσηφίνα χήρα Δ. Βουδούρη, Βασιλική Δ. Βουδούρη, Νικόλαος Δ. Βουδούρης, Ν. Κωνσταντινίδης, Θ. Κοροβός, Λ. Θ. Ταμβακάς, Αθανάσιος Κακκαβάς, Βασιλική Ν. Παγκώστα, Δημ. Παπαστρατής.
3. (Κηρονηλέων) Πήλι, 4581, Ιωσηφίνα χήρα Δ. Βουδούρη, Βασιλική Δ. Βουδούρη, Νικόλαος Δ. Βουδούρης, κληρονόμοι Ιω. Τομπάζη, κληρονόμοι Λουδ. Δεπιάν και Ν. Ραφαήλ, χρώμιον.
4. (Μεσσαπίων-Κηρονηλέως) Μακρυά Στράτα-Βεργού Λάκκος Κοτσικιάς, 489, Ελληνική Εταιρεία, χρώμιον.
5. (Κηρονηλέων) Ξηροπόταμον Παπάδων, 5637, Ελλ. Μεταλλ. Εταιρεία, χρώμιον.
6. (Κηρονηλέων) Παπάδες, 1709, Ιωσηφίνα χ. Δ. Βουδούρη, Βασιλική Δ. Βουδούρη, Νικόλαος Δ. Βουδούρης, Δ. Γιαννακός, Σ. Τσαλαμαρόπουλος, χρώμιον.
7. (Κηρονηλέων) Κερασιά, Παπάδες, Κοτσικιά, 12000, κληρονόμοι Ιω. Τομπάζη, Πηνελόπη χ. Ευθυμίου Κεχαγιά, Ειρήνη Θ. Κεχαγιά, Ελένη Θ. Κεχαγιά, Π. Αλεξανδρόπουλος, χρώμιον.
8. (Κηρονηλέων) 2108, Γεώργιος Θωμάς, χρώμιον.
9. (Κηρινθίων) Πήλι, 12147, Ενθ. Κεχαγιάς, Θ. Δ. Βώκος και Β. Βουδούρης. Έκπωτοι. Χρόμιον.
10. (Κηρινθίων) 4188, Θ. Βώκος, έκπωτος, χρώμιον.
11. (Κηρινθίων) 2260, Βασίλειος Πετμετζάς, χρώμιον.

⁷⁵¹ Βλ. Φωκίτης, Δ. Ιωάννης, *Πεντανησιακή Επετηρίς*, έτος πρώτον, Αθήνα, 1925, σελ. 212-214. Βέβαια, οι συγκεκριμένες παραχωρήσεις πρέπει, σε αρκετές περιπτώσεις, να είναι προγενέστερες του 1917, ίσως από το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα μέχρι την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα. Ο συντάκτης του πίνακα φαίνεται να επιμένει σε έναν αναχρονισμό, αφού χρησιμοποιεί την ονοματολογία των οικισμών της περιοχής βάσει της διοικητικής διαίρεσης που ήταν σε ισχύ μέχρι τη μεταρρύθμιση του 1912, όταν οι αναφερόμενοι Δήμοι Αιγαίων, Κηρέως και Νηλέως υποβιβάστηκαν σε αντίστοιχες κοινότητες.

12. (Κηρινθίων) Ζονκίζα και Πιθάρι, Κοντουμάδες και Βάμβακες Αγ. Άννης, Παλμάλωνα και Τσιπλή του Γώγκα, 9800, Επ. Δεληγιώργης, Θ. Δ. Βώκος, Κ. Διαμαντίδης. Έκπτωτοι. Γαιάνθρακες.
13. (Κηρινθίων) Παγώντα, 2214, Δ. Σπυρίδων, χρώμιον.
14. (Κηρινθίων) Αχλάδι, Παπάδες, 839, Απ. Αθανασιάδης, Μιχ. Γ. Αντωνόπουλος, χρώμιον.
15. (Κηρινθίων) Παπάδες, 3328, Αλεξ. Δόσιος, Πετρ. Ξανθάκης, Γεώργιος Θωμάς, γαιάνθρακες.
16. (Δήμος Κηρέως) Πήλι, 2142, Αγγλοελληνική Εταιρία Λευκολίθου, λευκόλιθος.
17. (Δήμος Κηρέως) Πήλι, 1533, Ιωάν. Τζαμούρας, Αλεξ. Γεροδημητρίου, Μιχ. Δάρρας, Βύρων Νόελ, λευκόλιθος.
18. (Δήμος Κηρέως) Πήλι, 1581, Δημ. Γ. Μακκάς, Ιωάν. Τζαμούρας, Βασίλειος Βουδούρης, λευκόλιθος.
19. (Δήμος Νηλέως) Παπάδες, 2898, Ιάκ. Steiger, λευκόλιθος.
20. (Δήμος Νηλέως) Παπάδες, 995, Π. Ζίζηλας, Μιλτ. Ράλλης, Ν. Δρόσσος, λευκόλιθος, (νέος αριθ. 160).
21. (Δήμος Αιγαίων) Λίμνη, 911, Μαριγώ χήρα Λ. Καλαμάτα, Αν. Αγγελινίδης, Κ. Τσαλαμαρόπουλος, Δ. Γιαννακός, Μαγνήσιο.
22. (Δήμος Αιγαίων) Κεχριαίς, 4052, Εμμανονήλ Τομπάζης, έκπτωτος, γαιάνθρακες.
23. (Δήμος Αιγαίων) Λίμνη, 10789, Δ. Παπαστρατής, Εν. Καραμάνης, Αριστ. Παπανικολόπουλος, Δημοσθ. Αλεξόπουλος, Κωνστ. Αλεξίου, Ελλην. Εμπ. Εταιρία (Πατρών) Εισαγωγής και Εξαγωγής, χρώμιον.
24. (Δήμος Αιγαίων), 5142, Ενθ. Κεχαγιάς, Θ. Βώκος, έκπτωτος, χρώμιον.
25. (Δήμος Αιγαίων) Αρχάγγελος, 10280, Δ. Παπαστρατής, Ε. Καραμάνης, Αριστ. Παπανικολόπουλος, Δημοσθ. Αλεξόπουλος, Δ. Αλεξόπουλος, Κ. Αλεξίου, Ελλην. Εμπ. Εταιρία (Πατρών) Εισαγωγής και Εξαγωγής, χρώμιον.
26. (Δήμος Αιγαίων) Αρχάγγελος, Μετόχιον Γαλατάκη, 2585, Ενθ. Κεχαγιάς, Θ. Βώκος, Β. Βουδούρης, χρωμίτης.
27. (Δήμος Αιγαίων) Αρχάγγελος, Μετόχιον Γαλατάκη, 2585, Ενθ. Κεχαγιάς, Θ. Βώκος, Β. Βουδούρης, χρωμίτης.
28. (Δήμος Αιγαίων) Κεχριαί, 2073, Ερρίκος Εμπ. Τομπάζης, Ενάγ. Καραμάνης, Κίμων Χρ. Δεμερτζής, χρώμιον.
29. (Δήμος Αιγαίων) Λίμνη-Πλατανάκι και Βρύσις, 10756, Κωνστ. Παναγιωτόπουλος, Γεώργ. Α. Χόρμιοβας, έκπτωτοι, γαιάνθρακες.

30. (*Δήμος Αιγαίων*) *Αμπελάκι, 6215, ιδιοκτήται οι του υπ. αριθ. 22, χρώμιον.*
31. (*Δήμος Αιγαίων*) *Φακόγια Δρυμάνος και Κουρκουλόν, και Λιμπέρι Δρ. Κουρκ. και Λίμνης, 2331, Νικόλαος Γουνδής, γαιάνθρακες.*
32. (*Δήμος Αιγαίων*) *Κουρκουλούς και Ρηνιαίς, 1239, Κωνστ. Ιω. Μαυρουδής, γαιάνθρακες.*
33. (*Δήμος Αιγαίων*) *Τούρλα, Άσπρα Λιθάρια, 483, Εταιρεία Δημοσίων και Δημοτικών έργων, λενκόλιθος.*
34. (*Δήμος Αιγαίων-Κηρέως*) *Πλατανάκι, Μουρταζά, Ζηνί (Σκεπαστής), 5970, Κ. Παναγιωτόπουλος και Γ. Χορμόβας, έκπτωτοι, γαιάνθρακες.*
35. (*Δήμος Αιγαίων-Κηρέως-Αιδηψίων*) α) *Ρέμα Ανθρακιάς, Μίλτου και Μάκρυνσι χωρ. Κουρκουλούς, β) Ρέμα Αγ. Γεωργίου χωρ. Γιάλτρων 19294, Σ. Σιμωνίδης, Ανδρ. Αυγερινός, Φ. Φεράλδης, Θ. Δαραλέξης, γ) Πάκμορι, Βικ. Μορίκης, Διον. Λαδάς, έκπτωτοι. α) Γαιάνθρακες, β) Γαιάνθρακες, μόλυβδος και χαλκός.*
36. (*Δήμος Κηρονηλέων και Ιστιαίων*) *22034, Ελλην. Μεταλ. Εταιρεία, έκπτωτη, χρώμιον.*
37. (*Δήμος Κηρονηλέων και Ιστιαίων*) *9591, κληρονόμοι Ευθ. Κεχαγιά, χρώμιον.*
38. (*Δήμος Νηλέως και Ιστιαίων*) *43028, Γ. Μ. Αβέρωφ, παραιτήθη. Σίδηρος, μαγγανιούχος σίδηρος, ψευδάργυρος, αργυρούχος μόλυβδος».*

**Π.4. Πληροφορίες για τη μεταλλευτική δραστηριότητα στην Εύβοια το
1917**

«ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ⁷⁵²

επί των αριθμών των πινάκων παραγωγής και καταναλώσεως των φυσικών
μεταλλευμάτων Ευβοίας τω 1917».

Εις την παραγωγήν αφρύκτου λευκολίθου η Εύβοια παρέχει σχεδόν την όλην εν Ελλάδι παραγομένην ποσότητα ήτις εν Ευβοίᾳ τω 1917 ήτο 154.438 τόννοι, αξίας δρ. χρ. 42,75 ο τόννος έναντι ολικής εν Ελλάδι παραγωγής τόννων 162.938, αξίας δρ. χρ. 44 κατά τόννον.

Η αξία του προϊόντος της Ευβοίας ανήλθε τότε εις 3.697.413 χρυσάς δραχμάς έναντι 4.179.015 της όλης Ελλάδος με μέσην τιμήν καταναλώσεως φρ. 43 κατά τόννον.

Κανστικής Μαγνησίας παρήχθησαν 4.287 τόννοι εν τη Ευβοίᾳ αποκλειστικώς, επωλήθησαν δε 6047 με απόδοσιν χρ. δρ. 933.982, εις μέσην τιμήν κατά τόννον φρ. χρ. 154,45.

Πεφρυγμένης Μαγνησίας παρήχθησαν 9.820 τόννοι, επωλήθησαν 11.062 αξίας δρ. χρ. 2.280.064 με μέσην τιμήν καταναλώσεως φρ. χρ. 206,11 κατά τόννον.

Γαιανθράκων παρήχθησαν εν Ελλάδι τόννοι 157.956, επωλήθησαν 157.306 αξίας δρ. χρ. 8.450.958 με μέσην κατά τόννον τιμήν 56 χρ. δραχμάς, εν δε Ευβοίᾳ τόννοι 103.631, επωλήθησαν 93.763 αξίας 7.584.879 χρ. δραχμών με μέσην τιμήν 56,46 χρ. δραχμών κατά τόννον.

Κατά ταύτα την σπουδαιοτάτην πρόσοδον την παρέχει ο λιγνίτης μόνος ως φυσικόν προϊόν, αλλά και του λευκολίθου η πρόσοδος αφρύκτου μετά της κανστικής και της πεφρυγμένης Μαγνησίας απέδωκαν σύνολον αξίας δρ. χρυσάς 6.911.459 έναντι 7.584.879 φρ. χρυσών προϊόντος του λιγνίτου.

Ητοι συνολικόν προϊόν πάντων των εν Ευβοίᾳ μεταλλευμάτων κατά το 1917 δρ. χρυσαί 14.496.338 ισοδυναμούσαι προς σημερινάς λίρας Αγγλίας 578.654 ή δραχμάς 202.527.550 δι' ένα νησί κατοικούμενον από 115 χιλιάδας κατοίκους τότε και από εν μόνον είδος προϊόντος. Άλλα λησμονώ ότι την μερίδα του λέοντος έσχον αι διάφοροι εταιρείαι, αφ' ου επλήρωσαν μόνον δι' ημερομίσθια δραχμάς 71.843.400.

Οποία εντυχία δι' εν νησί κατοικούμενον σήμερον από 150-160.000 κατοίκους να έχη μεταλλευτικά μόνον προϊόντα αξίας 300.000.000 ετησίως, ήτοι 2.000 δραχμάς δι' έκαστον άτομον που κατοικεί αυτό το νησί. Άλλα δια να γίνη αυτό χρειάζεται πρώτον να μορφωθούν

⁷⁵² Φωκίτης, ο.π., σελ. 206-208.

οι εργάται, να μάθουν να συνεταιρίζωνται, να εμπιστεύωνται αλλήλους, οπότε θα εθνικοποιηθούν τα μεταλλεία ή τουλάχιστον θα δοθούν εις τους εργάτας εξορύκτας συναιτεριζομένους ηθικώς και τιμώς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

**Επί των αριθμών του στατιστικού πίνακος: «καθαρών προσόδων των μεταλλείων
Ευβοίας τω 1917»**

Επί καθαρού ποσού προσόδου 3.026.82.44 δραχμών αι εκμεταλλεύτριαι εταιρείαι επλήρωναν ενοίκιον δρ. 97.862.70 εν Ευβοίᾳ.

Επί καθαρού δε ποσού προσόδου 5.080.032.67 χρ. δρ. οι εκμεταλλευταί επλήρωσαν ενοίκιον δραχμάς 276.635.25.

Ήτοι ο κόσμος ο πολύς, του οποίου καταστρέφονται τα κτήματα, πολλάκις δε και τα σπίτια, δια να κερδίζουν οι εκμεταλλευταί, και αν προσληφθή ως εργάτης, πληρώνεται ολίγα, διότι είναι εντόπιος και έχει ανάγκη του επιουσίου άρτου.

Το Κράτος άραγε δεν θα ημπορούσε να αφομοιώσῃ τα ημερομίσθια και να δίδη τον άρτο εις όλους, μάλιστα δε, όταν συμβαίνη η αυτή εταιρεία να είναι εργοδότις εις δύο περιοχάς και εις τους μεν, διότι ευνοούνται, να παρέχη, εις δε τους άλλους να μη παρέχη, διότι δεν απεργούν. Ποίοι λοιπόν καλλιεργούν τον μπολσεβικισμόν εν Ελλάδι; οι πεινώντες εργάται ή οι παχύσαρκοι εκμεταλλευταί;

Ας συνέλθουν λοιπόν οι δεύτεροι ή ας συσπειρωθούν οι πρώτοι. Τα μεταλλεία είναι εθνικά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

**Επί των αριθμών του πίνακος «συμβάντων εν μεταλλευτικαίς εργασίαις
δυστυχημάτων».**

Το έτος 1917 υπήρξεν εκ των σημαντικωτάτων δια την εν Ευβοίᾳ μεταλλευτικήν παραγωγήν. Τα δύο κύρια αυτής μεταλλευτικά προϊόντα, ο λιγνίτης και ο λευκόλιθος, ήσαν τότε περιζήτητα λόγω της εντάσεως του πανευρωπαϊκού πολέμου, του αποκλεισμού των υποβρυχίων και της αναγκαιότητος αυτών δια την επιτυχή διεξαγωγήν του αγώνος των Συμμάχων.

Η Εύβοια τότε απασχολεί 4.837 εργάτας, εν ω η Ελλάς ολόκληρος απασχολεί μόλις 9.792, ήτοι ούτε διπλασίους τουλάχιστον των εργατών της Ευβοίας.

Η Εύβοια πληρώνει καθ' όλον το έτος 5.131.708 δραχμ. εις ημερομίσθια, η δε Ελλάς ολόκληρος μόνον 10.567.756.

Δυστυχήματα συνέβησαν εν Ευβοίᾳ τα εξής:

Εφονεύσθησαν 9 εργάται και επληγώθησαν 18, εν δε τη όλη Ελλάδι εφονεύσθησαν 13 και επληγώθησαν 47.

Τα γενόμενα ημερομίσθια του έτους είναι:

Εν Ευβοίᾳ 1.705.101 ήτοι έκαστον ημερομίσθιον δρ. 4,02.

Εν Ελλάδι 2.392.479 » » »

Και ήδη ας αποβλέψωμεν εις τους δυστυχείς εργάτας, οίτινες φονεύονται ή καθίστανται ανάπτηροι εν ταῖς μεταλλευτικαίς εργασίαις. Τι γίνεται δι' αυτούς;

Το μόλις προ ολίγων ετών ιδρυθέν Ταμείον των μεταλλευτών δεν έχει προικοδοτηθή δι' επαρκών πόρων, ώστε να χορηγή γενναιάς συντάξεις εις τους εργάτας, οίτινες καθίστανται θύματα των μεταλλευτικών εργασιών, μάλιστα δε εις τα παλαιά θύματα, των οποίων αι συντάξεις παραμένονται κυριολεκτικώς προπολεμικαί.

Παράδειγμα μία χήρα φονευθέντος πατρός μετά τον νιού του, προστατεύονσα τρεις θυγατέρας αγάμους λαμβάνει μηνιαίαν σύνταξιν δρ. 27.55 ήτοι 3 οκάδες ψωμί τον μήνα δια τέσσαρα άτομα.

Αθήναι Κυριακή 8 Οκτωβρίου 1925

I. Δ. ΦΩΚΙΤΗΣ»

Π.5. Κατάλογοι εργαζόμενων [Καράμπελας 1917, Αγγλοελληνική Εταιρεία 1917 και 1940 (Κατούνια-Κάκαβος), Παπαντωνάτος 1937]

Π.5.Πίν.1-2 και Ιστ.1-10. «Κατάστασις αλφαριθμητική, ανά πόλιν ή χωρίον προελεύσεως, εμφαίνουσα τα ονόματα των υπαλλήλων και εργατών της Εταιρείας Λευκολίθου Καράμπελα και Σία», Λίμνη [1917]-(60 ονόματα εργαζόμενων, αριθμός μητρώου, τόπος καταγωγής, είδος εργασίας)⁷⁵³.

Π.5.Πίν.3-4 και Ιστ.11-21. «Κατάστασις ονομάτων εργαζομένων στις μεταλλευτικές εργασίες της Αγγλοελληνικής Εταιρείας Λευκολίθου, Λίμνη, [1917]»-(442 ονόματα εργαζόμενων, έτος γέννησης, ηλικία, τόπος καταγωγής, αριθμός μητρώου, είδος εργασίας)⁷⁵⁴.

Π.5.Πίν.5. και Ιστ.22-23. «Κατάστασις ονομάτων εργαζομένων στις μεταλλευτικές εργασίες της Αγγλοελληνικής εταιρείας λευκολίθου, τμήμα Κατουνίων, Δεκέμβριος 1940»⁷⁵⁵.

Π.5.Πίν.6. και Ιστ.24-25. «Κατάστασις ονομάτων εργαζομένων στις μεταλλευτικές εργασίες της Αγγλοελληνικής εταιρείας λευκολίθου, τμήμα Κάκαβου, Δεκέμβριος 1940»⁷⁵⁶.

Π.5.Πίν.7. «Κατάστασις ονομάτων εργατών στις μεταλλευτικές εργασίες του N. Παπαντωνάτου, Λίμνη, Μάϊος 1937»⁷⁵⁷.

⁷⁵³ ΤΑΔ, *Μεταλλεία-Ορυχεία: Υποφ.: 1911-1914.*

⁷⁵⁴ Ο.π.

⁷⁵⁵ ΤΑΔ, *Υποφ.: Κατούνια 1940.*

⁷⁵⁶ Ο.π.

⁷⁵⁷ ΤΑΔ, *Υποφ.: Κωνστ. Δαδίκος-Λίμνη.*

**Π.5-Πίν.1 "Κατάστασις αλφαριθμητική, ανά πόλιν ή χωρίον προελεύσεως,
εμφαίνουσα τα ονόματα των υπαλλήλων και εργατών της Εταιρείας
Λευκολίθου Καράμπελα κα και Σία"**

Αλφαριθμητικός Αριθμός	Αριθμός Αριθμός	Ονοματεπώνυμο	Έτος Γεννήσεως	Ηλικία	Τόπος Καταγωγής Χωρίον Δήμος ή Κοινότητα	Ανέ. Αριθ. Μητρώου	Είδος Εργασίας
1	5	Προκ. Α. Αντωνίου	1881	36	Λίμνη Λίμνης	608	Εργολάβος
2	22	Γρηγόρ. Γ. Αποστόλου	1878	39	Λίμνη Λίμνης	545	Εργάτης
3	20	Γεώργιος Αρβανιτογιάννης	1871	46	Λίμνη Λίμνης	382	Εργάτης
4	2	Σταμ. Αρ. Βαρβούζος	1876	41	Λίμνη Λίμνης	495	Ιατρός
5	10	Γεώργιος Κ. Γαλάνης	1857	60	Λίμνη Λίμνης	136	Αποθηκάριος
6	41	Αγγ. Ι. Γερογιάννης	1894	23	Λίμνη Λίμνης	880	Εργάτης
7	42	Ιωάν. Α. Γερογιάννης	1876	41	Λίμνη Λίμνης	497	Εργάτης
8	15	Αναστ. Αθ. Γεωργίου	1895	22	Λίμνη Λίμνης	993	Εργάτης
9	13	Χριστοδ. Ν. Γεωργίου	1897	20	Λίμνη Λίμνης	972	Εργάτης
10	8	Κωνστ. Δημουλάς	1860	57	Λίμνη Λίμνης	160	
11	14	Στέφανος Κων. Καζάκος	1895	22	Λίμνη Λίμνης	911	Σιδηρουργός
12	4	Νικόλ. Β. Καλίτσης	1861	56	Λίμνη Λίμνης	173	Εργολάβος
13	18	Χρήστ. Ν. Καλίτσης	1901	16	Λίμνη Λίμνης	1109	Εργάτης
14	11	Αθαν. Κ. Κόντος	1882	35	Λίμνη Λίμνης	636	Ξυλουργός
15	21	Χαρίλαος. Π. Λειβαδίτης	1896	21	Λίμνη Λίμνης	957	Εργάτης
16	9	Ιοάννης Γ. Μακρής	1854	63	Λίμνη Λίμνης	305	Ζυγιστής
17	17	Δημήτριος Π. Μπλέτσος	1859	58	Λίμνη Λίμνης	156	Εργάτης
18	12	Γεώργιος Ανδρ. Παπαλιόλιος	1871	46	Λίμνη Λίμνης	399	Εργάτης
19	23	Κωνστ. Δ. Παπανικολάου	1870	47	Λίμνη Λίμνης	1004	Εργάτης
20	24	Νικ. Αγγ. Πισπιρίγγος	1868	49	Λίμνη Λίμνης	884	Εργάτης
21	3	Σπυρίδων Πυρουλάκης	1871	46	Λίμνη Λίμνης	397	Γεν. Επιστάτης
22	25	Δημ. Γ. Ρούσσος	1901	16	Λίμνη Λίμνης	1123	Εργάτης
23	43	Πέτρος Ιω. Σταμούλος	1897	20	Λίμνη Λίμνης	993	Εργάτης
24	19	Αντών. Κ. Φλέβας	1895	22	Λίμνη Λίμνης	934	Εργάτης
25	56	Κωνστ. Δ. Φλέβας	1861	56	Λίμνη Λίμνης	108	Εργάτης
26	16	Νικόλ. Φλέβας	1902	15	Λίμνη Λίμνης	1170	Εργάτης
27	40	Πετρ. Κ. Καταραχίδης	1899	18	Τρούποι Τρούπων	306	Εργάτης
28	33	Δημ. Ιω. Αλεξίου	1903	14	Κεχριές Κεχριών	101	Εργάτης
29	44	Γεώργ. Α. Αναγνώστου	1902	15	Κεχριές Κεχριών	98	Εργάτης
30	32	Ευάγγ. Α. Αναγνώστου	1897	20	Κεχριές Κεχριών	81	Εργάτης
31	35	Ιωάνν. Ν. Βεδούρας	1897	20	Κεχριές Κεχριών	82	Εργάτης
32	55	Αντών. Δ. Γερογιάννης ή Θεοδώρου	1898	19	Κεχριές Κεχριών	88	Εργάτης
33	26	Κωνστ. Α. Γερογιάννης	1898	19	Κεχριές Κεχριών	89	Εργάτης
34	34	Νικόλ. Ι. Δημητρίου	1896	21	Κεχριές Κεχριών	75	Εργάτης
35	30	Γρηγόρ. Κ. Κωνσταντίνου	1896	21	Κεχριές Κεχριών	77	Εργάτης
36	53	Ιοάνν. Κ. Κωνσταντίνου	1898	19	Κεχριές Κεχριών	90	Εργάτης
37	54	Δημ. Αντ. Μητσάνης	1902	15	Κεχριές Κεχριών	99	Εργάτης
38	31	Ευάγγ. Σ. Σταματίου	1898	19	Κεχριές Κεχριών	92	Εργάτης
39	28	Γεώργ. Δ. Συρόπουλος	1896	21	Κεχριές Κεχριών	79	Εργάτης
40	29	Ευάγγ. Α. Συρόπουλος	1895	22	Κεχριές Κεχριών	74	Εργάτης
41	27	Κωνστ. Ιο. Τρουπαΐτης	1897	20	Κεχριές Κεχριών	87	Εργάτης
42	45	Γεώργ. Ιω. Κατσάνος	1900	17	Αγ. Άννα Αγ. Άννης	716	Εργάτης
43	46	Αντ. Ν. Μαρμαράς	1899	18	Αγ. Άννα Αγ. Άννης	696	Εργάτης
44	47	Νικόλ. Ατ. Μάρκου	1884	33	Κουρκουλοί Κουρκουλών	119	Εργάτης
45	48	Ευάγγ. Γ. Κυργιακού	1894	23	Αχμέταγα Αχμέταγα	264	Εργάτης
46	52	Δημ. Ιω. Ματσούκας	1898	19	Αχμέταγα Αχμέταγα	302	Εργάτης
47	1	Λεωνίδας Καράμπελας	1866	51	Χαλκίς Χαλκιδέων	1110	Μηχανικός Διευθυντής
48	6	Αχιλλεύς Παπαθανασίου	1870	47	Χαλκίς Χαλκιδέων	1401	Εργολάβος
49	7	Κωνστ. Διαμαντής			Ψαχνά Ψαχνών		Εργολάβος
50	49	Στ. Γ. Μοσχογιάννης	1875	42	Πλατάνου	363	Εργάτης

51	37	Π. Ν. Αθανασίου	1872	45	Ορίου	494	Εργάτης	
52	57	Ανδρ. Απ. Αποστόλου	1900	17	Ορίου	323	Εργάτης	
53	38	Κωνστ. Αποστόλου	1897	20	Ορίου	298	Εργάτης	
54	51	Αθαν. Γ. Αντωνίου	1875	42	Πασσά	Πασσά	120	Εργάτης
55	50	Επαμ. Τζάνος	1897	20	Πασσά	Πασσά	294	Εργάτης
56	58	Δημ. Κοντάκης	1871	46	Στενή	Διρφυών	685	Εργάτης
57	60	Γεώργ. Δημόπουλος	1865	52	Σκύρος	Σκύρου	392	Εργάτης
58	36	Π. Γεωργουδάκης	1897	20	Xίος		5543	Εργάτης
59	39	Ιωάνν. Αργυριάδης			Καλλίπολις Οθ. Υπήκοος			Εργάτης
60	59	Παναγ. Κουρμπάς	1894	23	Βάλια	Οθ. Υπήκοος		Εργάτης
61	61	Ιωάνν. Δημητρίου	1878	39	Αδραμίτιον Οθ. Υπήκοος			Εργάτης

Σύνολο με γνωστή ηλικία: 59 59 96,7%

Σύνολο με άγνωστη ηλικία: 2 2 3,3%

Σύνολο εργαζομένων:	61	61	100,0%
---------------------	----	----	--------

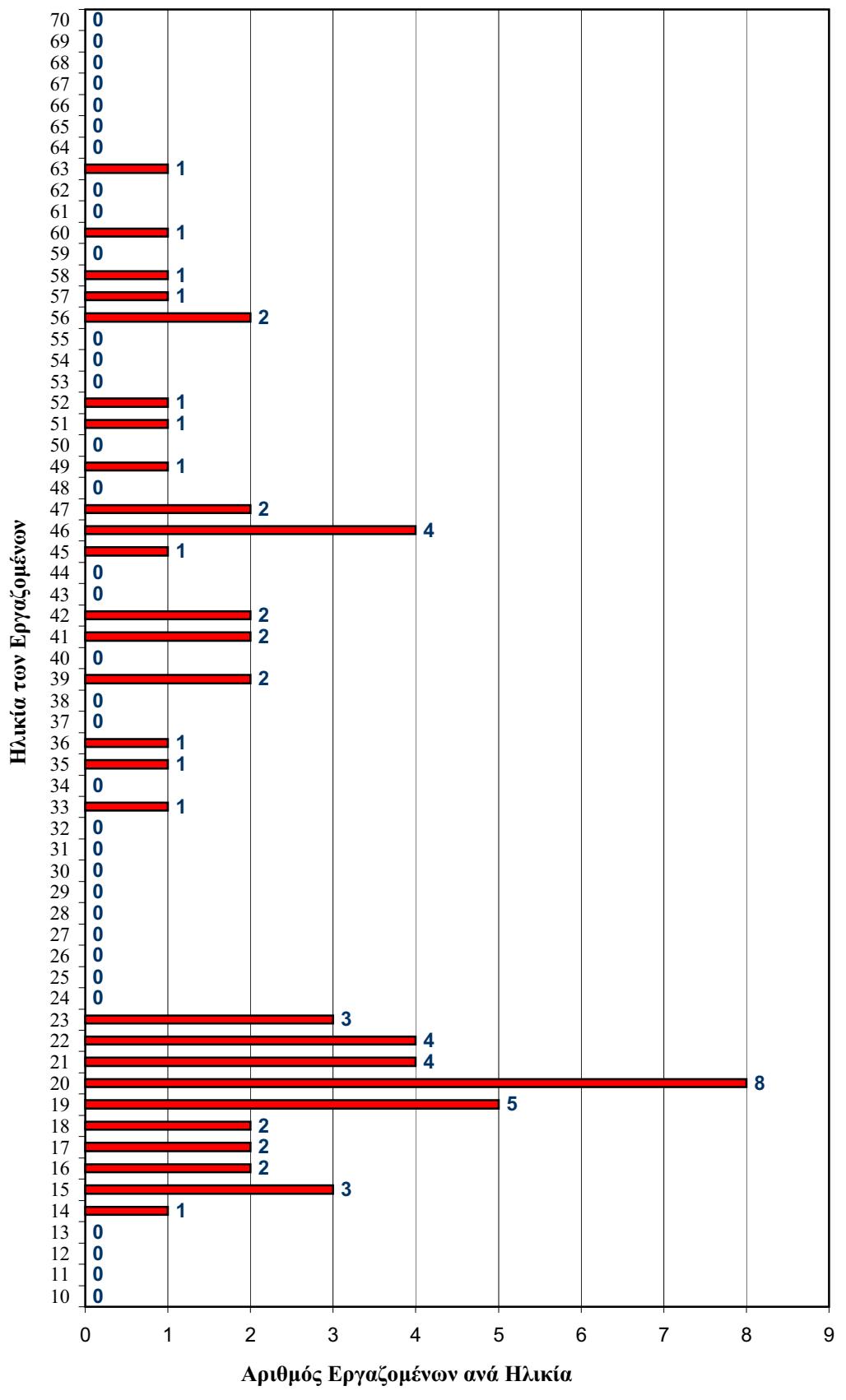
Σύνολα ανά είδος εργασίας	σύνολο εργαζομένων	σύνολο εργαζομένων %
1 εργάτης	49	80,3%
2 σιδηρουργός	1	1,6%
3 ζυγιστής	1	1,6%
4 ξυλουργός	1	1,6%
5 αποθηκάριος	1	1,6%
6 Γεν. Επιστάτης	1	1,6%
7 εργολάβιος	4	6,6%
8 Ιατρός	1	1,6%
9 Μηχανικός Διευθυντής	1	1,6%
10 ΑΝΕΞΑΚΡΙΒΩΤΟ	1	1,6%
Σύνολο:	61	100,0%

Π5-ΠΙΝ.2

Ηλικίες των Εργαζομένων	Αριθμός Εργαζομένων ανά Ηλικία	Αριθμός Εργαζομένων ανά Ηλικία %	Ηλικιακή 5-ετία	Αριθμός Εργαζομένων ανά 5 έτη Ηλικίας	Αριθμός Εργαζομένων ανά 5 έτη Ηλικίας %	Ηλικιακή 10-ετία	Αριθμός Εργαζομένων ανά 10 έτη Ηλικίας	Αριθμός Εργαζομένων ανά 10 έτη Ηλικίας %	Ηλικιακή 20-ετία	Αριθμός Εργαζομένων ανά 20 έτη Ηλικίας	Αριθμός Εργαζομένων ανά 20 έτη Ηλικίας %	
10	0	0,00%										
11	0	0,00%										
12	0	0,00%										
13	0	0,00%										
14	1	1,69%	10-14	1	1,69%							
15	3	5,08%										
16	2	3,39%										
17	2	3,39%										
18	2	3,39%										
19	5	8,47%	15-19	14	23,73%	10-19	15	25,42%				
20	8	13,56%										
21	4	6,78%										
22	4	6,78%										
23	3	5,08%	20-24	19	32,20%							
24	0	0,00%										
25	0	0,00%										
26	0	0,00%										
27	0	0,00%										
28	0	0,00%	25-29	0	0,00%	20-29	19	32,20%	10-29	34	57,63%	
29	0	0,00%										
30	0	0,00%										
31	0	0,00%										
32	0	0,00%										
33	1	1,69%	30-34	1	1,69%							
34	0	0,00%										
35	1	1,69%										
36	1	1,69%										
37	0	0,00%										
38	0	0,00%										
39	2	3,39%	35-39	4	6,78%	30-39	5	8,47%				
40	0	0,00%										
41	2	3,39%										
42	2	3,39%										
43	0	0,00%	41-44	4	6,78%							
44	0	0,00%										
45	1	1,69%										
46	4	6,78%										
47	2	3,39%										
48	0	0,00%										
49	1	1,69%	46-49	8	13,56%	40-49	12	20,34%	30-49	17	28,81%	
50	0	0,00%										
51	1	1,69%										
52	1	1,69%										
53	0	0,00%	50-54	2	3,39%							
54	0	0,00%										
55	0	0,00%										
56	2	3,39%										
57	1	1,69%										
58	1	1,69%										
59	0	0,00%	55-59	4	6,78%	50-59	6	10,17%				
60	1	1,69%										
61	0	0,00%										
62	0	0,00%										
63	1	1,69%	60-64	2	3,39%							
64	0	0,00%										
65	0	0,00%										
66	0	0,00%										
67	0	0,00%										
68	0	0,00%										
69	0	0,00%	65-69	0	0,00%	60-69	2	3,39%	50-69	8	13,56%	
70	0	0,00%										
71	0	0,00%										
72	0	0,00%										
73	0	0,00%										
74	0	0,00%	70-74	0	0,00%	70-74	0	0,00%	70-74	0	0,00%	
Αθροίσματα		59	100,00%	59	100,00%	59	100,00%	59	100,00%	59	100,00%	

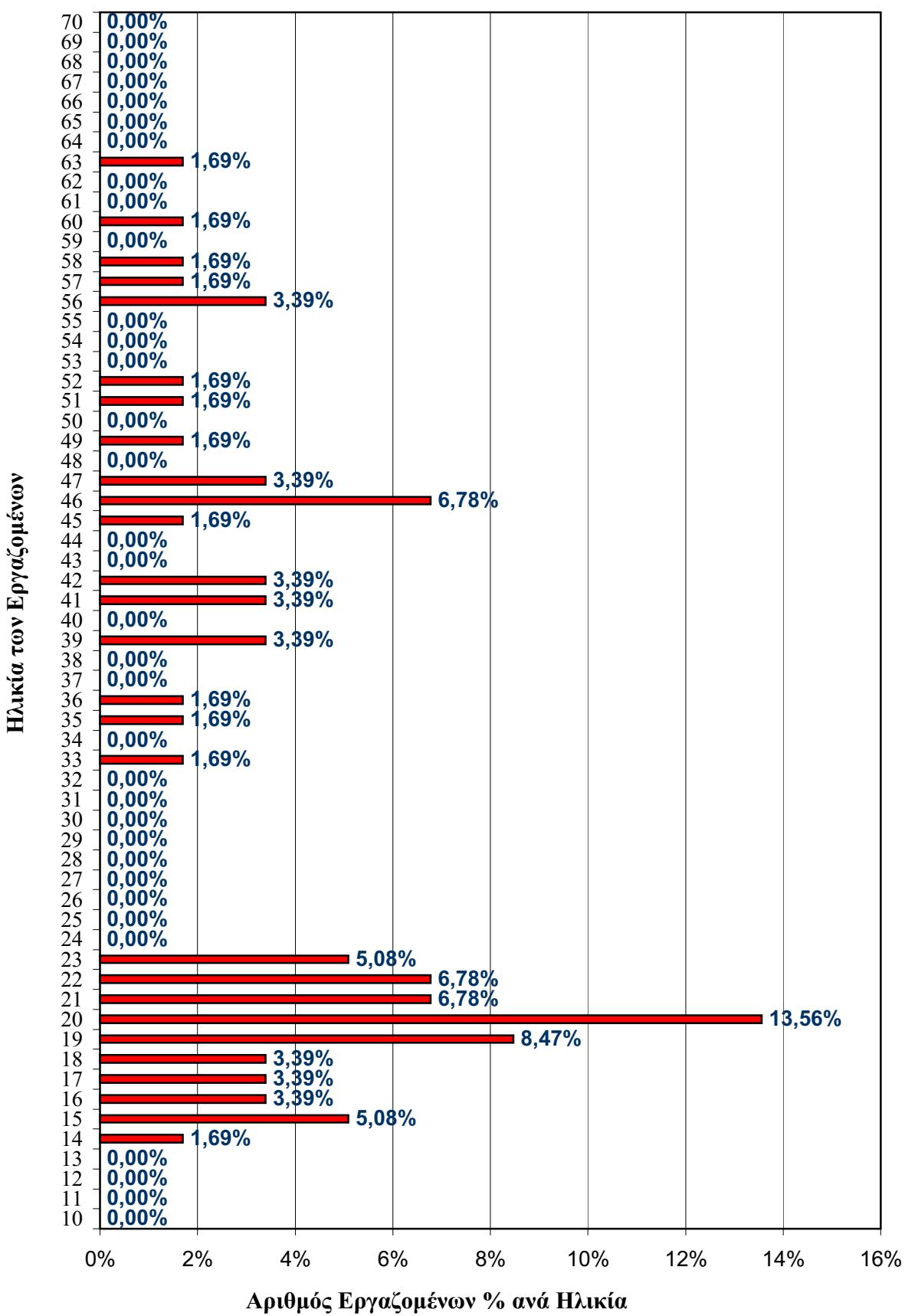
Ηλικίες των Εργαζομένων	Αριθμός Εργαζομένων ανά Ηλικία
10	0
11	0
12	0
13	0
14	1
15	3
16	2
17	2
18	2
19	5
20	8
21	4
22	4
23	3
24	0
25	0
26	0
27	0
28	0
29	0
30	0
31	0
32	0
33	1
34	0
35	1
36	1
37	0
38	0
39	2
40	0
41	2
42	2
43	0
44	0
45	1
46	4
47	2
48	0
49	1
50	0
51	1
52	1
53	0
54	0
55	0
56	2
57	1
58	1
59	0
60	1
61	0
62	0
63	1
64	0
65	0
66	0
67	0
68	0
69	0
70	0

Π.5-Ιστ. 1 Κατανομή των εργαζόμενων, κατά ηλικία, στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)

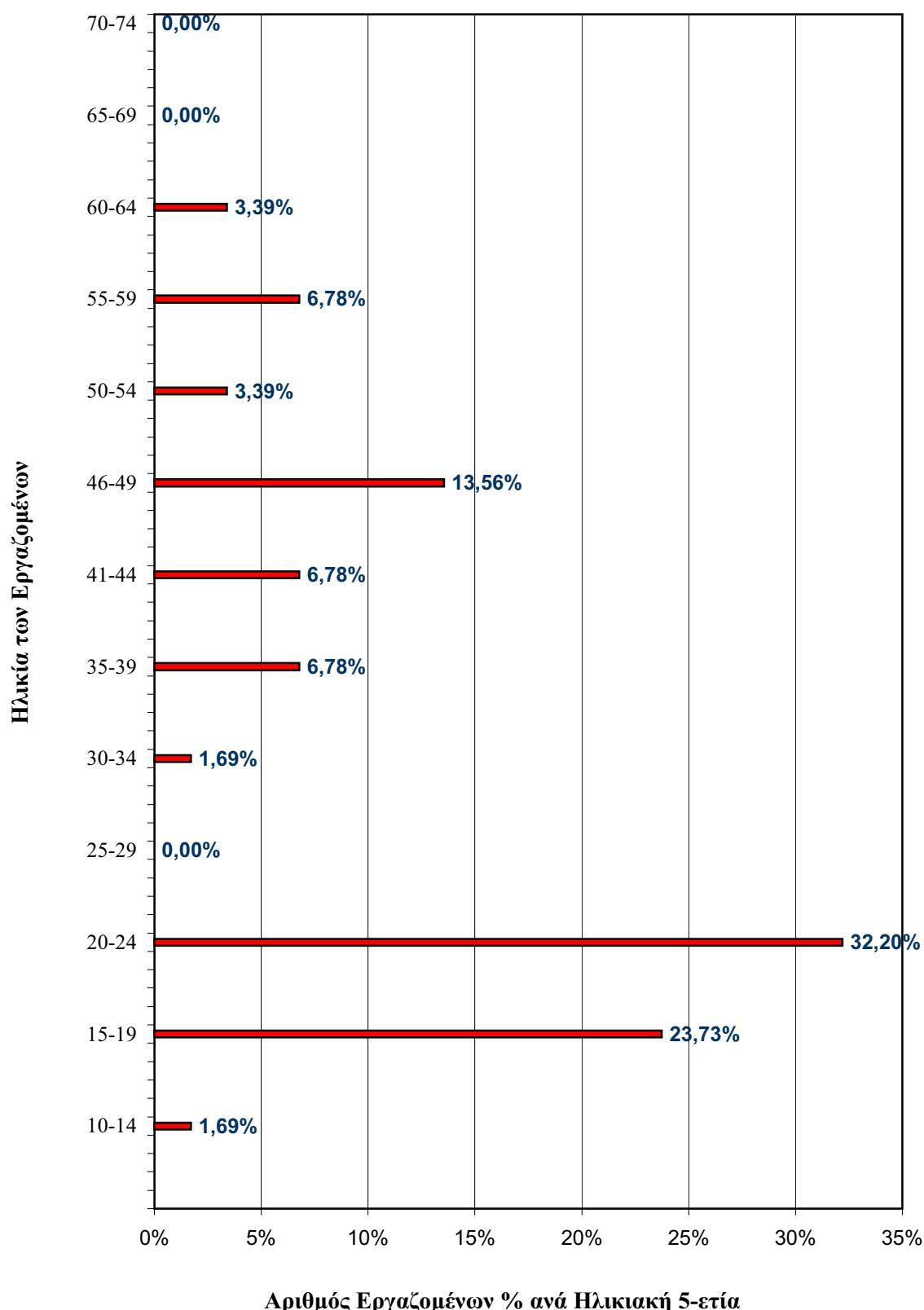

Άθροισμα: 59

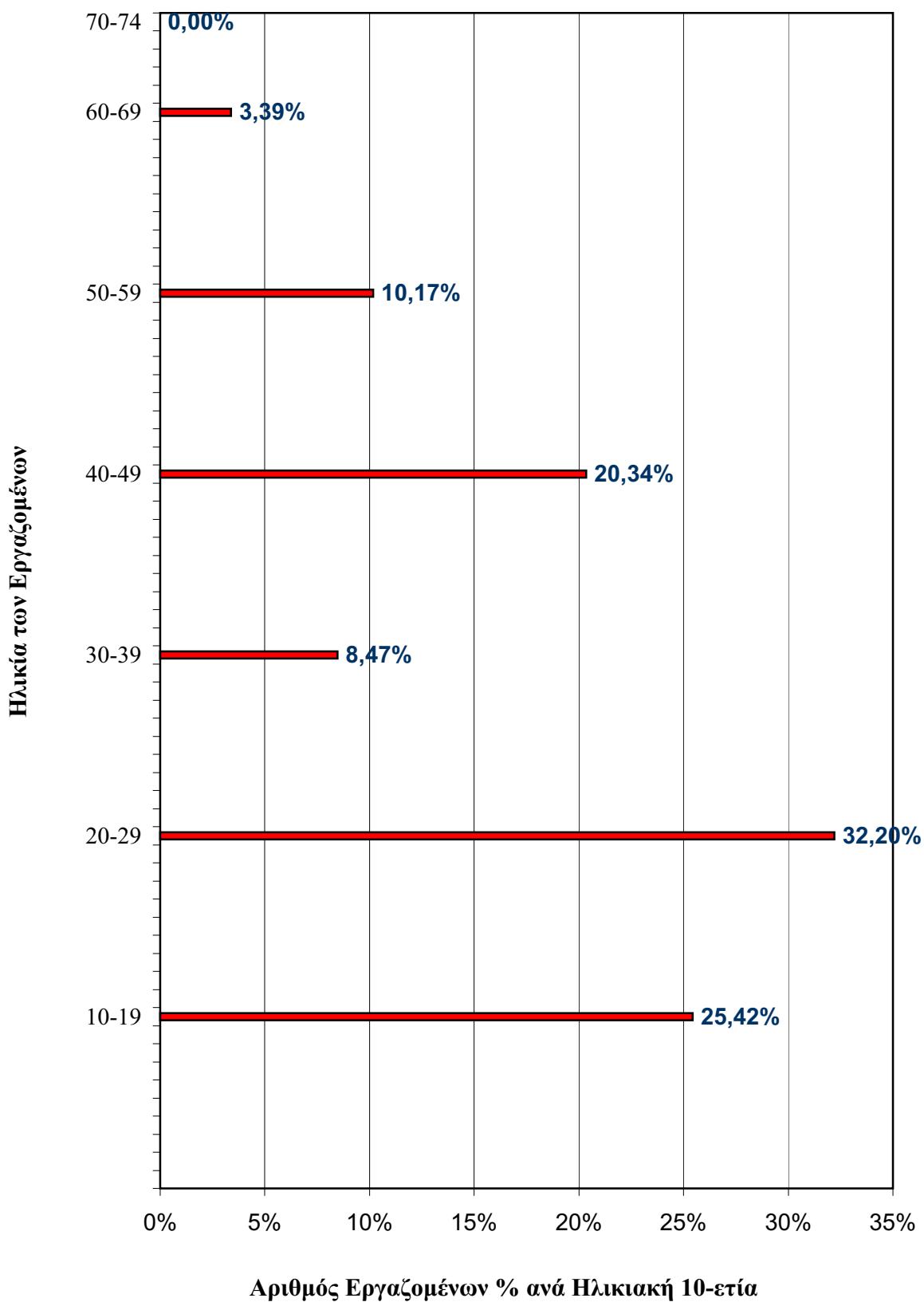
**Π.5-Ιστ.2 Ποσοστιαία κατανομή των εργαζόμενων, κατά ηλικία,
στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)**

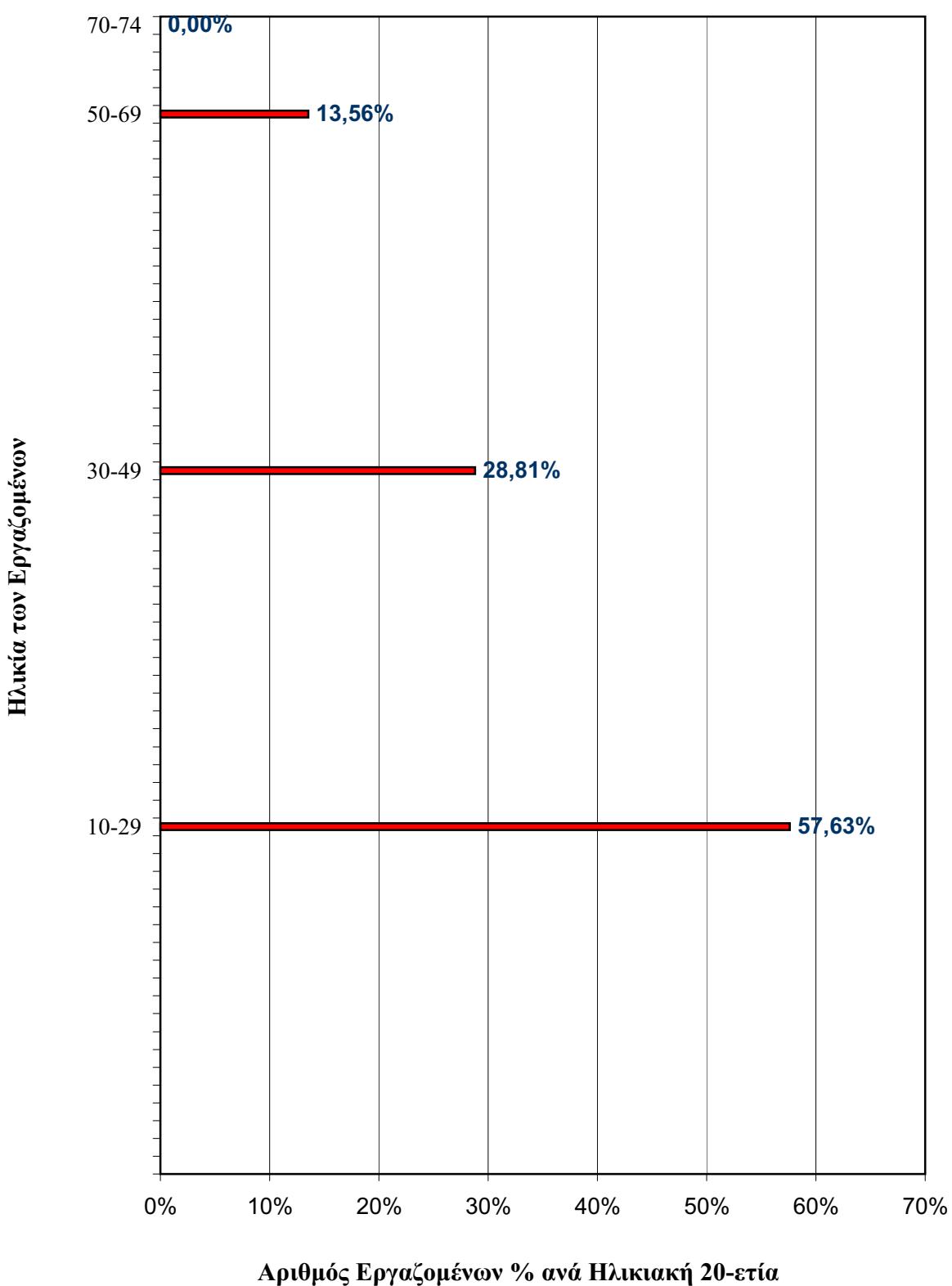
Π.5-Ιστ. 3 Ποσοστιαία κατανομή των ηλικιών των εργαζόμενων, ανά πενταετία, στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)

Π.5-Ιστ. 4 Ποσοστιαία κατανομή των ηλικιών των εργαζόμενων, ανά δεκαετία,
στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)

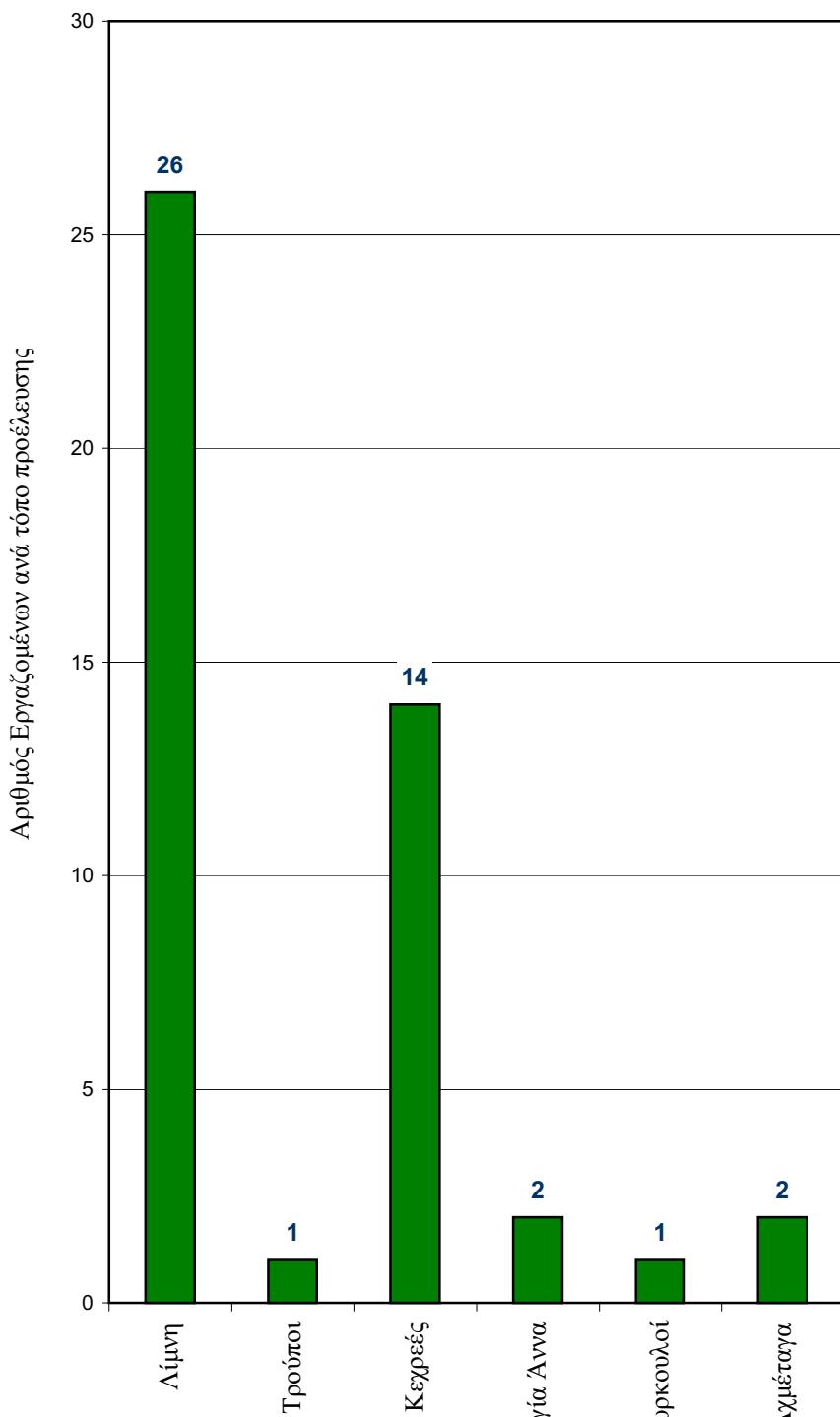
Π.5-Ιστ.5 Ποσοστιαία Κατανομή των ηλικιών των εργαζόμενων, ανά εικοσαετία, στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)

**Π.5-Ιστ.6 Αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο προέλευσης, στην
"Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)**

BOPEIA EYBOIA		Από Βόρεα Εύβοια	Από το Σύνολο των 61 Εργαζομένων
1	Λίμνη	26	56,5%
2	Τρούποι	1	2,2%
3	Κεχρεές	14	30,4%
4	Αγία Άννα	2	4,3%
5	Κουρκουλοί	1	2,2%
6	Αχμέταγα	2	4,3%
Σύνολο:		46	100,0%
			75,4%

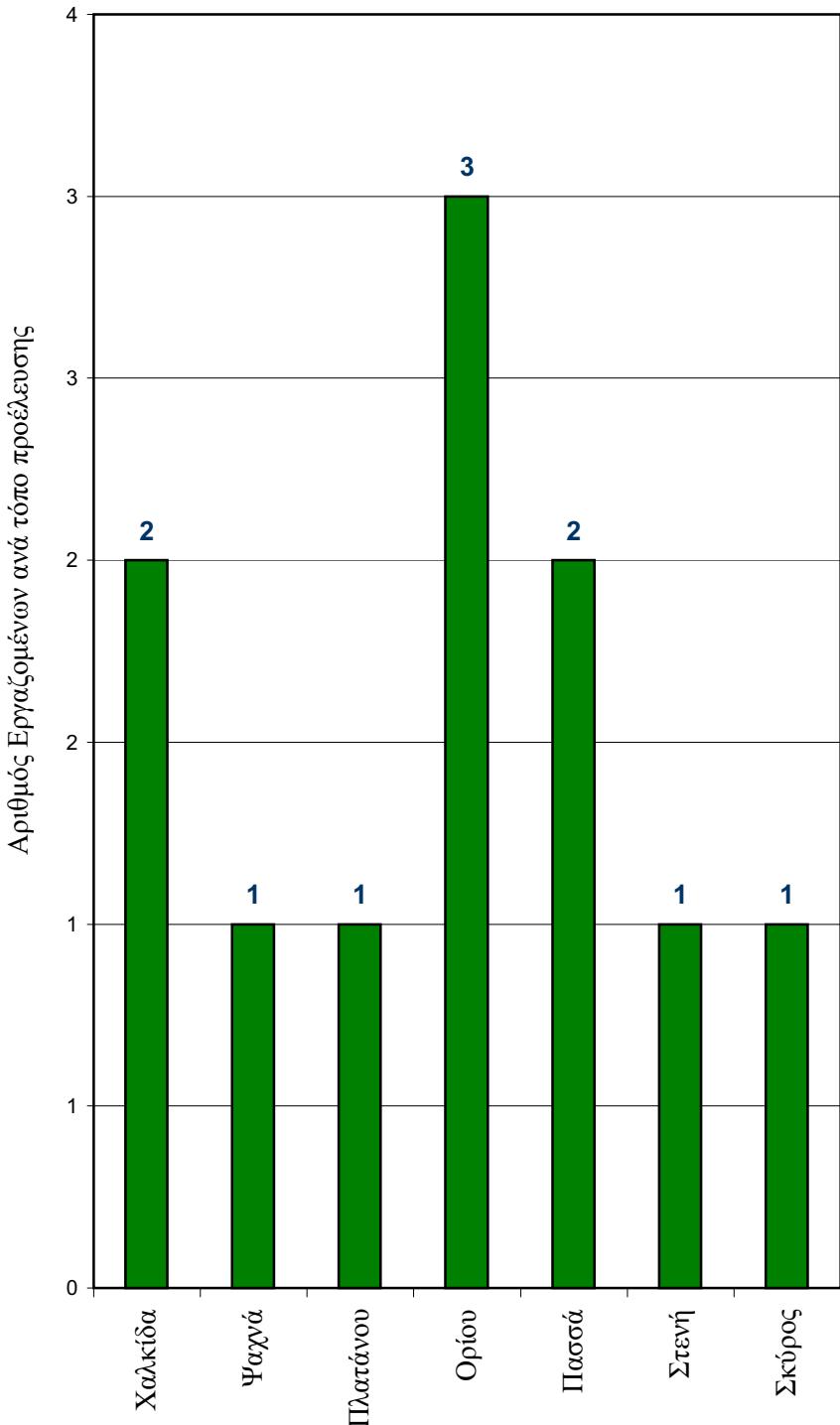
1. BOPEIA EYBOIA

Π.5-Ιστ. 7 Αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο προέλευσης, στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία"
(1917)

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΥΒΟΙΑ		Από Κεντρική Εύβοια	Από το Σύνολο των 61 Εργαζομένων
1	Χαλκίδα	2	18,2%
2	Ψαχνά	1	9,1%
3	Πλατάνου	1	9,1%
4	Ορίου	3	27,3%
5	Πασσά	2	18,2%
6	Στενή	1	9,1%
7	Σκύρος	1	9,1%
Σύνολο:		11	100,0%
			18,0%

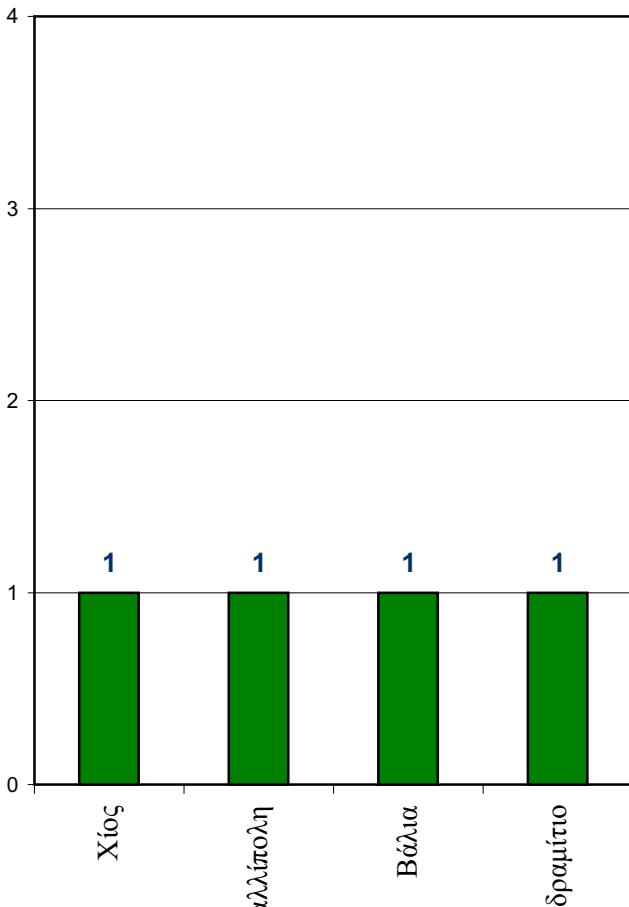
2. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΥΒΟΙΑ

Π.5-Ιστ.8 Αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο προέλευσης,
στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)

ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΣΑ		Από υπόλοιπη Ελλάδα	Από το Σύνολο των 61 Εργαζόμενων
1	Χίος	1	25,0% 1,6%
2	Καλλίπολη	1	25,0% 1,6%
3	Βάλια	1	25,0% 1,6%
4	Αδραμίτιο	1	25,0% 1,6%
	Σύνολο:	4	100,0% 6,6%

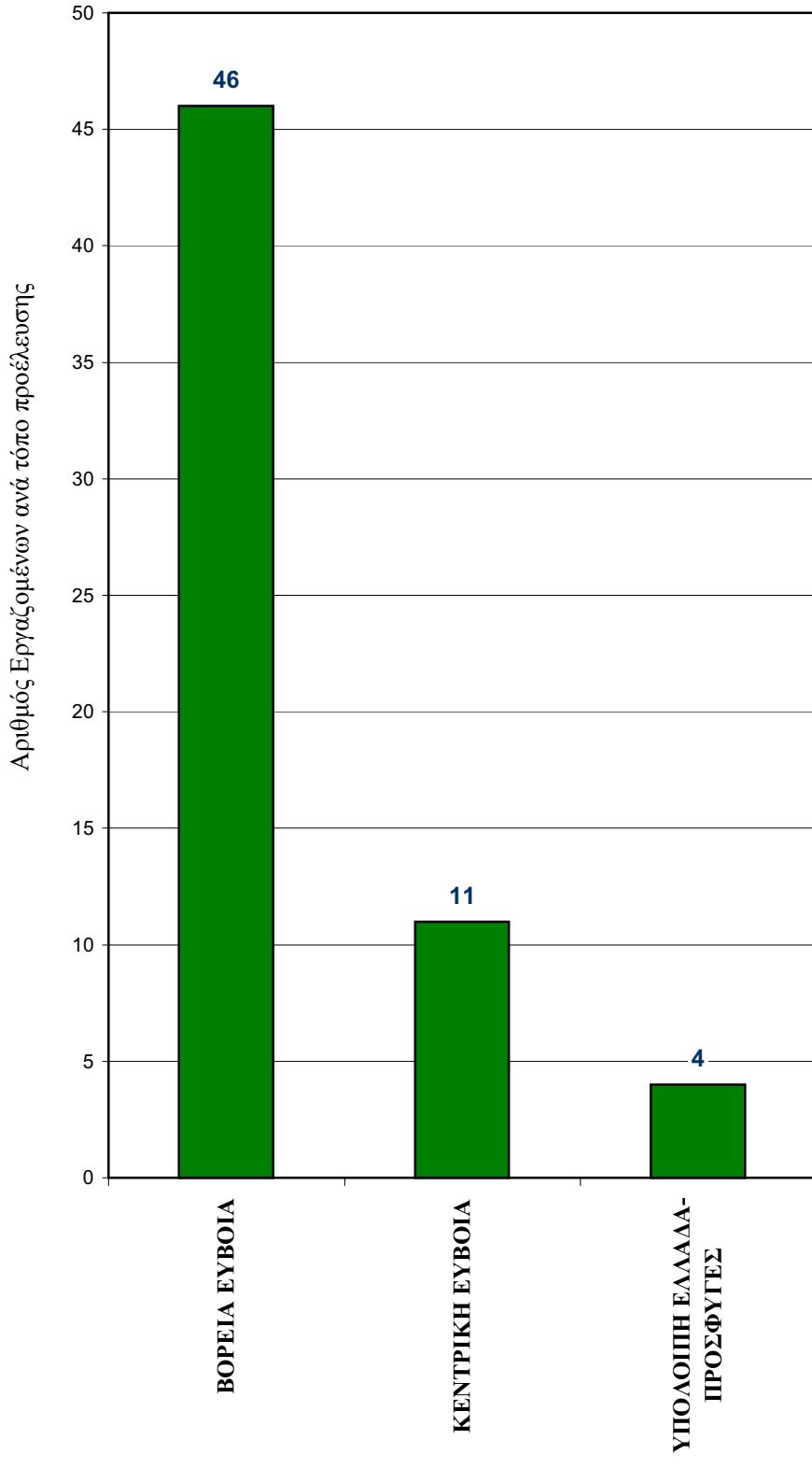
3. ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΣΑ

Αριθμός Εργαζομένων ανά τόπο προέλευσης

Π.5-Ιστ. 9 Συγκεντρωτικός αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο προέλευσης, στην "Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα και Σία" (1917)

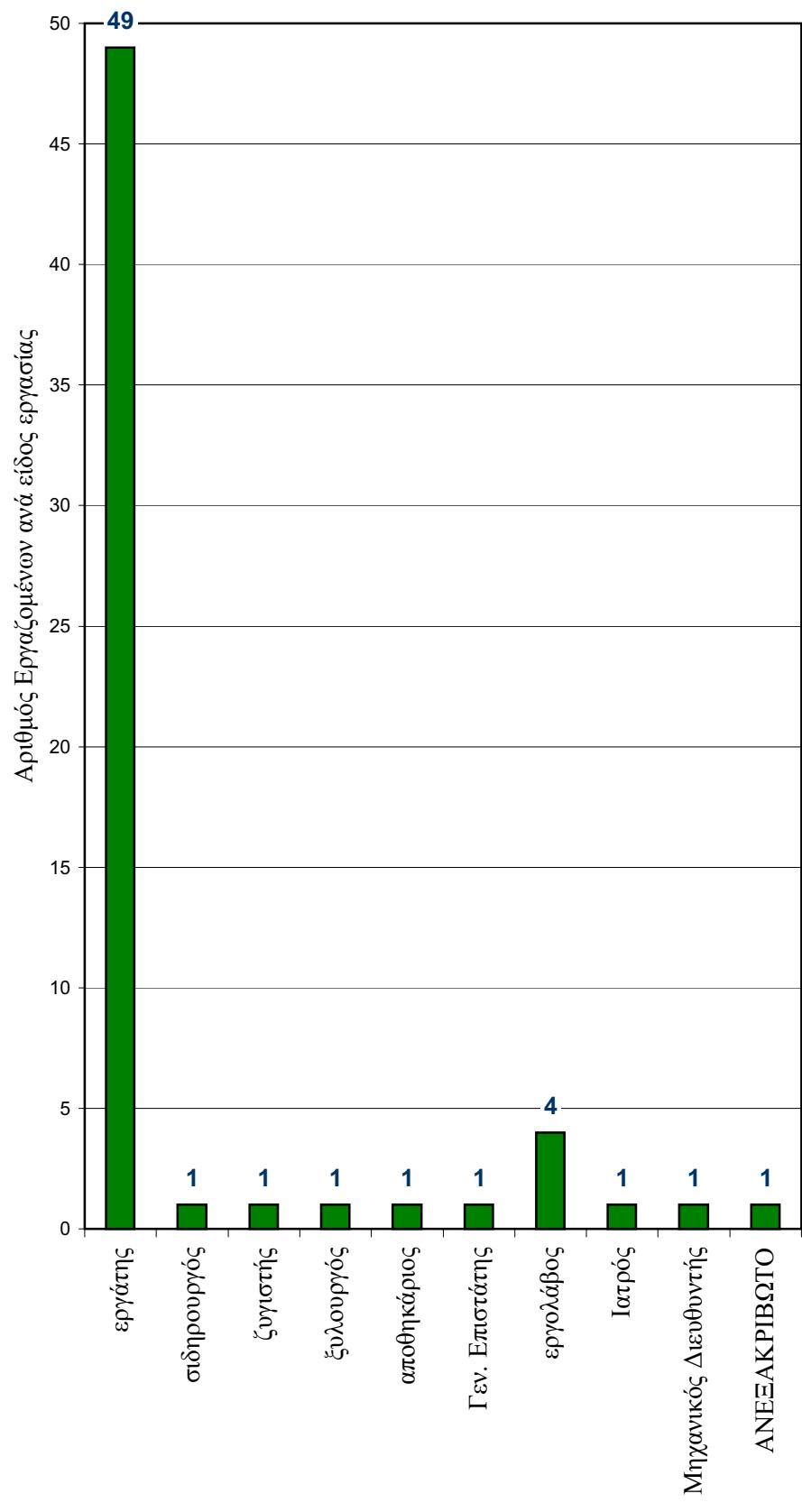
1	ΒΟΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑ	46	75,4%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΥΒΟΙΑ	11	18,0%
3	ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ-ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	4	6,6%
Σύνολο:		61	100,0%

Π.5-Ιστ.10 Αριθμός εργαζόμενων, ανά είδος εργασίας, στην
"Εταιρεία Λευκόλιθου Καράμπελα" (1917)

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1 εργάτης	49	80,3%
2 σιδηρουργός	1	1,6%
3 ζυγιστής	1	1,6%
4 ξυλουργός	1	1,6%
5 αποθηκάριος	1	1,6%
6 Γεν. Επιστάτης	1	1,6%
7 εργολάβος	4	6,6%
8 Ιατρός	1	1,6%
9 Μηχανικός Διευθυντής	1	1,6%
10 ΑΝΕΞΑΚΡΙΒΩΤΟ	1	1,6%
Σύνολο:	61	100,0%

Π.5-Πίν. 3 Εργαζόμενοι στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

(Αλφαριθμητική, κατά τόπο προέλευσης, κατάσταση εργαζόμενων)

Αλφαριθμητικός Αριθμός	Ανέριθμός Αριθμός	Ονοματεπώνυμο	Έτος Γεννήσεως	Ηλικία	Τόπος Καταγωγής Χωρίον Δήμος ή Κοινότητα	Ανέριθμός Μητρώου	Είδος Εργασίας
1	114	Γεώργ. Ν. Αγγελάκης	1889	28	Λίμνη Λίμνης	765	Σιδηρουργός
2	24	Δημητρ. Ν. Αγγελάκης	1886	31	Λίμνη Λίμνης	706	Σιδηρουργός
3	133	Ευάγγ. Ν. Ανδριόλας	1899	18	Λίμνη Λίμνης	1031	Εργάτης
4	51	Μαργ. Ν. Ανδριόλας	1904	13	Λίμνη Λίμνης	1209	Εργάτης
5	6	Γεώργ. Αντ. Ανδρόνικος	1879	38	Λίμνη Λίμνης	570	Εργάτης
6	86	Ιωάν. Α. Ανδρόνικος	1867	50	Λίμνη Λίμνης	263	Εργάτης
7	66	Απόστ. Γ. Αποστόλου	1867	50	Λίμνη Λίμνης	261	Εργάτης
8	53	Ευάγγ. Θ. Αποστόλου	1901	16	Λίμνη Λίμνης	1101	Εργάτης
9	70	Σπυρ. Ιω. Αρβανιτάκης	1898	19	Λίμνη Λίμνης	999	Εργάτης
10	68	Γεώργ. Ιω. Αρβανιτογιάννης	1896	21	Λίμνη Λίμνης	936	Εργάτης
11	76	Αγγ. Αθ. Αργυρόπαις	1901	16	Λίμνη Λίμνης	1099	Εργάτης
12	165	Ευάγγ. Αθ. Αργυρόπαις	1896	21	Λίμνη Λίμνης	935	Εργάτης
13	44	Γεώργ. Α. Βλαχούτσικος	1864	53	Λίμνη Λίμνης	210	Εργάτης
14	63	Ευάγγ. Λ. Βοκορόκος	1900	17	Λίμνη Λίμνης	1056	Εργάτης
15	162	Γεώργ. Ανδρ. Γαρυφάλλου	1885	32	Λίμνη Λίμνης	693	Εργάτης
16	108	Γεώργ. Κ. Γεωργάκας	1899	18	Λίμνη Λίμνης	1035	Εργάτης
17	137	Νικόλ. Κ. Γεωργάκας	1897	20	Λίμνη Λίμνης	971	Εργάτης
18	35	Αθαν. Κ. Γεωργατζής	1869	48	Λίμνη Λίμνης	860	Εργάτης
19	22	Αλέξανδρ. Γ. Γεωργίου	1878	39	Λίμνη Λίμνης		Εργάτης
20	109	Δημοσθ. Ν. Γεωργίου	1896	21	Λίμνη Λίμνης	942	Εργάτης
21	146	Ιωάν. Ν. Γεωργίου	1902	15	Λίμνη Λίμνης	1137	Εργάτης
22	74	Νικόλ. Αθ. Γεωργίου	1877	40	Λίμνη Λίμνης	768	Εργάτης
23	125	Νικόλ. Δ. Γεωργίου	1861	56	Λίμνη Λίμνης	471	Εργάτης
24	147	Νικόλ. Ιω. Γεωργίου	1866	51	Λίμνη Λίμνης	238	Εργάτης
25	121	Χρήστος Ανδρ. Γεωργίου	1886	31	Λίμνη Λίμνης	710	Σιδηρουργός
26	111	Αθ. Β. Γραβάνης	1870	47	Λίμνη Λίμνης	355	Σιδηρουργός
27	56	Αντών. Γ. Δήμου	1898	19	Λίμνη Λίμνης	1005	Εργάτης
28	115	Ευάγγ. Δ. Δήμου	1896	21	Λίμνη Λίμνης	947	Εργάτης
29	33	Ευάγγ. Δ. Δήμου	1900	17	Λίμνη Λίμνης	1060	Σιδηρουργός
30	62	Γεώργ. Απ. Δημητρίου	1900	17	Λίμνη Λίμνης	1061	Εργάτης
31	9	Σπύρος Αθ. Δημητρίου	1870	47	Λίμνη Λίμνης	357	Σιδηρουργός
32	11	Αντώνιος Δ. Διαμαντής	1874	43	Λίμνη Λίμνης	453	Εργάτης
33	71	Σεΐτζής Ν. Διαμαντής	1903	14	Λίμνη Λίμνης	1200	Εργάτης
34	112	Ευάγγ. Π. Διολέτης	1902	15	Λίμνη Λίμνης	1140	Εργάτης
35	46	Θεόδ. Γ. Δοντόπουλος	1865	52	Λίμνη Λίμνης	233	Εργάτης
36	105	Ιωάν. Ν. Δούκας	1898	19	Λίμνη Λίμνης	1006	Εργάτης
37	107	Αθαν. Κ. Δραβαλόπουλος	1902	15	Λίμνη Λίμνης	1142	Εργάτης
38	173	Αντών. Ιω. Ευσταθίου	1904	13	Λίμνη Λίμνης	1217	Εργάτης
39	127	Ιωάν. Π. Ευσταθίου	1869	48	Λίμνη Λίμνης	329	Εργάτης
40	84	Νικόλ. Δ. Ζήσης	1876	41	Λίμνη Λίμνης	499	Εργάτης
41	129	Ιωάν. Γρηγ. Ιωάννου	1898	19	Λίμνη Λίμνης	1007	Εργάτης
42	126	Νικόλ. Γρηγ. Ιωάννου	1900	17	Λίμνη Λίμνης	1063	Εργάτης
43	31	Κωνστ. Δ. Καβαλλάρης	1900	17	Λίμνη Λίμνης	1065	Εργάτης
44	20	Ιωάν. Δ. Κάβουρας	1871	46	Λίμνη Λίμνης	393	Εργάτης
45	1	Κωνσταντ. Δ. Κάβουρας	1867	50	Λίμνη Λίμνης	272	Επιστάτης
46	4	Νικόλ. Δ. Κάβουρας	1896	21	Λίμνη Λίμνης	127	Εργάτης
47	21	Γρηγορ. Δ. Κανταράκης	1877	40	Λίμνη Λίμνης	530	Εργάτης
48	17	Ιωάν. Κ. Καπετανάκης	1874	43	Λίμνη Λίμνης	1177	Εργάτης
49	163	Αριστ. Χρ. Κόντος			Λίμνη Λίμνης	155	Επιστάτης
50	116	Κωνστ. Γ. Κόντος	1896	21	Λίμνη Λίμνης	955	Σιδηρουργός
51	50	Αντων. Δ. Κοραχάνης	1876	41	Λίμνη Λίμνης	502	Εργάτης
52	64	Ηλίας Ιω. Κοραχάνης	1896	21	Λίμνη Λίμνης	952	Εργάτης
53	171	Ιω. Δ. Κορομπέτσος	1903	14	Λίμνη Λίμνης	326	Εργάτης
54	78	Μιχ. Δ. Κουλιαρούδης	1867	50	Λίμνη Λίμνης	274	Εργάτης

55	47	Ανδρ. Ν. Κουρκουβάς	1861	56	Λίμνη	Λίμνης	174	Εργάτης
56	7	Ιωαν. Κυπραίος	1881	36	Λίμνη	Λίμνης	612	Εργάτης
57	169	Κωνστ. Κ. Κυραίος	1856	61	Λίμνη	Λίμνης	126	Εργάτης
58	48	Ιω. Ν. Κωνσταντάκης	1862	55	Λίμνη	Λίμνης	513	Επιστάτης
59	158	Δημ. Α. Λαγούδης	1862	55	Λίμνη	Λίμνης	186	Εργάτης
60	123	Θεοδ. Αντ. Λαγούδης	1866	51	Λίμνη	Λίμνης	274	Εργάτης
61	277	Ανδρ. Ν. Λαχανάς	1870	47	Λίμνη	Λίμνης	363	Εργάτης
62	23	Παντελής Δ. Λεπενιώτης	1873	44	Λίμνη	Λίμνης		Εργάτης
63	167	Βασίλ. Ανδρ. Λιάκος	1896	21	Λίμνη	Λίμνης	958	Εργάτης
64	101	Ευάγγ. Ιω. Μακρής	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1070	Εργάτης
65	8	Γεώργ. Μπακαλάκης	1886	31	Λίμνη	Λίμνης	251	Εργάτης
66	99	Πέτρος Μαραγκόπουλος			Λίμνη	Λίμνης	112	Εργάτης
67	34	Αντών. Ιω. Μαστρογιάννης	1870	47	Λίμνη	Λίμνης	999	Εργάτης
68	95	Κωνστ. Γ. Μπάλας	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1072	Εργάτης
69	172	Μαργ. Δ. Μπατσιώτος	1899	18	Λίμνη	Λίμνης	1044	Εργάτης
70	166	Ευάγγ. Ιω. Μπεκράκης	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1069	Εργάτης
71	100	Κωνστ. Ν. Μπλέτσος	1883	34	Λίμνη	Λίμνης	660	Σιδηρουργός
72	153	Γεώργ. Ιω. Μπούρας	1902	15	Λίμνη	Λίμνης	1151	Εργάτης
73	97	Παναγ. Δ. Μυλωνάς	1896	21	Λίμνη	Λίμνης	960	Εργάτης
74	154	Οδυσ. Χ. Νικολάου	1893	24	Λίμνη	Λίμνης	866	Εργάτης
75	13	Ανδρ. Χρ. Παναγιώτου	1876	41	Λίμνη	Λίμνης	965	Εργάτης
76	106	Παναγ. Χρ. Παναγιώτου	1880	37	Λίμνη	Λίμνης	597	Εργάτης
77	130	Γεώργ. Κ. Παντελής	1880	37	Λίμνη	Λίμνης	908	Εργάτης
78	16	Αντών. Ν. Παπαγελής	1871	46	Λίμνη	Λίμνης	398	Εργάτης
79	122	Νικόλ. Κ. Παπαγελής	1902	15	Λίμνη	Λίμνης	1158	Εργάτης
80	65	Βασίλ. Δ. Παπαγεωργίου	1901	16	Λίμνη	Λίμνης	1121	Εργάτης
81	135	Νικόλ. Γ. Παπαγεωργίου	1902	15	Λίμνη	Λίμνης	1154	Εργάτης
82	54	Πανταζ. Γ. Παπαγεωργίου	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1078	Εργάτης
83	2	Αθαν. Κ. Παπαλιόλιος	1901	16	Λίμνη	Λίμνης	1122	Εργάτης
84	60	Κωνστ. Ν. Παπαλιόλιος	1858	59	Λίμνη	Λίμνης	149	Εργάτης
85	75	Παναγ. Δ. Παπαλιόλιος	1862	55	Λίμνη	Λίμνης	192	Εργάτης
86	143	Ανδρέας Ιω. Παπανδρέου	1893	24	Λίμνη	Λίμνης	868	Εργάτης
87	128	Χρήστος Ιω. Παπανδρέου	1895	22	Λίμνη	Λίμνης	917	Εργάτης
88	73	Γεώργ. Κ. Παπανικολάου	1848	69	Λίμνη	Λίμνης	68	Εργάτης
89	57	Νικόλ. Δ. Παπανικολάου	1867	50	Λίμνη	Λίμνης	280	Εργάτης
90	18	Δημ. Κ. Πασσάς	1896	21	Λίμνη	Λίμνης	961	Εργάτης
91	32	Αριστ. Δ. Πατίκας	1860	57	Λίμνη	Λίμνης	162	Εργάτης
92	161	Αριστ. Γ. Πατίκας	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1075	Εργάτης
93	85	Ενάγ. Π. Παύλου	1879	38	Λίμνη	Λίμνης	988	Εργάτης
94	69	Νικόλ. Π. Παύλου	1897	20	Λίμνη	Λίμνης	989	Εργάτης
95	77	Επαμ. Πετροπετσιώτης	1857	60	Λίμνη	Λίμνης	139	Εργάτης
96	15	Βασίλ. Χρ. Πέτρου	1860	57	Λίμνη	Λίμνης	163	Εργάτης
97	110	Νικόλ. Μ. Πληρθάς	1902	15	Λίμνη	Λίμνης	1160	Εργάτης
98	139	Γεώργ. Ιω. Ρατενίτης	1898	19	Λίμνη	Λίμνης	623	Εργάτης
99	30	Αντών. Μ. Ρούσσος	1883	34	Λίμνη	Λίμνης	249	Εργάτης
100	45	Δημ. Γ. Ρούσσος	1901	16	Λίμνη	Λίμνης	1123	Εργάτης
101	14	Ενάγγ. Ν. Ρούσσος	1876	41	Λίμνη	Λίμνης	165	Εργάτης
102	134	Ιωάν. Γ. Ρούσσος	1890	27	Λίμνη	Λίμνης	790	Εργάτης
103	145	Ιωάν. Κ. Ρούσσος	1874	43	Λίμνη	Λίμνης	462	Υπάλληλος
104	61	Κωνστ. Χρ. Ρούσσος	1899	18	Λίμνη	Λίμνης	1050	Εργάτης
105	442	Σταμ. Κ. Ρούσσος	1881	36	Λίμνη	Λίμνης	622	Επιστάτης
106	136	Αναστά. Ν. Ρωτούς	1902	15	Λίμνη	Λίμνης	1162	Εργάτης
107	58	Σταμ. Ν. Ρωτούς	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1082	Εργάτης
108	273	Ιωάν. Γ. Σαμιώτης	1895	22	Λίμνη	Λίμνης	442	Εργάτης
109	175	Σταύρ. Κ. Σίδερης	1901	16	Λίμνη	Λίμνης	1125	Εργάτης
110	72	Ηρακλής Α. Σταμέλος	1898	19	Λίμνη	Λίμνης	1014	Εργάτης
111	120	Απόστ. Α. Στάμου	1882	35	Λίμνη	Λίμνης	648	Σιδηρουργός
112	103	Ιωάν. Στ. Στάμου	1879	38	Λίμνη	Λίμνης	584	Εργάτης
113	117	Σταύρ. Στ. Στάμου	1891	26	Λίμνη	Λίμνης	821	Σιδηρουργός
114	140	Αλκιβ. Α. Στεργίου	1864	53	Λίμνη	Λίμνης	1289	Εργάτης

115	168	Δημι. Στ. Τζουτζάς	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1088	Εργάτης
116	87	Γρηγ. Ιω. Τουρλάκης	1874	43	Λίμνη	Λίμνης	467	Επιστάτης
117	119	Γεώργ. Αθ. Τσακόπουλος	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1089	Εργάτης
118	131	Αθ. Κ. Τσαμούρας	1880	37	Λίμνη	Λίμνης	603	Εργάτης
119	157	Αντών. Δ. Τσέκος	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1087	Εργάτης
120	113	Αθ. Αλέξ. Τσιροδημήτρης	1901	16	Λίμνη	Λίμνης	1126	Σιδηρουργός
121	142	Γεώργ. Ιω. Φώκιας	1898	19	Λίμνη	Λίμνης	1019	Εργάτης
122	276	Εμμ. Χαλεπάκης	1873	44	Λίμνη	Λίμνης	5856	Εργάτης
123	5	Δημ. Ν. Χειμώνας	1870	47	Λίμνη	Λίμνης	378	Εργάτης
124	118	Ευάγγ. Ανδρ. Χρυσάνθης	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1096	Εργάτης
125	93	Δημ. Στ. Χρυσόπαιδος	1898	19	Λίμνη	Λίμνης	1021	Εργάτης
126	36	Νικόλ. Κ. Χρυσόπαιδος	1865	52	Λίμνη	Λίμνης	781	Εργάτης
127	104	Κωνστ. Ν. Χρυσόπαιδος	1900	17	Λίμνη	Λίμνης	1095	Εργάτης
128	94	Ευάγγ. Κ. Κουτζής	1895	22	Σκεπαστή	Σκεπαστής	88	Εργάτης
129	55	Κωνστ. Δ. Φράγκος	1899	18	Σκεπαστή	Σκεπαστής	99	Εργάτης
130	132	Βασίλ. Αγγ. Αναστασίου	1896	21	Ροβιαίς	Ροβιών	178	Εργάτης
131	164	Χρηστ. Ιω. Βασιλείου	1900	17	Ροβιαίς	Ροβιών	217	Εργάτης
132	156	Αθ. Ιω. Γαρυφαλάκης	1899	18	Ροβιαίς	Ροβιών	205	Εργάτης
133	149	Ιωάν. Αθ. Μπεκράκης	1896	21	Ροβιαίς	Ροβιών	113	Εργάτης
134	170	Δημ. Απ. Χαλαστής	1896	21	Ροβιαίς	Ροβιών	184	Εργάτης
135	226	Γεώρ. Ιω. Κάβουρας	1902	15	Κουρκουλοί	Κουρκουλών	280	Εργάτης
136	351	Δημ. Ιω. Κάβουρας	1903	14	Κουρκουλοί	Κουρκουλών	223	Εργάτης
137	141	Γεώργ. Α. Μάρκου	1899	18	Κουρκουλοί	Κουρκουλών	183	Εργάτης
138	398	Δημ. Ζ. Μουτσανάς			Κουρκουλοί	Κουρκουλών	203	Εργάτης
139	348	Ευάγγ. Ζ. Μουτσανάς	1897	20	Κουρκουλοί	Κουρκουλών	167	Εργάτης
140	221	Θεοδ. Γ. Τζανής	1870	47	Κουρκουλοί	Κουρκουλών	65	Εργάτης
141	407	Κωνστ. Ιω. Γεωργούσης	1897	20	Αγ. Άννα	Αγ.Άννης	610	Εργάτης
142	408	Νικόλ. Λ. Γεροστάμος	1897	20	Αγ. Άννα	Αγ.Άννης	652	Εργάτης
143	225	Χρ. Π. Ευαγγελινός	1897	20	Αγ. Άννα	Αγ.Άννης	654	Εργάτης
144	420	Γεώργ. Ιω. Θαλασσινός	1900	17	Αγ. Άννα	Αγ.Άννης	716	Εργάτης
145	327	Δημ. Ν. Θαλασσινός	1899	18	Αγ. Άννα	Αγ.Άννης	689	Εργάτης
146	416	Δημ. Ιω. Καραβαγγέλης	1875	42	Αγ. Άννα	Αγ.Άννης	309	Εργάτης
147	178	Γεώργ. Κ. Σουλάκης	1897	20	Αγ. Άννα	Αγ.Άννης	709	Εργάτης
148	320	Ιωάν. Ν. Γαλάνης	1898	19	Τσούκα	Κηρίνθου	121	Εργάτης
149	361	Μιχ. Κ. Καλομοίρης	1895	22	Τσούκα	Κηρίνθου	105	Εργάτης
150	165	Νικόλ. Σ. Κοτόπουλος	1902	15	Τσούκα	Κηρίνθου	146	Εργάτης
151	359	Ανδρ. Γ. Σταμούλης	1864	53	Τσούκα	Κηρίνθου	23	Εργάτης
152	272	Γεώργ. Χρ. Τζανής	1879	38	Τσούκα	Κηρίνθου	58	Εργάτης
153	367	Ευάγγ. Γ. Φίφας	1897	20	Τσούκα	Κηρίνθου	120	Εργάτης
154	184	Ιω. Κ. Φίφας	1899	18	Τσούκα	Κηρίνθου	128	Εργάτης
155	309	Ιωάν. Ν. Βεδούρας	1897	20	Κεχριάτι	Κεχριών	92	Εργάτης
156	333	Κωνστ. Αν. Γερογιάννης	1898	19	Κεχριάτι	Κεχριών	89	Εργάτης
157	219	Παναγ. Ιω. Γερογιάννης	1897	20	Κεχριάτι	Κεχριών	83	Εργάτης
158	220	Ιω. Δ. Κοντός	1897	20	Κεχριάτι	Κεχριών	85	Εργάτης
159	224	Γεώρ. Δ. Συρόπουλος	1896	21	Κεχριάτι	Κεχριών	79	Εργάτης
160	313	Θεοδ. Δ. Τζούνης	1896	21	Κεχριάτι	Κεχριών	80	Εργάτης
161	358	Γεώργ. Ν. Αλεξίου	1875	42	Κεράμια	Στροφυλιάς	131	Εργάτης
162	274	Γεώργ. Δ. Βουργαράκης	1898	19	Κεράμια	Στροφυλιάς	321	Εργάτης
163	275	Ιωάν. Δ. Βουργαράκης	1897	20	Κεράμια	Στροφυλιάς	303	Εργάτης
164	223	Χρ. Δ. Τσαμούρας	1900	17	Κεράμια	Κεραμίας	363	Εργάτης
165	231	Αθ. Κ. Νικολάου	1870	47	Αμελάντων		87	Εργάτης
166	242	Κωνστ. Ιω. Πετράκης	1877	40	Αγδίνες	Κρυονερίτου	1351	Εργάτης
167	397	Δημ. Γ. Αρβανίτης	1896	21	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	290	Εργάτης
168	310	Βασ. Κ. Μπασδρώνης	1900	17	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	356	Εργάτης
169	248	Δημ. Γ. Παπαδήμος	1900	17	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	359	Εργάτης
170	258	Χαράλ. Γ. Παπαδήμος	1897	20	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	331	Εργάτης
171	256	Αναστ. Α. Σάτρας	1896	21	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	298	Εργάτης
172	308	Ευάγγ. Στ. Σκουμπρής	1900	17	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	362	Εργάτης
173	261	Ευάγγ. Γ. Ρούσσος	1902	15	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	380	Εργάτης
174	229	Ιω. Γ. Ρούσσος	1900	17	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	360	Εργάτης

175	393	Ιωάν. Π. Τσαντές	1902	15	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	381	Εργάτης
176	246	Ευάγγ. Ν. Τσικτσίρης	1898	19	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	333	Εργάτης
177	247	Ιωάν. Ν. Τσικτσίρης	1902	15	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	383	Εργάτης
178	264	Αθ. Κ. Φράγκος	1897	20	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	318	Εργάτης
179	252	Δημ. Γ. Γεροστάμος	1899	18	Στροφυλιά	Στροφυλιάς	686	Εργάτης
180	411	Δημ. Α. Μπαρμπουντσιώτης	1902	15	Παλαιόβρυση	Αγ. Άννης	759	Εργάτης
181	251	Χρ. Γ. Στεργίου	1896	21	Παλαιόβρυση	Αγ. Άννης	641	Εργάτης
182	316	Ευσ. Ν. Τσούτσικας	1896	21	Κερασιά	Κερασιάς	175	Εργάτης
183	322	Κωνστ. Α. Αναγνώστου	1895	22	Παπάδες	Παπάδες	119	Εργάτης
184	245	Νικόλ. Κ. Ζέρβας	1903	14	Παπάδες	Παπάδων	159	Εργάτης
185	320	Σταύρ. Αντ. Λαζάρου	1900	17	Παπάδες	Παπάδων	143	Εργάτης
186	299	Κωνστ. Α. Μπούρος	1872	45	Μαντούδιον	Μαντουδίου	579	Εργάτης
187	254	Αθ. Β. Τζανής	1901	16	Π. Φαράκλα	Στροφυλιάς	372	Εργάτης
188	268	Νικόλ. Β. Τζανής	1895	22	Π. Φαράκλα	Στροφυλιάς	288	Εργάτης
189	321	Νικόλ. Κ. Σκοπελίτης	1896	21	Κοτσικιά	Κοτσικιάς	117	Εργάτης
190	360	Αθ. Α. Δρακόπουλος	1896	21	Σπαθάρι	Σπαθαρίου	174	Εργάτης
191	28	Κωνστ. Ν. Γεωργάκας	1876	41	Νηλέως		329	Εργάτης
192	266	Νικόλ. Γ. Σιδηρός	1898	19	Μονοκαριά	Μονοκαριάς	252	Εργάτης
193	88	Απόστ. Χρ. Δούκας	1897	20	Χαλκίς	Χαλκιδέων	4170	Εργάτης
194	98	Τριαντ. Αντ. Κασαντινός	1873	44	Χαλκίς	Χαλκίδος	483	Εργάτης
195	92	Βασ. Α. Κουρουντάκης	1897	20	Χαλκίς	Χαλκίδος	4166	Εργάτης
196	91	Νικόλ. Χρ. Τολέβης	1891	26	Χαλκίς	Χαλκιδέων	31	Εργάτης
197	12	Δημ. Αγγ. Φιλαδίτης	1866	51	Χαλκίς	Χαλκιδέων	1147	Εργάτης
198	89	Μανώλης Κ. Δημητρίου	1902	15	Άγ. Λουκάς	Ταμινέων	377	Εργάτης
199	96	Κωνσταντίνος Χ. Κουκουβάσος	1896	21	Άγ. Λουκάς	Ταμινέων	308	Εργάτης
200	124	Ιω. Γ. Μανώλης	1896	21	Άγ. Λουκάς	Ταμινέων	309	Εργάτης
201	37	Αναστ. Γ. Ξύγγης	1897	20	Άγ. Λουκάς	Ταμινέων	325	Εργάτης
202	90	Γεώρ. Αντ. Παπαγεωργίου	1898	19	Άγ. Λουκάς	Ταμινέων	355	Εργάτης
203	3	Νικόλ. Ιω. Σκαρλής	1895	22	Άγ. Λουκάς	Ταμινέων	305	Εργάτης
204	406	Δημ. Α. Αλεξανδρής			Κουρούνιον	Κουρουνιών	310	Εργάτης
205	212	Ευάγγ. Αναστ. Αλεξανδρής	1899	18	Κουρούνιον	Κουρουνιών	255	Εργάτης
206	381	Αριστ. Ν. Αργύρης	1854	63	Κουρούνιον	Κουρουνιών	10	Εργάτης
207	373	Βελ. Ν. Αργύρης	1853	64	Κουρούνιον	Κουρουνιών	376	Εργάτης
208	376	Κ. Δ. Αργύρης	1898	19	Κουρούνιον	Κουρουνιών	248	Εργάτης
209	372	Νικόλ. Βελ. Αργύρης	1901	16	Κουρούνιον	Κουρουνιών	268	Εργάτης
210	174	Δημ. Θ. Γιαννακόπουλος	1894	23	Κουρούνιον	Κουρουνιών	226	Εργάτης
211	42	Ιωάν. Θ. Γιαννακόπουλος	1897	20	Κουρούνιον	Κουρουνιών	233	Εργάτης
212	338	Θεοδ. Γ. Καραβάς	1896	21	Κουρούνιον	Κουρουνιών	228	Εργάτης
213	379	Γεώργ. Ν. Καραγιάννης	1901	16	Κουρούνιον	Κουρουνιών	274	Εργάτης
214	380	Νικόλ. Ιω. Καραγιάννης	1874	43	Κουρούνιον	Κουρουνιών	70	Εργάτης
215	343	Ιωάν. Σ. Καραμούζης	1899	18	Κουρούνιον	Κουρουνιών	256	Εργάτης
216	374	Αντών. Κ. Καρατζάς	1893	24	Κουρούνιον	Κουρουνιών	190	Εργάτης
217	319	Κωνστ. Στ.. Καρατζάς	1884	33	Κουρούνιον	Κουρουνιών	121	Επιστάτης
218	224	Κωνστ. Δ. Κόλιας	1896	21	Κουρούνιον	Κουρουνιών	234	Εργάτης
219	187	Νικόλ. Χρ. Κόλιας	1868	49	Κουρούνιον	Κουρουνιών	908	Εργάτης
220	437	Κωνστ. Ευρ. Κονδύλης	1884	33	Κουρούνιον	Κουρουνιών	124	Εργάτης
221	232	Γεώργ. Ιω. Λυγίζος	1897	20	Κουρούνιον	Κουρουνιών	239	Εργάτης
222	245	Γεώργ. Κ. Λυγίζος	1898	19	Κουρούνιον	Κουρουνιών	251	Εργάτης
223	235	Γεώργ. Στ. Λυγίζος	1895	22	Κουρούνιον	Κουρουνιών	216	Εργάτης
224	244	Δημ. Κ. Λυγίζος	1903	14	Κουρούνιον	Κουρουνιών	302	Εργάτης
225	378	Ιωάνν. Π. Λυγίζος	1862	55	Κουρούνιον	Κουρουνιών	18	Εργάτης
226	377	Κ. Ιω. Λυγίζος	1895	22	Κουρούνιον	Κουρουνιών	215	Εργάτης
227	243	Κωνστ. Π. Λυγίζος	1858	59	Κουρούνιον	Κουρουνιών	17	Εργάτης
228	341	Χαρ. Αντ. Μαρινάκης	1896	21	Κουρούνιον	Κουρουνιών	320	Εργάτης
229	183	Σταμ. Αθ. Νικολάου	1867	50	Κουρούνιον	Κουρουνιών	32	Εργάτης
230	344	Ανδρ. Α. Παπαδημητρίου	1895	22	Κουρούνιον	Κουρουνιών	218	Εργάτης
231	326	Αντ. Παπαδημητρίου	1862	55	Κουρούνιον	Κουρουνιών	20	Εργάτης
232	345	Βασίλ. Δ. Παπαδημητρίου	1903	14	Κουρούνιον	Κουρουνιών	304	Εργάτης
233	317	Δημ. Α. Παπαδημητρίου	1898	19	Κουρούνιον	Κουρουνιών	252	Εργάτης
234	337	Μιλτ. Παπαθεοδώρου	1899	18	Κουρούνιον	Κουρουνιών	261	Εργάτης

235	79	Άγγ. Κ. Μυλωνάς	1899	18	Πιργί	Κοτυλαίων	370	Εργάτης
236	81	Βασίλ. Δ. Μυλωνάς	1874	43	Πιργί	Κοτυλαίων	116	Εργάτης
237	83	Δημ. Β. Μυλωνάς	1900	17	Πιργί	Κοτυλαίων	385	Εργάτης
238	82	Ιωάν. Β. Μυλωνάς	1902	15	Πιργί	Κοτυλαίων	417	Εργάτης
239	80	Νικόλ. Κ. Μυλωνάς	1900	17	Πιργί	Κοτυλαίων	386	Εργάτης
240	181	Κωνστ. Ιω. Σανιός	1900	17	Πύργος	Πύργου	391	Σιδηρουργός
241	195	Ευάγγ. Χρ. Χρυσάγης	1886	31	Πύργος	Πύργου	223	Εργάτης
242	421	Νικόλ. Γιαννιός	1901	16	Πύργος	Πύργου	394	Εργάτης
243	188	Δημ. Γ. Θεόφυλος	1883	34	Πύργος	Πύργου	187	Εργάτης
244	186	Ανδρ. Τρ. Καρανικολός	1860	57	Πύργος	Πύργου	49	Εργάτης
245	271	Δημ. Γ. Μυλωνάς	1858	59	Πύργος	Καρυστίας	47	Εργάτης
246	208	Γεώργ. Δ. Μυλωνάς	1896	21	Πύργος	Πύργου	344	Εργάτης
247	194	Δημ. Ιω. Μυλωνάς	1867	50	Πύργος	Πύργου	74	Εργάτης
248	189	Δημ. Κ. Μυλωνάς	1895	22	Πύργος	Πύργου	754	Εργάτης
249	182	Ευάγγ. Ν Μυλωνάς	1875	42	Πύργος	Πύργου	920	Γραμματεύς
250	192	Ευσ. Ιω. Μυλωνάς	1901	16	Πύργος	Πύργου	399	Εργάτης
251	193	Ιωάν. Στ. Μυλωνάς	1876	41	Πύργος	Πύργου	129	Επιστάτης
252	190	Κωνστ. Ιω. Μυλωνάς	1898	19	Πύργος	Πύργου	328	Εργάτης
253	354	Νικόλ. Κ. Μυλωνάς	1899	18	Πύργος	Πύργου	374	Εργάτης
254	180	Γεώργ. Ιω. Σανιός	1892	25	Πύργος	Πύργου	240	Εργάτης
255	179	Ιω. Γ. Σανιός	1869	48	Πύργος	Πύργου	95	Επιστάτης
256	270	Βελισ. Ευρ. Χρυσάγης	1867	50	Πιργί	Καρυστίας	131	Εργάτης
257	269	Ευάγγ. Β. Χρυσάγης	1902	15	Πιργί	Καρυστίας	426	Εργάτης
258	267	Αναστ. Δ. Ρούπακας	1867	50	Κάδιον	Καδίου	68	Εργάτης
259	433	Νικόλ. Αθ. Γερακίνης			Διρφύων			Εργάτης
260	436	Γεώργ. Ν. Στιγανός	1868	49	Ψαχνά	Ψαχνών	572	Εργάτης
261	370	Γεώργ. Ερ. Ζέρβας	1867	50	Κονίστρες	Κονιστρών	350	Εργάτης
262	176	Γεώργ. Ιω. Καραμούζης	1897	20	Κονίστρες	Κονιστρών	237	Εργάτης
263	347	Αθ. Β. Λάμπρος	1863	54	Κονίστρες	Κονιστρών	591	Εργάτης
264	102	Γεώρ. Ιω. Μώρος	1865	52	Κονίστρες	Κονιστρών	125	εργάτης
265	357	Αριστ. Επ. Σαπουντζής	1899	18	Κονίστρες	Κονιστρών	167	Εργάτης
266	355	Δημ. Α. Σαπουντζής	1906	11	Κονίστρες	Κονιστρών	698	Εργάτης
267	356	Σπυρ. Δ. Σαπουντζής	1899	18	Κονίστρες	Κονιστρών	577	Εργάτης
268	280	Ιωάν. Ευρ. Αθανασίου	1853	64	Βασιλικό	Βασιλικού	16	Εργάτης
269	278	Κωνστ. Αθανασίου	1847	70	Βασιλικό	Βασιλικού	10	Εργάτης
270	259	Νικόλ. Ιω. Γερογεώργης	1898	19	Βασιλικό	Βασιλικού	174	Εργάτης
271	260	Αθαν. Κ. Δημουλάκης	1899	18	Βασιλικό	Βασιλικού	185	Εργάτης
272	222	Σταυρ. Ευσταθίου	1901	16	Βασιλικό	Βασιλικού	196	Εργάτης
273	265	Παναγ. Αθ. Θαλασσινός	1897	20	Βασιλικό	Βασιλικού	171	Εργάτης
274	256	Θεοδ. Αθ. Θεοδώρου	1897	20	Βασιλικό	Βασιλικού	168	Εργάτης
275	257	Μιχ. Αθ. Θεοδώρου	1900	17	Βασιλικό	Βασιλικού	187	Εργάτης
276	262	Ιωάν. Μαλάμος	1897	20	Βασιλικό	Βασιλικού	173	Εργάτης
277	241	Κωνστ. Ιω. Μιχαλόπουλος	1901	16	Βασιλικό	Βασιλικού	201	Εργάτης
278	253	Αναστ. Κ. Μουστακαρέλης	1901	16	Βασιλικό	Βασιλικού	200	Εργάτης
279	325	Χρ. Ν. Παναγιώτου	1897	20	Βασιλικό	Βασιλικού	170	Εργάτης
280	352	Νικόλ. Α. Χαρβαλιάς	1899	18	Βασιλικό	Βασιλικού	183	Εργάτης
281	159	Νικόλ. Ιω. Εμμανουήλ	1888	29	Αλιβερίου	Ταμινέων	495	Σιδηρουργός
282	415	Κωνστ. Π. Δήμου	1895	22	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών	445	Εργάτης
283	409	Γεώργ. Ν. Εμμανουήλ	1899	18	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών		Εργάτης
284	410	Ιωάν. Ν. Εμμανουήλ	1901	16	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών		Εργάτης
285	203	Νικόλ. Γ. Εμμανουήλ	1872	45	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών	138	Εργάτης
286	329	Κωνστ. Ιω. Κύλιαρης	1871	46	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών	44	Εργάτης
287	413	Ιωάν. Ευάγγ. Μαρίνος			Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών		Εργάτης
288	423	Ιωάν. Ν. Μπέλιος	1900	17	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών	534	Εργάτης
289	422	Νικόλ. Ιω. Μπέλιος	1872	45	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών	137	Εργάτης
290	414	Αντών. Ιω. Νικολιάς	1898	19	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών	510	Εργάτης
291	412	Νικόλ. Γ. Παπανικολάου	1895	22	Ανδρονίανοι	Ανδρονιανών	444	Εργάτης
292	185	Χρήστ. Ν. Γκερλές	1868	49	Μονόδριον	Μονοδρίου	97	Εργάτης
293	207	Κωνστ. Δ. Βλάχος	1861	56	Στρόπονες	Στροπόνων	78	Εργάτης
294	335	Λάμπρος Κ. Ηλίας	1896	21	Στρόπονες	Στροπόνων	377	Εργάτης

295	336	Σταμ. Κ. Ηλίας	1900	17	Στρόπονες	Στροπόνων	455	Εργάτης
296	204	Αθαν. Δ. Μπαρέτας	1899	18	Στρόπονες	Στροπόνων	442	Εργάτης
297	196	Δημ. Κ. Μπασόνικος	1897	20	Στρόπονες	Στροπόνων	399	Εργάτης
298	197	Χρηστ. Κ. Μπασούνικος	1901	16	Στρόπονες	Στροπόνων	462	Εργάτης
299	209	Γεώργ. Λ. Πνευματικός	1902	15	Στρόπονες	Στροπόνων	479	Εργάτης
300	210	Λάμπρος Χρ. Πνευματικός	1870	47	Στρόπονες	Στροπόνων	129	Εργάτης
301	211	Σταύρος Λ. Πνευματικός	1897	20	Στρόπονες	Στροπόνων	411	Εργάτης
302	205	Αθαν. Δ. Στάμος	1899	18	Στρόπονες	Στροπόνων	446	Εργάτης
303	206	Αναστ. Ιω. Στάμος	1897	20	Στρόπονες	Στροπόνων	406	Εργάτης
304	400	Χρ. Κ. Τσικρίδης	1899	18	Στρόπονες	Στροπόνων	64	Εργάτης
305	389	Χαρ. Δ. Γλυκός	1895	22	Οξύλιθος	Οξυλίθου	496	Εργάτης
306	198	Ιωάν. Γ. Μούντριχας	1895	22	Οξύλιθος	Οξυλίθου	507	Εργάτης
307	349	Ηλίας Ιω. Νικολίνος	1868	49	Οξύλιθος	Οξυλίθου	1004	Εργάτης
308	363	Αθ. Σαλιμέτος	1878	39	Οξύλιθος	Οξυλίθου	259	Εργάτης
309	288	Βασίλ. Ιω. Βαρδακώστας	1895	22	Οχτωνία	Οχτωνίας	485	Εργάτης
310	228	Χρ. Α. Βαρδακώστας	1876	41	Οχτωνία	Οχτωνίας	229	Εργάτης
311	418	Δημ. Γ. Δήμου	1899	18	Οχτωνία	Οχτωνίας	582	Εργάτης
312	419	Ιωάν. Γ. Δήμου	1898	19	Οχτωνία	Οχτωνίας	544	Εργάτης
313	201	Νικόλ. Ανδρ. Καρλής	1865	52	Οχτωνία	Οχτωνίας	129	Εργάτης
314	298	Ευάγγ. Α. Καρυστινός	1898	19	Οχτωνία	Οχτωνίας	547	Εργάτης
315	290	Βασίλ. Γ. Μάζης	1903	14	Οχτωνία	Οχτωνίας	650	Εργάτης
316	289	Γεώργ. Ιω. Μάζης	1877	40	Οχτωνία	Οχτωνίας	248	Εργάτης
317	315	Κυργ. Ιω. Μάζης	1860	57	Οχτωνία	Οχτωνίας	103	Εργάτης
318	431	Ιωάν. Γ. Μήτσης	1899	18	Οχτωνία	Οχτωνίας	510	Εργάτης
319	417	Ιωάν. Δ. Μιχάλης	1896	21	Οχτωνία	Οχτωνίας	514	Εργάτης
320	200	Παναγ. Α. Μιχάλης	1875	42	Οχτωνία	Οχτωνίας	209	Εργάτης
321	199	Σπύρ. Αν. Μιχάλης	1869	48	Οχτωνία	Οχτωνίας	174	Εργάτης
322	296	Νικόλ. Μπέλλος	1897	20	Οχτωνία	Οχτωνίας	531	Εργάτης
323	311	Νικόλ. Π. Μπέλλος	1865	52	Οχτωνία	Οχτωνίας	137	Εργάτης
324	334	Νικόλ. Δ. Μπότης	1898	19	Οχτωνία	Οχτωνίας	554	Εργάτης
325	287	Γεώργ. Ν. Μπουλής	1897	20	Οχτωνία	Οχτωνίας	532	Εργάτης
326	291	Αθαν. Παπαθανασίου	1854	63	Οχτωνία	Οχτωνίας	78	Εργάτης
327	294	Αργ. Παπαθανασίου	1900	17	Οχτωνία	Οχτωνίας	590	Εργάτης
328	331	Βλασ. Ιω. Πολυχρόνης	1900	17	Οχτωνία	Οχτωνίας	591	Εργάτης
329	432	Γεώργ. Δ. Σαπουντζής	1896	21	Οχτωνία	Οχτωνίας	518	Εργάτης
330	286	Ιωάν. Α. Σκαλής	1899	18	Οχτωνία	Οχτωνίας	575	Εργάτης
331	285	Δημ. Β. Φλώκος	1895	22	Οχτωνία	Οχτωνίας	591	Εργάτης
332	230	Γεώργ. Π. Φράγκος	1899	18	Οχτωνία	Οχτωνίας	580	Εργάτης
333	202	Παύλος Ιω. Κουντούρης	1854	63	Κριτζά	Κριτζών	233	Εργάτης
334	249	Γεώργ. Ιω. Γέραλης	1894	23	Κοτυλαίων		716	Εργάτης
335	213	Γεώργ. Κ. Κύτρος	1878	39	Κοτυλαίων		790	Εργάτης
336	152	Νικόλ. Ιω. Σαπουντζής	1866	51	Κοτυλαίων		650	Εργάτης
337	239	Τηλέμ. Ν. Γερογιάννης	1897	20	Καλημεριανά	Καλημεριανών	531	Εργάτης
338	337	Αθ. Ιω. Κοκόρης	1902	15	Καλημεριανά	Καλημεριανών	641	Εργάτης
339	338	Γεώργ. Ιω. Κοκόρης	1896	21	Καλημεριανά	Καλημεριανών	521	Εργάτης
340	234	Γεώργ. Κ. Κοκόρης	1894	23	Καλημεριανά	Καλημεριανών	1020	Εργάτης
341	217	Ιωάν. Γ. Κοκόρης	1866	51	Καλημεριανά	Καλημεριανών	672	Εργάτης
342	438	Δημ. Γ. Κοκάλας	1851	66	Βύταλον	Βυτάλου	16	Εργάτης
343	238	Κωνστ. Στ. Μπαρούτης	1901	16	Βύταλον	Βυτάλου	481	Εργάτης
344	342	Γεώργ. Στ. Μπαρούτης	1899	18	Βύταλον	Βυτάλου	438	Εργάτης
345	350	Δημ. Στ. Πανταζής	1867	50	Βύταλον	Βυτάλου	85	Εργάτης
346	302	Σταμ. Πανταζής	1901	16	Βύταλον	Βυτάλου	440	Εργάτης
347	304	Κωνστ. Ιω. Παντελής	1899	18	Βύταλον	Βυτάλου	442	Εργάτης
348	303	Νικόλ. Ιω. Παντελής	1869	48	Βύταλον	Βυτάλου	396	Εργάτης
349	218	Γεώργ. Α. Φαφούτης	1898	19	Βύταλον	Βυτάλου	427	Εργάτης
350	403	Ευάγγ. Δ. Φαφούτης	1896	21	Βύταλον	Βυτάλου	399	Εργάτης
351	227	Δημ. Β. Καραγιάννης	1900	17	Βύρρα	Βύρρας	205	Εργάτης
352	323	Κωνστ. Σπ. Κυριαζόπουλος	1899	18	Βύρρα	Βύρρας	197	Εργάτης
353	375	Αθ. Ν. Χατζής	1897	20	Βύρρα	Βύρρας	190	Εργάτης
354	396	Γεώργ. Ν. Χατζής	1899	18	Βύρρα	Βύρρας	199	Εργάτης

355	233	Ευάγγ. Ν. Χατζής	1895	22	Βύρρα	Βύρρας	174	Εργάτης
356	237	Νικόλ. Γ. Λαλαίος	1871	46	Κήποι	Κήπων	48	Εργάτης
357	346	Βασ. Α. Λάμπρος	1899	18	Κήποι	Κήπων	162	Εργάτης
358	314	Θρασ. Παλάτος	1864	53	Κήποι	Κήπων	815	Εργάτης
359	236	Σταμ. Θ. Σταμελάκης	1873	44	Κήποι	Κήπων	55	Εργάτης
360	392	Σταμ. Προκ. Σταμελάκης	1877	40	Κήποι	Κήπων	77	Εργάτης
361	240	Χρ. Β. Σταμελάκης	1871	46	Κήποι	Κήπων	49	Εργάτης
362	284	Ιωάν. Φύτος	1877	40	Κήποι	Κήπων	78	Εργάτης
363	440	Ιωάν. Γ. Αντωνίου	1869	48	Κύμη	Κύμης	86	Εργάτης
364	38	Κωνσ. Γ. Αργιύτης	1874	43	Κύμη	Κύμης	380	Επιστάτης
365	394	Παναγ. Γ. Αργιώρης			Κύμη	Κύμης	107	Εργάτης
366	144	Νικόλ. Ζ. Βάλλας	1898	19	Κύμη	Κύμης	2204	Σιδηρουργός
367	191	Δημ. Γ. Γεροπέπας	1850	67	Κύμη	Κύμης	157	Εργάτης
368	426	Ευάγγ. Α. Γλυκός	1884	33	Κύμη	Κύμης	156	Εργάτης
369	282	Αντ. Καλαμιστράνης	1897	20	Κύμη	Κύμης	2149	Εργάτης
370	435	Στυλ. Μουντέλης	1896	21	Κύμη	Κύμης	2125	Εργάτης
371	281	Αθ. Μπουνάτσος	1897	20	Κύμη	Κύμης	2159	Εργάτης
372	362	Κωνστ. Δ. Ξυλυμέτος			Κύμη	Κύμης		Εργάτης
373	59	Δημ. Ζ. Παπαζαχαρίου	1868	49	Κύμη	Κύμης	609	Εργάτης
374	49	Νικόλ. Γ. Σπηλιώτης	1874	43	Κύμη	Κύμης	836	Εργάτης
375	39	Σταμ. Γ. Σωτήρης	1876	41	Κύμη	Κύμης	929	Εργάτης
376	292	Νικόλ. Δ. Τσολάκος	1898	19	Κύμη	Κύμης	2256	Εργάτης
377	439	Δημ. Ιω. Χοιτήρης	1888	29	Κύμη	Κύμης	893	Εργάτης
378	27	Κωνστ. Ν. Κολιόπουλος	1876	41	Σκύρος	Σκύρου	717	Εργάτης
379	150	Ιωάν. Στ. Πάτρας	1895	22	Σκύρος	Σκύρου	1492	Εργάτης
380	138	Νικόλ. Δ. Σελίμης	1886	31	Σκύρος	Σκύρου	1140	Εργάτης
381	155	Ιωάν. Κ. Στάθης	1882	35	Σκύρος	Σκύρου	1012	Εργάτης
382	250	Γεώργ. Απ. Υψηλάντης	1873	44	Άνω Ποταμιά	Άνω Ποταμιάς	62	Εργάτης
383	405	Αλεξ. Γ. Βαρδακώστας	1873	44	Αυλωνάριον	Αυλώνος	586	Εργάτης
384	424	Γεώργ. Δ. Κροντίρης	1885	32	Αυλωνάριον	Αυλώνος	990	Εργάτης
385	324	Κωνστ. Γ. Λύκος	1878	39	Αυλωνάριον	Αυλώνος	674	Εργάτης
386	332	Γεώργ. Αθ. Παντελής	1877	40	Αυλωνάριον	Αυλώνος	678	Εργάτης
387	293	Δημ. Π. Σαπουντζής	1871	46	Αυλωνάριον	Αυλώνος	899	Εργάτης
388	301	Παναγ. Λάλος	1897	20	Καρυστίας			Εργάτης
389	300	Βασιλ. Π. Λάλος	1900	17	Βρύση	Βρυσέων	482	Εργάτης
390	391	Γεώργ. Ιω. Ράνιος	1901	16	Βρύση	Βρυσέων	499	Εργάτης
391	318	Ιωάν. Β. Ράνιος	1870	47	Βρύση	Βρυσέων	165	Εργάτης
392	307	Δημ. Π. Μάρκου			Κουρτούλια	Κουρτούλιών	494	Εργάτης
393	427	Κωνστ. Γ. Κατσανάς	1899	18	Καμπίων		156	Εργάτης
394	339	Χαράλ. Καράγκος	1876	41	Στενή	Δίρφυος	473	Εργάτης
395	328	Κωνσ. Χ. Καράγκος			Στενή	Δίρφυος	359	Εργάτης
396	390	Γεώργ. Ιω. Στεφανής	1897	20	Στενή	Δίρφυος	6501	Εργάτης
397	312	Νικόλ. Χ. Στρουμπούλης	1877	40	Μανικία	Μανικίων	77	Εργάτης
398	425	Αθ. Δ. Ανδριανός	1863	54	Ταξιαρχών		48	Εργάτης
399	305	Γεώργ. Δ. Αποστόλου	1877	40	Ταξιαρχών		74	Εργάτης
400	353	Δημ. Στ. Μαργέτης	1862	55	Ενορίας	Ενορίας	69	Εργάτης
401	340	Αντών. Δ. Ιωάννου	1907	10	Στύρα	Στυρίων	81	Εργάτης
402	395	Μτχ. Ιω. Αλεξίου	1898	19	Μεσοχώρι	Μεσοχωρίου	234	Εργάτης
403	366	Θεοδ. Κ. Νικολής	1896	21	Μεσοχώρι	Μεσοχωρίου	219	Εργάτης
404	388	Ιωάν. Χρ. Νικολής	1897	20	Μεσοχώρι	Μεσοχωρίου	229	Εργάτης
405	441	Δημ. Γ. Ράπτης	1896	21	Μεσοχώρι	Μεσοχωρίου	221	Εργάτης
406	365	Ιωάν. Π. Αντωνιάδης	1896	21	Ζάρκον	Ζάρκου	165	Εργάτης
407	369	Χρ. Δ. Κατσιάτος	1900	17	Ζάρκον	Ζάρκου	200	Εργάτης
408	385	Νικόλ. Ιω. Μουλάρης	1902	15	Ζάρκον	Ζάρκου	160	Εργάτης
409	364	Γεώργ. Μπουραντάς	1896	21	Ζάρκον	Ζάρκου	180	Εργάτης
410	384	Γεώργ. Χρ. Ντόβολης	1896	21	Ζάρκον	Ζάρκου	169	Εργάτης
411	382	Πετρ. Γκ. Παναγιώτου	1895	22	Ζάρκον	Ζάρκου	161	Εργάτης
412	368	Γεώργ. Κ. Παπαδόπουλος			Ζάρκον	Ζάρκου	173	Εργάτης
413	383	Ηρακλ. Ν. Παπαδόπουλος	1899	18	Ζάρκον	Ζάρκου	193	Εργάτης
414	386	Παναγ. Κ. Παπαδόπουλος	1902	15	Ζάρκον	Ζάρκου	220	Εργάτης

415	387	Ιωάν. Αθ. Τσαρούτζης	1898	19	Ζάρκον	Ζάρκου	186	Εργάτης
416	29	Νικόλ. Γ. Ανδρόνικος	1898	19	Αθήναι	Αθηναίων	48641	Υπάλληλος
417	67	Αλέξ. Χ. Κατσούλης	1881	36	Αθήναι	Αθηναίων	41159	Γεωμέτρης
418	19	Χαράλ. Κωνσταντίνου	1877	40	Αθήναι	Αθηναίων	1941	Εργάτης
419	10	Φίλιπ. Ν. Φιλιππάκης	1885	32	Αθήναι	Αθηναίων	31617	Υπάλληλος
420	151	Κωνστ. Θ. Οικονομίδης	1875	42	Χίου	Χίου	12867	Εργάτης
421	43	Πέτρος Α. Σαμούλης	1896	21	Ποταμιά	Λευκίμης	1121	Εργάτης
422	41	Μάρκος Δ. Δήμας	1849	68	Τίνος	Τήνου	9302	Εργάτης
423	148	Ιωάν. Γ. Μάνεσης	1877	40	Άνδρος	Άνδρος	3035	Επιστάτης
424	297	Παναγ. Α. Τσαρκιγάνης	1892	25	Μάκρη	Αϊδινίου	1325	Εργάτης
425	177	Παναγ. Χ. Αρβανιτάκης	1895	22	Καλάβρυτα	Κερπινής	635	Εργάτης
426	52	Αντών. Αρ. Κουμανταρέας	1897	20	Αμφιλοχία	Αμβρακικός	651	Υπάλληλος
427	25/26	Δημ. Χρ. Μωράτης	1875	42	Θήβαι	Θηβαίων	1235	Εργάτης
428	160	Χρήστ. Αλ. Κίσκας	1880	37	Κονίτσης		384	Εργάτης
429	401	Δημ. Χ. Μάρκου			Διηλή	Μυτιλήνης		Εργάτης
430	402	Αλεξ. Κοσμάς			Κυδωνιών			Εργάτης
431	371	Ηλ. Γ. Μπούτας	1861	56	Χειμάρρα	Χειμάρρας	835	Εργάτης
432	399	Γεώργ. Αθ. Λεπενώτης	1892	25	Απηλαβίον	Κερκύρας		Επιστάτης
433	279	Ευστράτ. Κρυσταλίδης	1896	21	Υψηλομετώπου	Λέσβου	136	Εργάτης
434	283	Νικόλ. Μενδεγκιότης	1855	62	Βοιών	Λακωνίας	403	Εργάτης
435	434	Φλώρος Γ. Κατσαρός					Πρόσφ.	Εργάτης
436	428	Ιορδ. Κορλιός					Πρόσφ.	Εργάτης
437	430	Ν. Κ. Παπάζογλου					Πρόσφ.	Εργάτης
438	429	Στ. Κ. Παπάζογλου					Πρόσφ.	Εργάτης
439	263	Ιωάν. Σεκίκος			Μικρασιατικός		60	Εργάτης
440	404	Δημ. Ν. Κροτύρας	1852	65	Αντωνία	Αντωνίας	65	Εργάτης
441	40	Παναγ. Ιω. Κανέλλος	1881	36	Κρεατσίνιον	Βωμέας	83	Εργάτης

Σύνολο με γνωστή ηλικία: 423 423 95,9%

Σύνολο με άγνωστη ηλικία: 18 18 4,1%

Σύνολο εργαζομένων: 441 441 100,0%

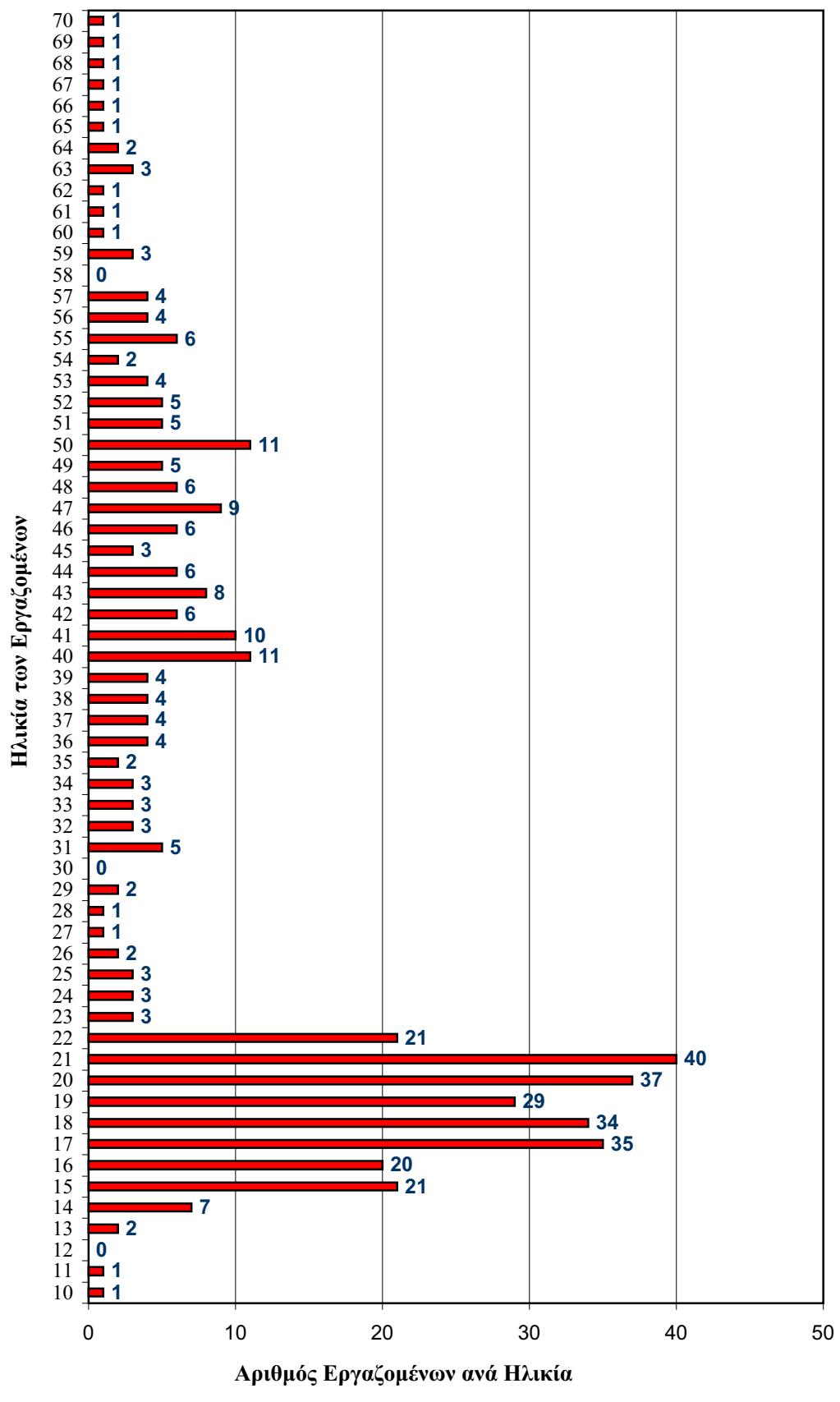
Σύνολα ανά είδος εργασίας	σύνολο εργαζομένων	σύνολο εργαζομένων %
1 Εργάτης	410	93,0%
2 Σιδηρουργός	14	3,2%
3 Επιστάτης	11	2,5%
4 Υπάλληλος	4	0,9%
5 Γραμματεύς	1	0,2%
6 Γεωμέτρης	1	0,2%
Σύνολο:	441	100,0%

Π5-Πιν.4

Ηλικίες των Εργαζομένων	Αριθμός Εργαζομένων ανά Ηλικία	Αριθμός Εργαζομένων ανά Ηλικία %	Ηλικιακή 5-ετία	Αριθμός Εργαζομένων ανά 5 έτη Ηλικίας	Αριθμός Εργαζομένων ανά 5 έτη Ηλικίας %	Ηλικιακή 10-ετία	Αριθμός Εργαζομένων ανά 10 έτη Ηλικίας	Αριθμός Εργαζομένων ανά 10 έτη Ηλικίας %	Ηλικιακή 20-ετία	Αριθμός Εργαζομένων ανά 20 έτη Ηλικίας	Αριθμός Εργαζομένων ανά 20 έτη Ηλικίας %		
10	1	0,24%	10-14	11	2,60%	10-19	150	35,46%	10-29	263	62,17%		
11	1	0,24%											
12	0	0,00%											
13	2	0,47%											
14	7	1,65%											
15	21	4,96%											
16	20	4,73%											
17	35	8,27%											
18	34	8,04%											
19	29	6,86%											
20	37	8,75%	15-19	139	32,86%	20-29	113	26,71%	10-29	263	62,17%		
21	40	9,46%											
22	21	4,96%											
23	3	0,71%											
24	3	0,71%											
25	3	0,71%											
26	2	0,47%											
27	1	0,24%											
28	1	0,24%											
29	2	0,47%											
30	0	0,00%	20-24	104	24,59%	30-39	32	7,57%	30-49	102	24,11%		
31	5	1,18%											
32	3	0,71%											
33	3	0,71%											
34	3	0,71%											
35	2	0,47%											
36	4	0,95%											
37	4	0,95%											
38	4	0,95%											
39	4	0,95%											
40	11	2,60%	25-29	18	4,26%	40-49	70	16,55%	30-49	102	24,11%		
41	10	2,36%											
42	6	1,42%											
43	8	1,89%											
44	6	1,42%											
45	3	0,71%											
46	6	1,42%											
47	9	2,13%											
48	6	1,42%											
49	5	1,18%											
50	11	2,60%	50-54	27	6,38%	50-59	44	10,40%	50-69	57	13,48%		
51	5	1,18%											
52	5	1,18%											
53	4	0,95%											
54	2	0,47%											
55	6	1,42%											
56	4	0,95%											
57	4	0,95%											
58	0	0,00%											
59	3	0,71%											
60	1	0,24%	60-64	8	1,89%	60-69	13	3,07%	70-74	1	0,24%		
61	1	0,24%											
62	1	0,24%											
63	3	0,71%											
64	2	0,47%											
65	1	0,24%											
66	1	0,24%											
67	1	0,24%											
68	1	0,24%											
69	1	0,24%											
70	1	0,24%	70-74	1	0,24%	70-74	1	0,24%	70-74	1	0,24%		
71	0	0,00%											
72	0	0,00%											
73	0	0,00%											
74	0	0,00%											
Αθροίσμα		423	100,00%		423	100,00%		423	100,00%		423	100,00%	

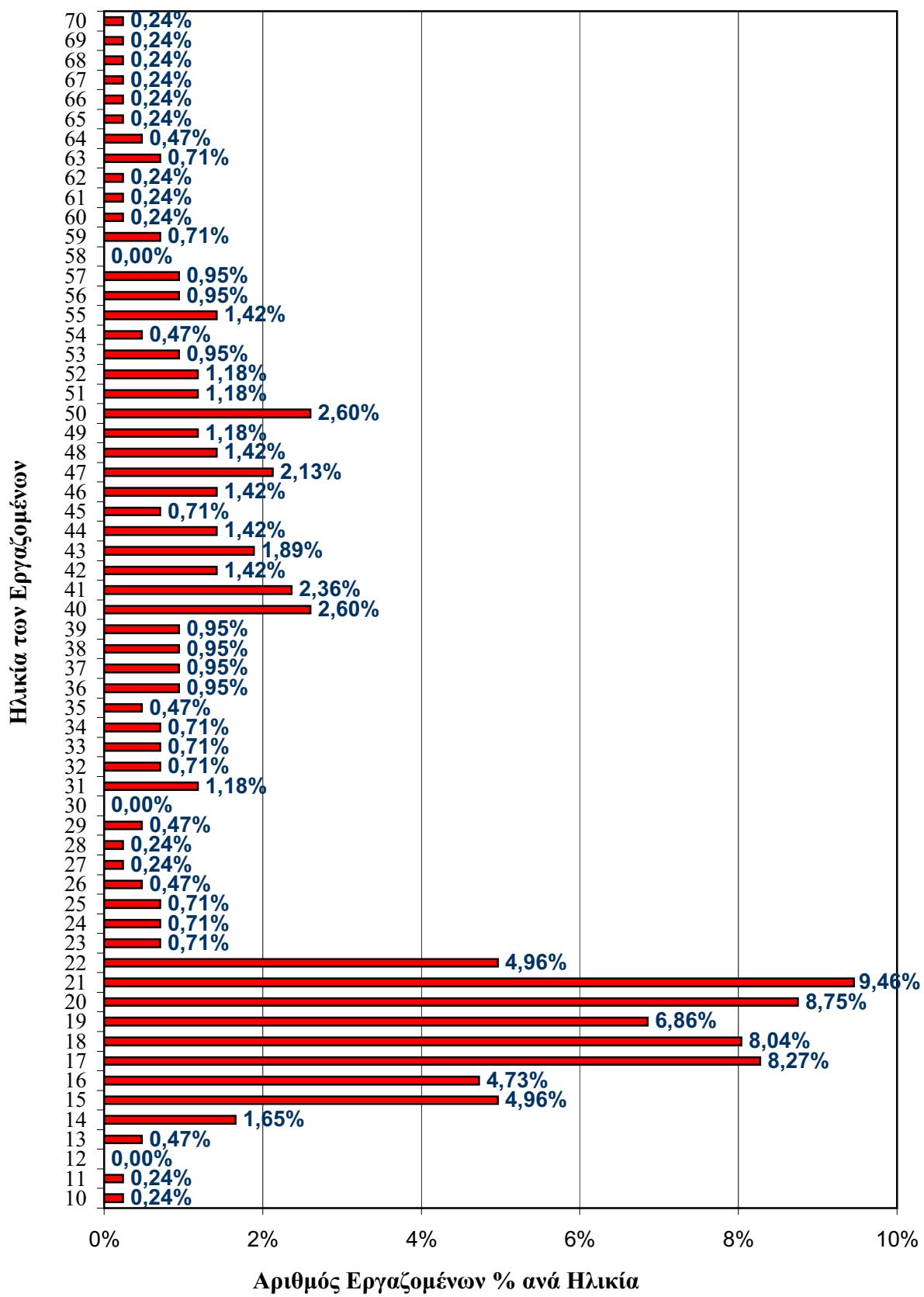
Ηλικίες των Εργαζομένων	Αριθμός Εργαζομένων ανά Ηλικία
10	1
11	1
12	0
13	2
14	7
15	21
16	20
17	35
18	34
19	29
20	37
21	40
22	21
23	3
24	3
25	3
26	2
27	1
28	1
29	2
30	0
31	5
32	3
33	3
34	3
35	2
36	4
37	4
38	4
39	4
40	11
41	10
42	6
43	8
44	6
45	3
46	6
47	9
48	6
49	5
50	11
51	5
52	5
53	4
54	2
55	6
56	4
57	4
58	0
59	3
60	1
61	1
62	1
63	3
64	2
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1

Π.5-Ιστ. 11 Κατανομή των εργαζόμενων, κατά ηλικία, στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

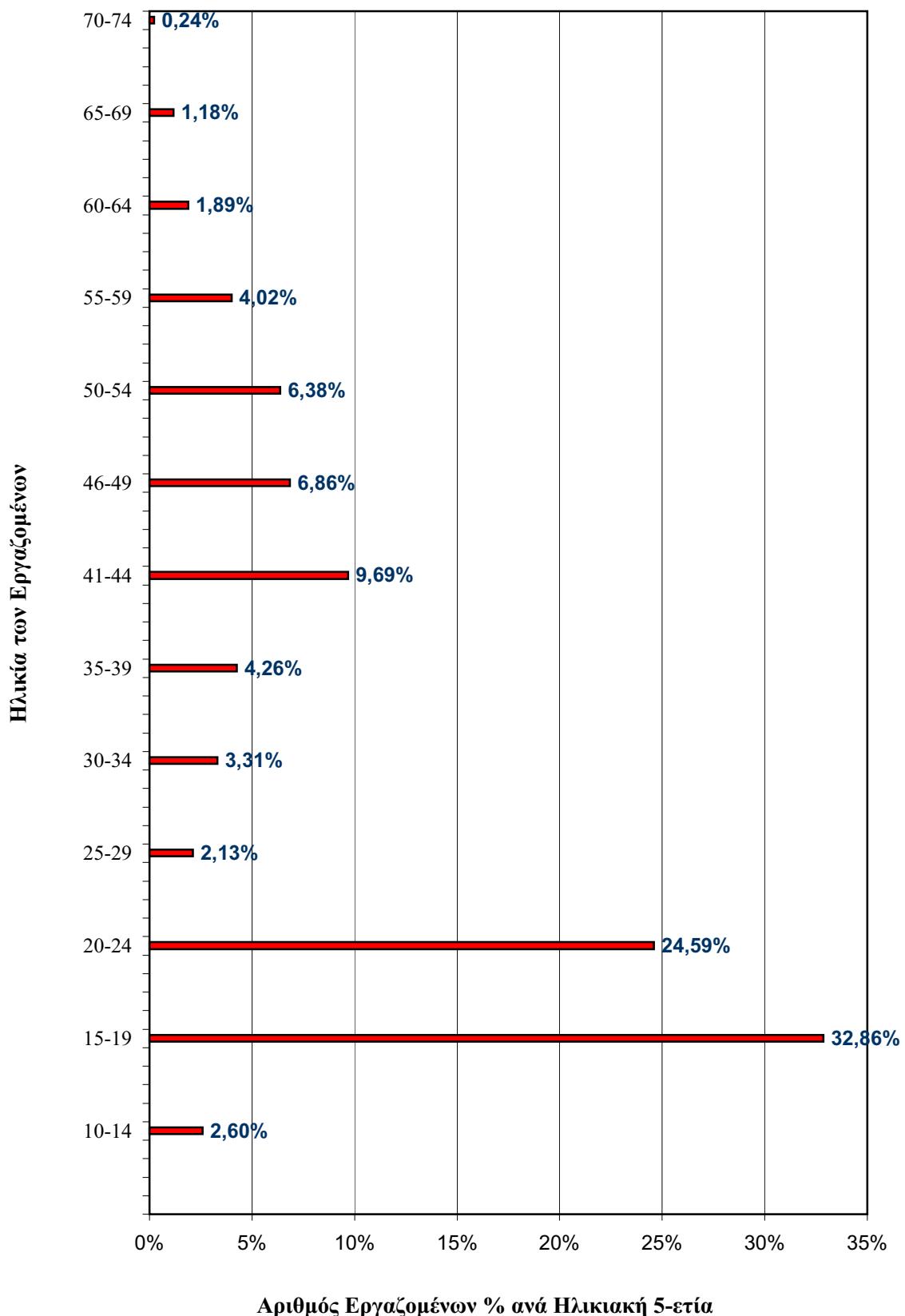

Άθροισμα: 423

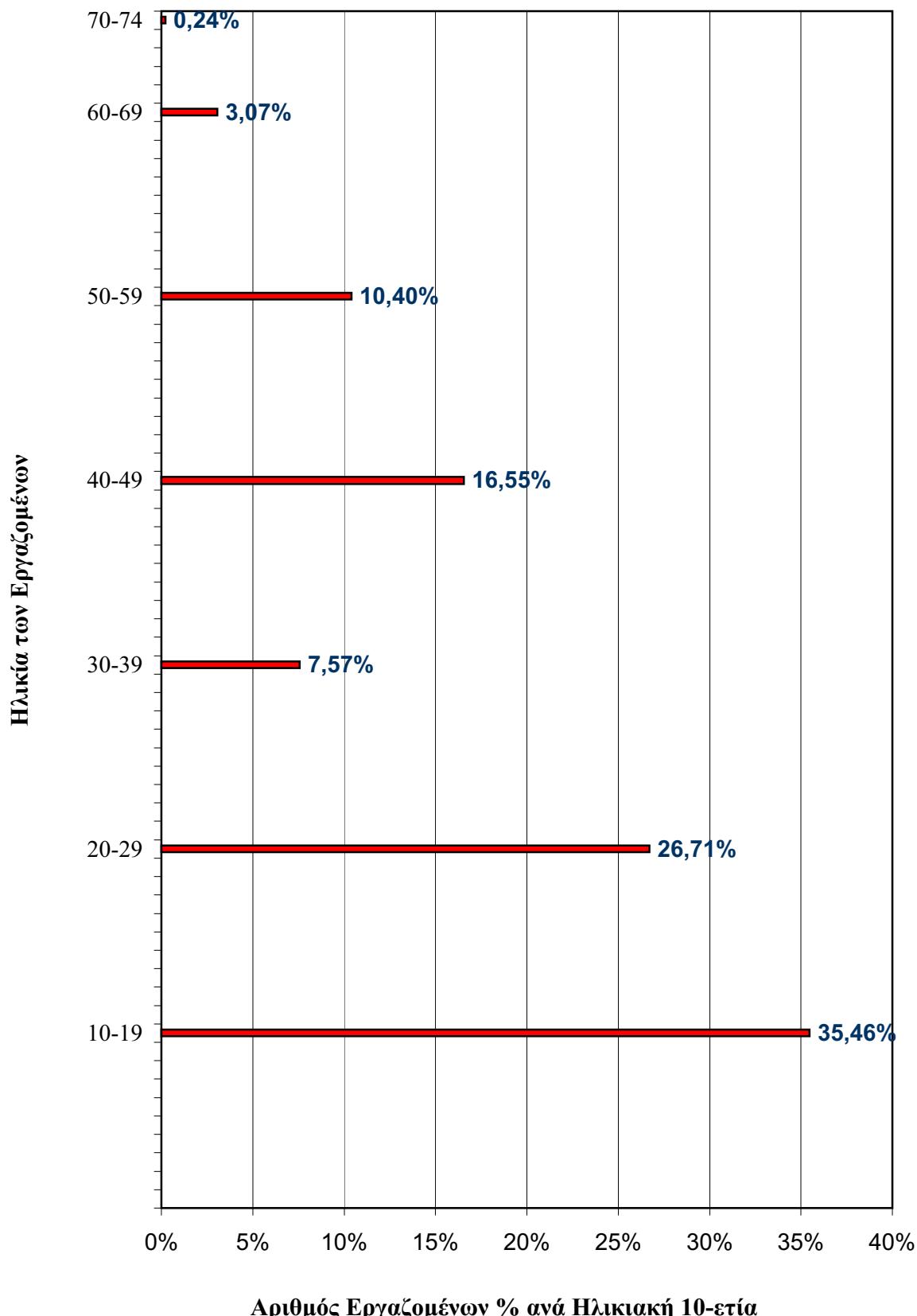
Π.5-Ιστ. 12 Ποσοστιαία κατανομή των εργαζόμενων, κατά ηλικία,
στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

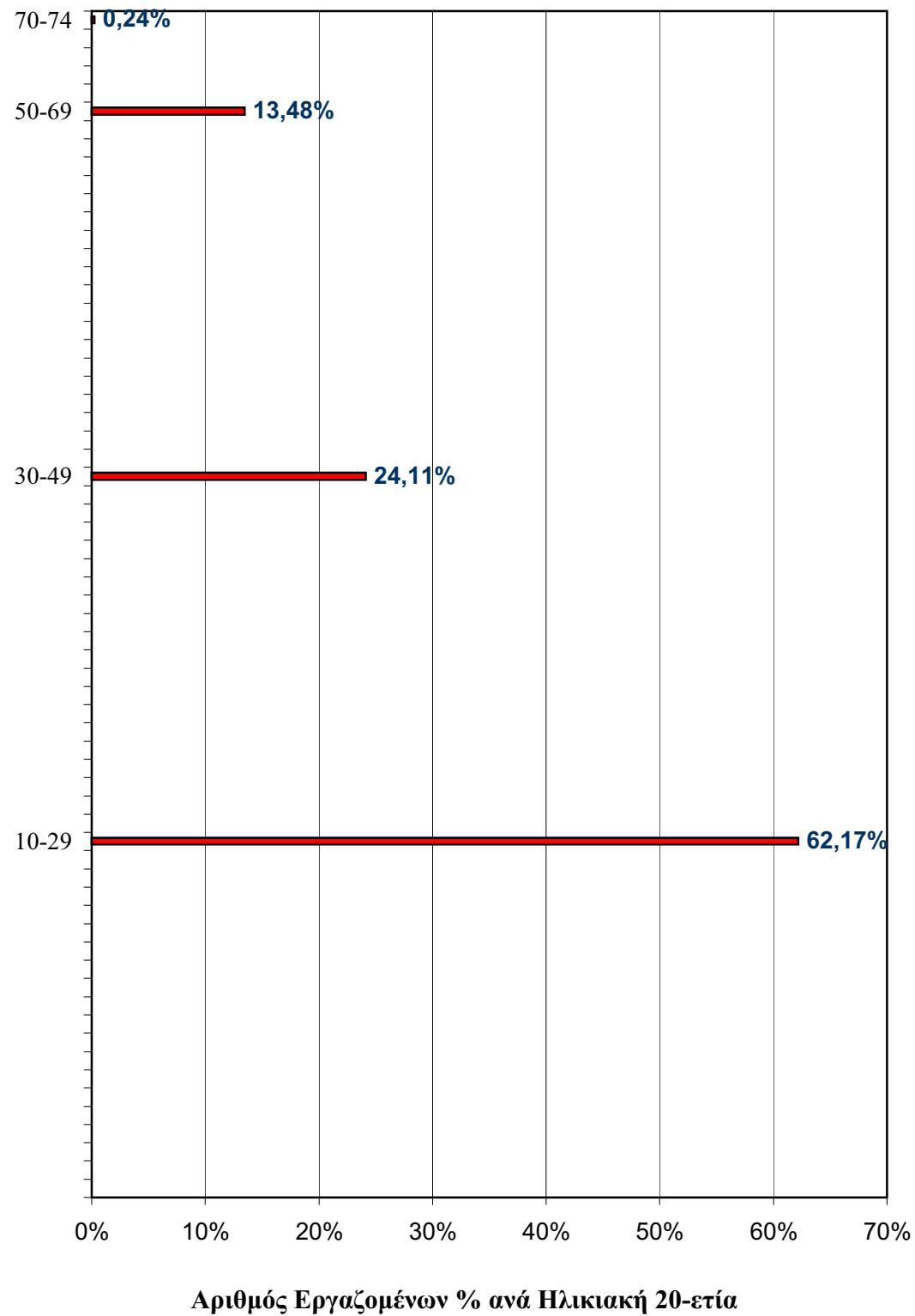
Π.5-Ιστ.13 Ποσοστιαία κατανομή των ηλικιών των εργαζόμενων, ανά πενταετία, στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

Π.5-Ιστ. 14 Ποσοστιαία κατανομή των ηλικιών των εργαζόμενων, ανά δεκαετία, στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

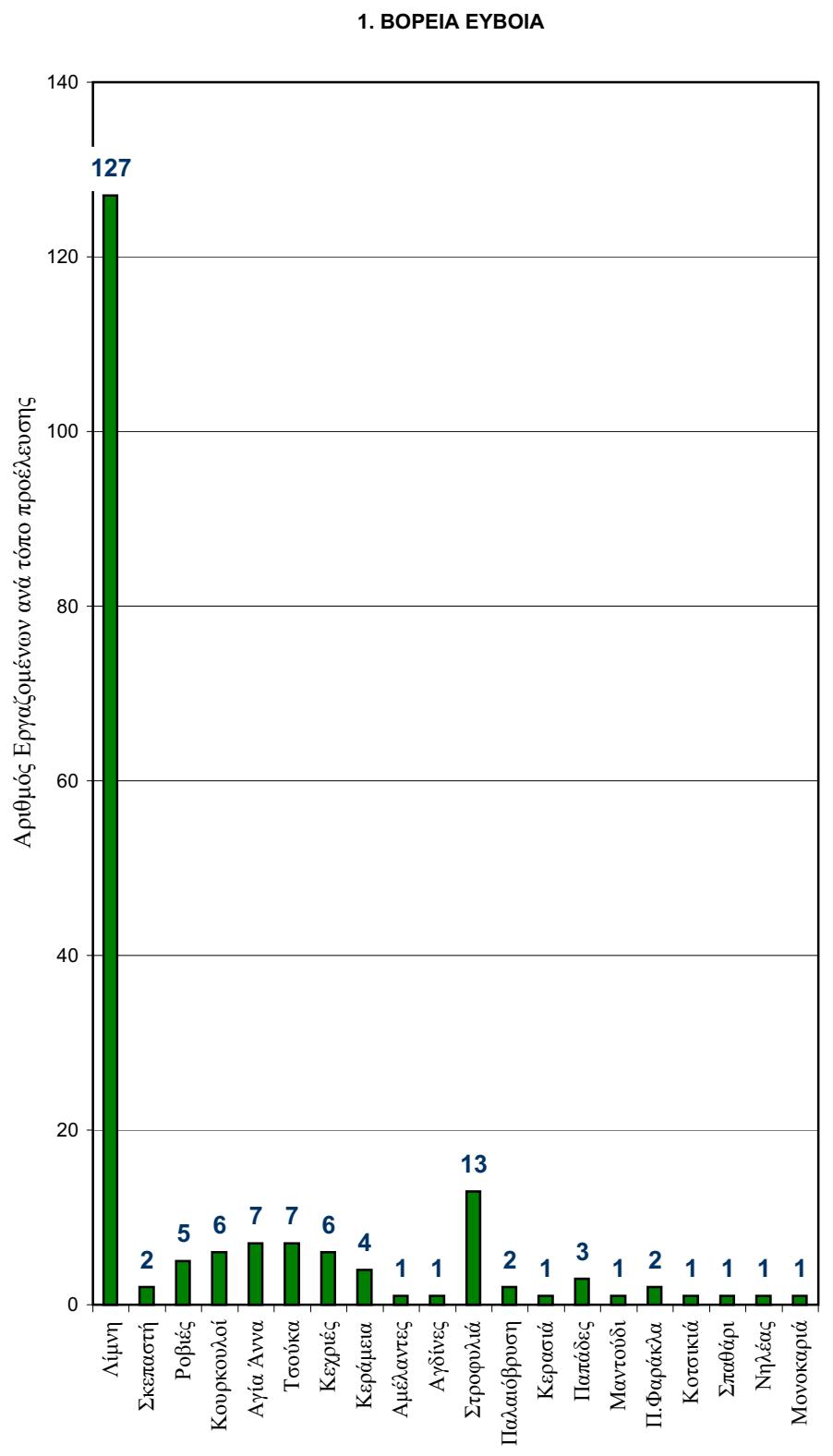

Π.5-Ιστ. 15 Ποσοστιαία κατανομή των ηλικιών των εργαζόμενων, ανά εικοσαετία, στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

	BOPEIA EYBOIA		Από Βόρεια Εύβοια	Από το Σύνολο των 441 Εργάζομένων
1	Λίμνη	127	66,1%	28,8%
2	Σκεπαστή	2	1,0%	0,5%
3	Ροβιές	5	2,6%	1,1%
4	Κουρκουλοί	6	3,1%	1,4%
5	Αγία Άννα	7	3,6%	1,6%
6	Τσούκα	7	3,6%	1,6%
7	Κεχριές	6	3,1%	1,4%
8	Κεράμεια	4	2,1%	0,9%
9	Αμέλαντες	1	0,5%	0,2%
10	Αγδίνες	1	0,5%	0,2%
11	Στροφυλιά	13	6,8%	2,9%
12	Παλαιόβρυση	2	1,0%	0,5%
13	Κερασιά	1	0,5%	0,2%
14	Παπάδες	3	1,6%	0,7%
15	Μαντούδι	1	0,5%	0,2%
16	Π.Φαράκλα	2	1,0%	0,5%
17	Κοτσικιά	1	0,5%	0,2%
18	Σπαθάρι	1	0,5%	0,2%
19	Νηλέας	1	0,5%	0,2%
20	Μονοκαριά	1	0,5%	0,2%
Σύνολο:		192	100,0%	43,5%

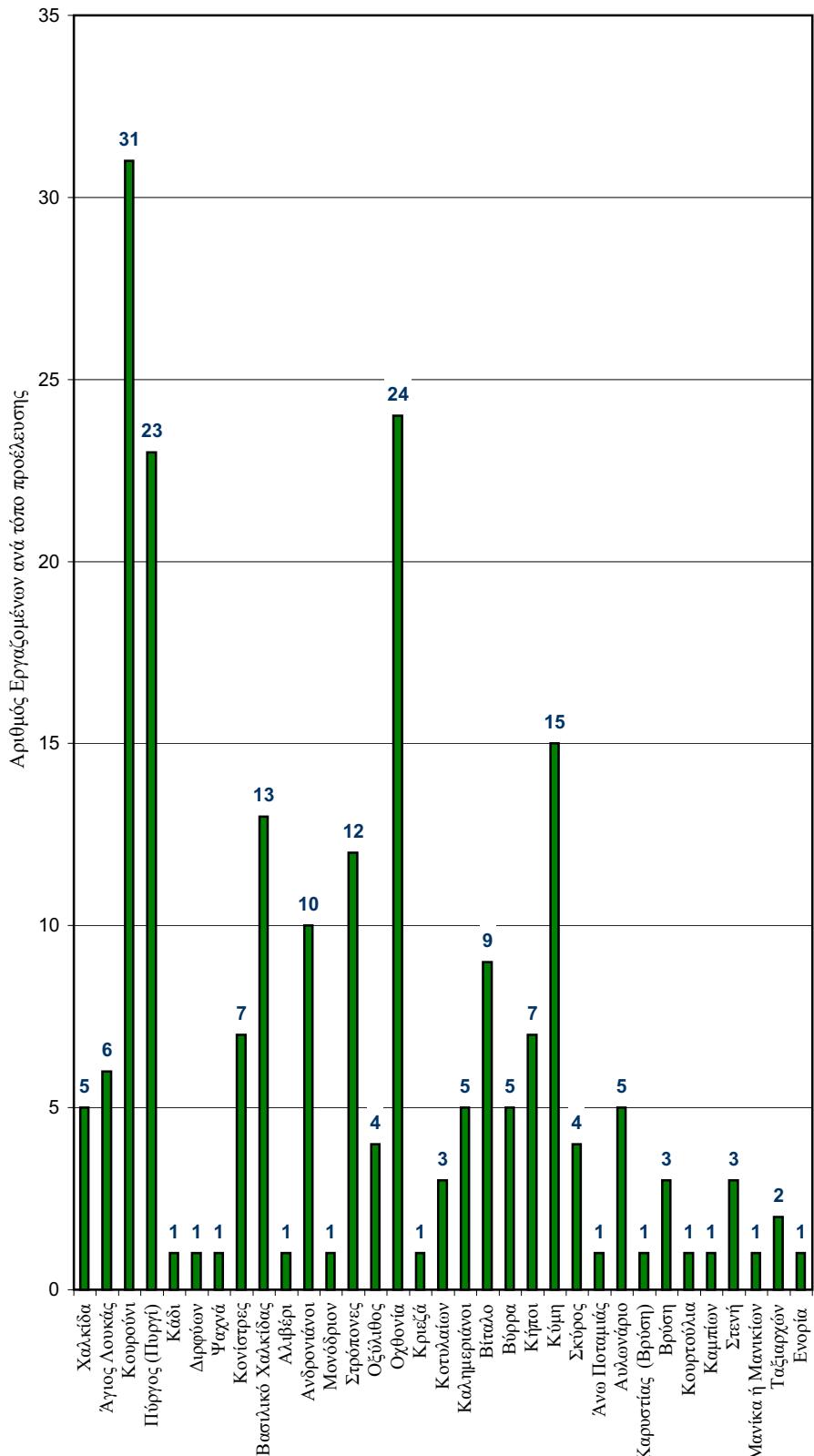
Π.5-Ιστ. 16 Αριθμός εργάζομενων, κατά τόπο προέλευσης, στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

**Π.5-Ιστ.17 Αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο προέλευσης,
στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)**

KENTRIKΗ EYBOIA		Από Κεντρική Εύρωσι	Από το Σύνολο των 441 Εργαζομένων
1 Χαλκίδα	5	2,4%	1,1%
2 Άγιος Λουκάς	6	2,9%	1,4%
3 Κουρούνι	31	14,9%	7,0%
4 Πύργος (Πυργί)	23	11,1%	5,2%
5 Κάδι	1	0,5%	0,2%
6 Διρφύων	1	0,5%	0,2%
7 Ψαχνά	1	0,5%	0,2%
8 Κονίστρες	7	3,4%	1,6%
9 Βασιλικό Χαλκίδας	13	6,3%	2,9%
10 Αλιβέρι	1	0,5%	0,2%
11 Ανδρονιάνοι	10	4,8%	2,3%
12 Μονόδριτον	1	0,5%	0,2%
13 Στρότονες	12	5,8%	2,7%
14 Οξύλιθος	4	1,9%	0,9%
15 Οχθονία	24	11,5%	5,4%
16 Κριεζά	1	0,5%	0,2%
17 Κοτυλαίων	3	1,4%	0,7%
18 Καλημεριάνοι	5	2,4%	1,1%
19 Βίταλο	9	4,3%	2,0%
20 Βύρρα	5	2,4%	1,1%
21 Κήποι	7	3,4%	1,6%
22 Κύμη	15	7,2%	3,4%
23 Σκύρος	4	1,9%	0,9%
24 Άνω Ποταμιάς	1	0,5%	0,2%
25 Αυλωνάριο	5	2,4%	1,1%
26 Καρυστίας (Βρύση)	1	0,5%	0,2%
27 Βρύση	3	1,4%	0,7%
28 Κουρτούλια	1	0,5%	0,2%
29 Καμπίων	1	0,5%	0,2%
30 Στενή	3	1,4%	0,7%
31 Μανίκα ή Μαντκίων	1	0,5%	0,2%
32 Ταξιαρχών	2	1,0%	0,5%
33 Ενορία	1	0,5%	0,2%
Σύνολο:	208	100,0%	47,2%

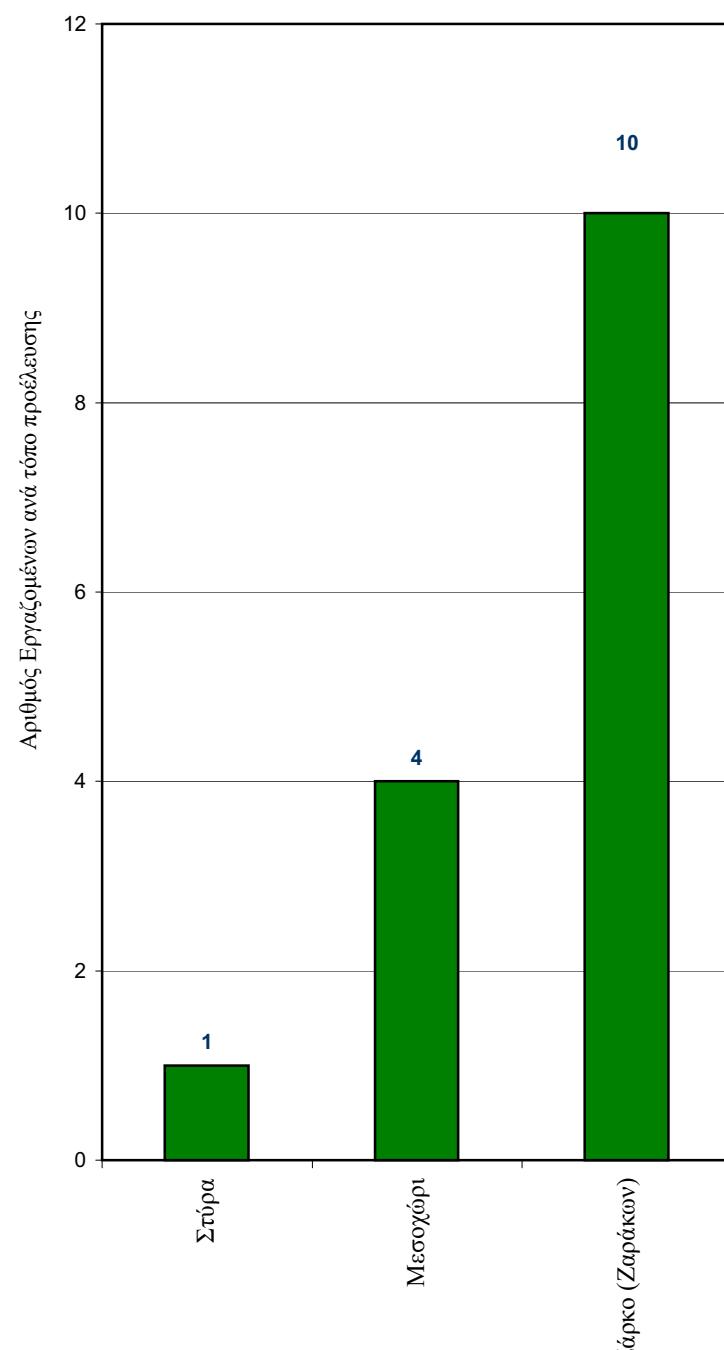
2. KENTRIKΗ EYBOIA

NOTIA EYBOIA			
		Από Νότια Εύβοια	Από το Σύνολο των 441 Εργαζομένων
1	Στύρα	1	6,7%
2	Μεσοχώρι	4	26,7%
3	Zάρκο (Ζαράκων)	10	66,7%
	Σύνολο:	15	100,0%
			3,4%

Π.5-Ιστ.18 Αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο πρόλευσης, στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

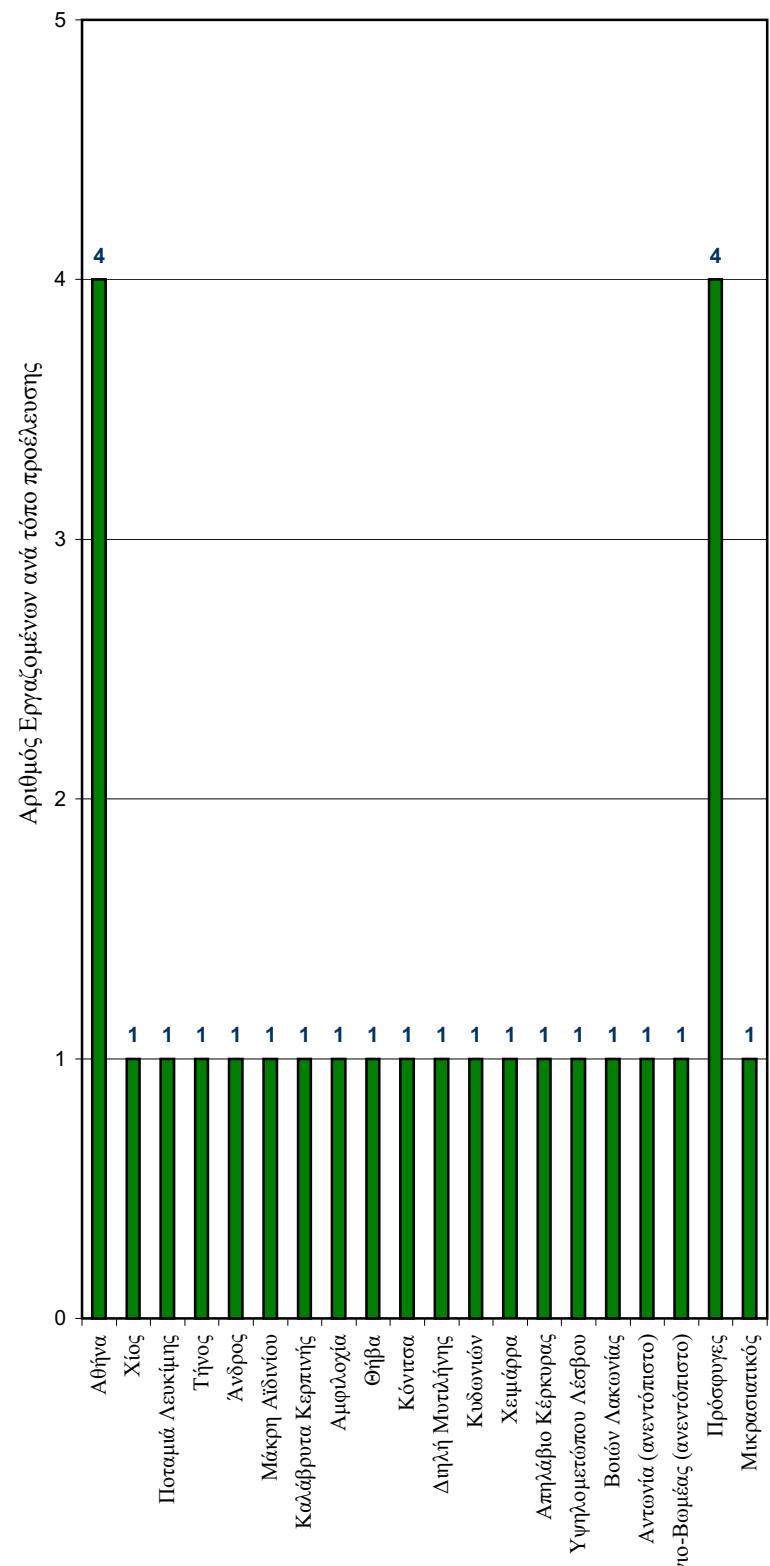
3. NOTIA EYBOIA

**Π.5-Ιστ.19 Αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο προέλευσης,
στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)**

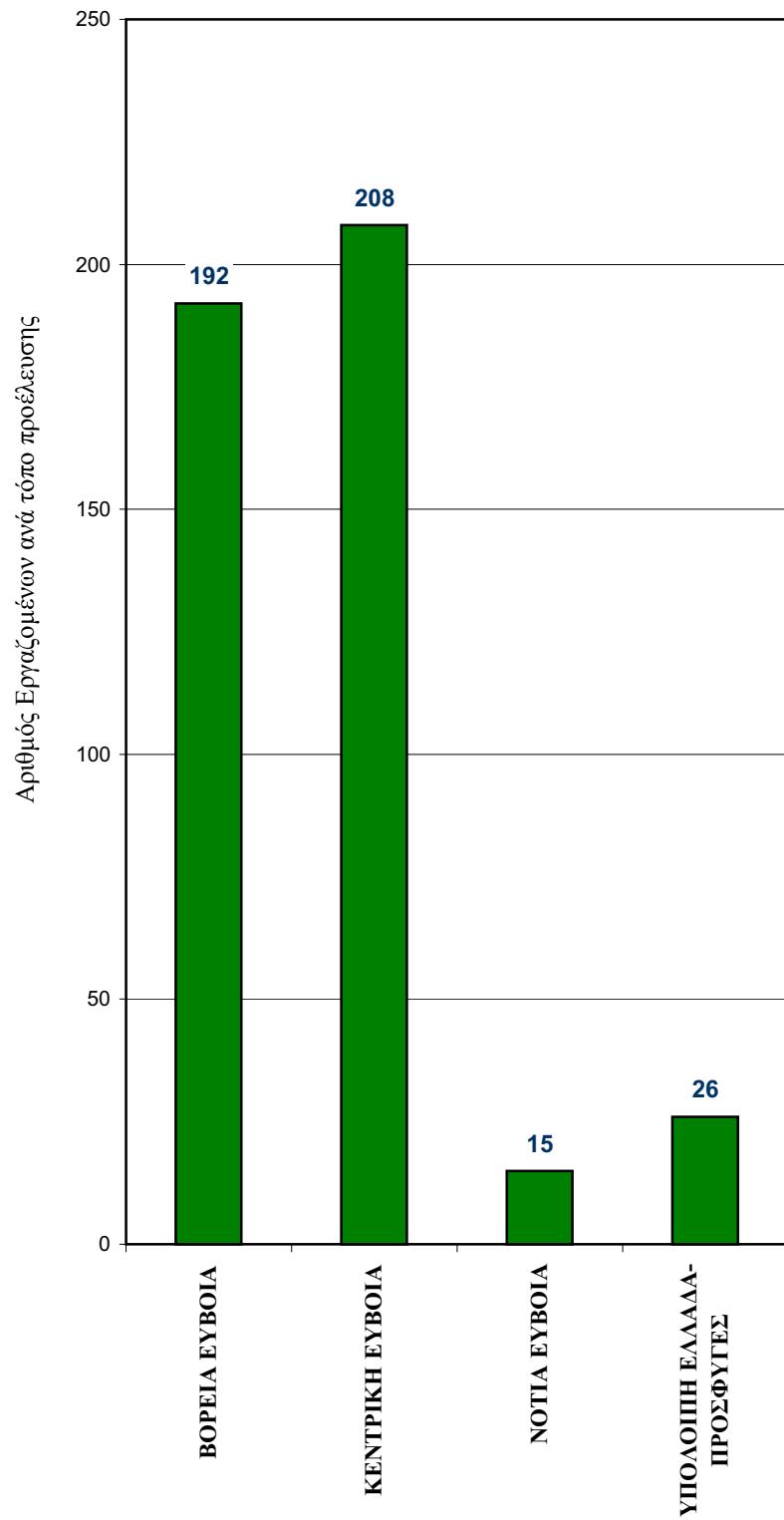
ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ		Από υπόλοιπη Ελλάδα	Από το Σύνολο των 441 Εργαζομένων
1	Αθήνα	4	15,4%
2	Χίος	1	3,8%
3	Ποταμά Λευκίμης	1	3,8%
4	Τήνος	1	3,8%
5	Άνδρος	1	3,8%
6	Μάκρη Αϊδινίου	1	3,8%
7	Καλάβρυτα Κερπινής	1	3,8%
8	Αμφιλοχία	1	3,8%
9	Θήβα	1	3,8%
10	Κόνιτσα	1	3,8%
11	Διηλή Μυτιλήνης	1	3,8%
12	Κυδωνίων	1	3,8%
13	Χειμάρρα	1	3,8%
14	Απηλάβιο Κέρκυρας	1	3,8%
15	Υψηλομετώπου Λέσβου	1	3,8%
16	Βοιών Λακωνίας	1	3,8%
17	Αντωνία (ανεντόπιστο)	1	3,8%
18	Κρεατσίνιο- Βοιμέας (ανεντόπιστο)	1	3,8%
19	Πρόσφυγες	4	15,4%
20	Μικρασιατικός	1	3,8%
Σύνολο:		26	100,0%
			5,9%

4. ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ

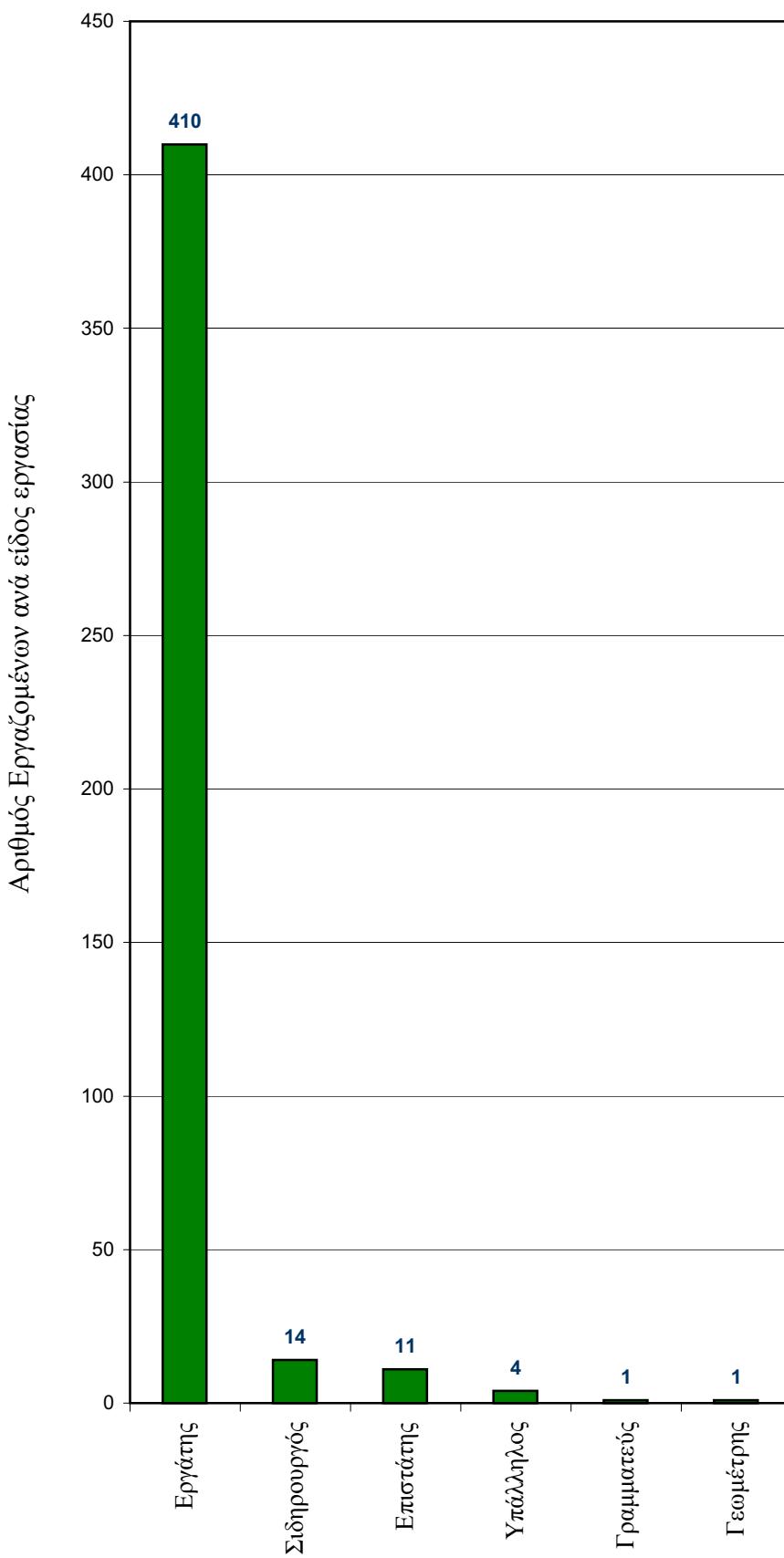
Π.5-Ιστ. 20 Συγκεντρωτικός αριθμός εργαζόμενων, κατά τόπο προέλευσης, στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

1	BOPEIA EYBOIA	192	43,5%
2	KENTRIKH EYBOIA	208	47,2%
3	NOTIA EYBOIA	15	3,4%
4	ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ-ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	26	5,9%
Σύνολο:		441	100,0%

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
1	Εργάτης	410
2	Σιδηρουργός	14
3	Επιστάτης	11
4	Υπάλληλος	4
5	Γραμματεύς	1
6	Γεωμέτρης	1
Σύνολο:		441 100,0%

Π5-Ιστ.21 Συγκεντρωτικός αριθμός εργαζομένων ανά είδος εργασίας στην "Αγγλοελληνική Εταιρεία" (1917)

**Π.5-Πίν.5 "Κατάστασις εμφαίνουσα τους εργαζομένους
εν Κατουνίοις, Τμήμα Κατουνίων,
Δεκέμβριος 1940"**

Αύξων Αριθμός	Πρωτότ. Αύξων Αριθμός (Λάθ.24)	Ονοματεπώνυμο	Είδος Εργασίας	Παρατηρήσεις
1	1	Ευάγγελος Γ. Ευαγγελινός	μηχανοδηγός	
2	2	Χρήστος Ανδ. Γεωργίου	μηχανοδηγός	εργάζεται νυν
3	3	Ιωάννης Μπελάρας	μηχανοδηγός	
4	4	Χρήστος Ι. Μπατσακούτσιας	θερμαστής	εργάζεται νυν
5	5	Ευάγγελος Γ. Φαφούτης	θερμαστής	
6	6	Μιχαήλ Αντ. Ρούσσος	τορναδόρος	
7	7	Κωνσταντίνος Αθ. Αχματιώτης	εφαρμοστής	
8	8	Αθανάσιος Γ. Βλαχούτσικος	σιδηρουργός	εργάζεται νυν
9	9	Ανδρέας Χρ. Γεωργίου	βοηθός σιδηρουργού	
10	10	Απόστολος Χρ. Γεωργίου	βοηθός εφαρμοστή	
11	11	Δαυβίδ Τριανταφυλλόπουλος	εφαρμοστής	
12	12	Λέανδρος Κωνσταντινίδης	ηλεκτρολόγος	εργάζεται νυν
13	13	Αγγελής Αλεξ. Γεωργίου	βοηθός σιδηρουργού	
14	14	Ιωάννης Δ. Κάβουρας	ξυλουργός	εργάζεται νυν
15	15	Νικόλαος Δελίμης	εργάτης καμινεύσεως	
16	16	Αριστείδης Ι. Μπόγιας [Μπούγας]	εργάτης καμινεύσεως	
17	17	Χρήστος Ι. Μπούγιας [Μπούγας]	εργάτης καμινεύσεως	
18	18	Ανδρέας Δ. Πασσίας	εργάτης ανεμιστήρων	
19	19	Ιωάννης Π. Μπούγας	εργάτης ανεμιστήρων	
20	20	Βασίλειος Αναγνώστου	εργάτης ανεμιστήρων	
21	21	Αθανάσιος Αχματιώτης	εργάτης καμινεύσεως	
22	22	Χρήστος Στογγής	εργάτης καμινεύσεως	
23	23	Νικόλαος Ι. Καραμούζης	εργάτης καμινεύσεως	
24	26	Γεώργιος Νικολάου	εργάτης καμινεύσεως	
25	27	Σπυρίδων Κωνσταντάκης	εργάτης καμινεύσεως	
26	28	Ιωάννης Ορφανός	εργάτης καμινεύσεως	
27	29	Ευάγγελος Γ. Ασημάκης	εργάτης καμινεύσεως	
28	30	Ιωάννης Στάθης	εργάτης καμινεύσεως	
29	31	Δημήτριος Κ. Καλληνδέρης	εργάτης καμινεύσεως	
30	32	Αντώνιος Διαμαντής	εργάτης καμινεύσεως	
31	33	Ιωάννης Στογγής	εργάτης καμινεύσεως	
32	34	Αγγελής Ματσώτος	εργάτης καμινεύσεως	
33	35	Δημήτριος Μπερμπερίδης	εργάτης καμινεύσεως	
34	36	Δημήτριος Ι. Αλεξάνδρου	εργάτης καμινεύσεως	
35	37	Νικόλαος Μάρκου	εργάτης καμινεύσεως	
36	38	Γεώργιος Ράνδοβιτς	εργάτης καμινεύσεως	
37	39	Γεώργιος Αλεξάνδρου	εργάτης καμινεύσεως	
38	40	Αντώνιος Β. Πέτρου	εργάτης καμινεύσεως	
39	41	Κωνσταντίνος Τζουτζάς	εργάτης καμινεύσεως	
40	42	Παναγιώτης Μπούγας	εργάτης καμινεύσεως	
41	43	Ανδρέας Παπανδρέου	εργάτης καμινεύσεως	
42	44	Νικόλαος Στεφανίδης	εργάτης καμινεύσεως	
43	45	Τριανταφ. Αρβανιτόγιαννης	εργάτης καμινεύσεως	
44	46	Αγγελής Αργυρίου	εργάτης καμινεύσεως	
45	47	Ιωάννης Κυπραίος	κτίστης	
46	48	Ευάγγελος Σακελάρης	κτίστης	
47	49	Ευάγγελος Β. Σταθάκης	εργάτης	
48	50	Σπυρίδων Βλασόπουλος	φύλαξ	εργάζεται νυν
49	51	Δημήτριος Αργυρόπαις	ναυπηγός	
50	52	Ιωάννης Καραμούζης	εργάτης	
51	53	Αθανάσιος Παπαδήμας	Επικ. εναερίου	
52	54	Δημήτριος Στελ. Τζουτζάς	εργάτης	
53	55	Ιωάννης Ν. Αχματιώτης	εργάτης	
54	56	Κωνσταντίνος Καπετανάκης	εργάτης	

55	57	Λεμονής Λειβαδίτης	εργάτης	
56	58	Αγγελής Τζουτζάς	εργάτης	
57	59	Ευάγγελος Αντωνίου	εργάτης	
58	60	Νικόλαος Αντ. Ανδριόλας	εργάτης	
59	61	Ευάγγελος Γ. Στάμου	εργάτης	
60	62	Γεώργιος Τουρλάκης	Επικ. διαλογής	
61	63	Κωνσταντίνος Παπίλας	εργάτης	
62	64	Δημήτριος Νάκος	εργάτης	
63	65	Γαρέσαλος Παναγιώτου	εργάτης	εργάζεται νυν
64	66	Ευστάθης Αθ. Ρουμελιώτης	εργάτης	
65	67	Γεώργιος Καπετανάκης	εργάτης	
66	68	Αλέξανδρος Κυβερνίτης	εργάτης	
67	69	Χριστόδουλος Χριστοδούλου	εργάτης	
68	70	Ανδρέας Αντ. Διαμαντής	εργάτης	
69	71	Νικόλαος Σπάρος	εργάτης	
70	72	Γεώργιος Αθ. Αχματιώτης	εργάτης	

Σύνολο: 7

Σύνολα ανά είδος εργασίας	σύνολο εγγεγραμμένων εργαζομένων	εργάζεται νυν
1 μηχανοδηγός	3	1
2 θερμαστής	2	1
3 τορναδόρος	1	
4 εφαρμοστής	2	
5 σιδηρουργός	1	1
6 βιοθός σιδηρουργού	2	
7 βιοθός εφαρμοστή	1	
8 ηλεκτρολόγος	1	1
9 ξυλουργός	1	1
10 εργάτης καμινεύσεως	27	
11 εργάτης ανεμιστήρων	3	
12 κτίστης	2	
13 εργάτης	20	1
14 φύλαξ	1	1
15 ναυπηγός	1	
16 Επικ. εναερίου	1	
17 Επικ. διαλογής	1	
Σύνολο:	70	7

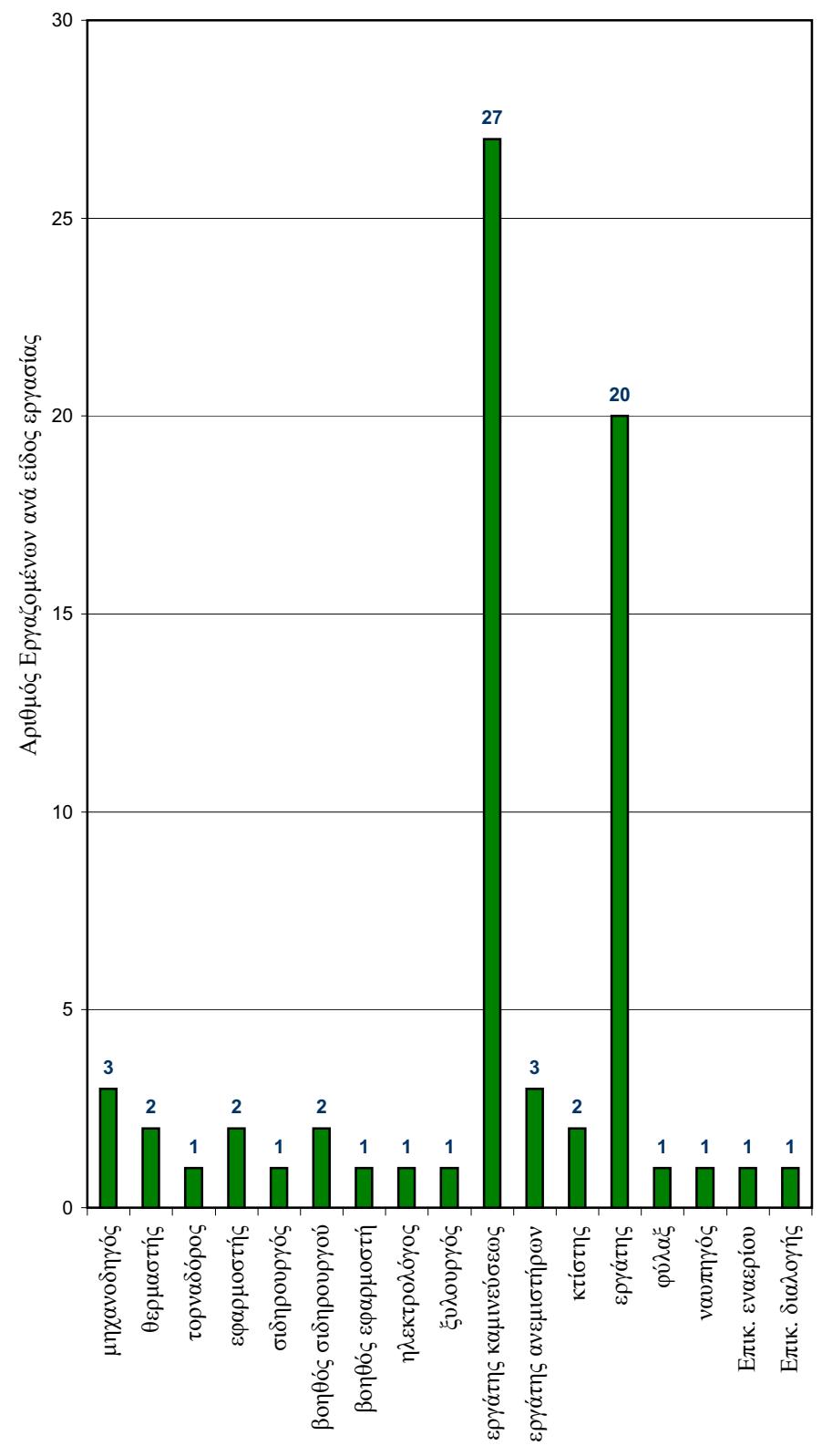
Σύνολα ανά είδος εργασίας	σύνολο εγγεγραμμένων εργαζομένων %	εργάζεται νυν %
1 μηχανοδηγός	4,3%	33,3%
2 θερμαστής	2,9%	50,0%
3 τορναδόρος	1,4%	
4 εφαρμοστής	2,9%	
5 σιδηρουργός	1,4%	100,0%
6 βιοθός σιδηρουργού	2,9%	
7 βιοθός εφαρμοστή	1,4%	
8 ηλεκτρολόγος	1,4%	100,0%
9 ξυλουργός	1,4%	100,0%
10 εργάτης καμινεύσεως	38,6%	
11 εργάτης ανεμιστήρων	4,3%	
12 κτίστης	2,9%	
13 εργάτης	28,6%	5,0%
14 φύλαξ	1,4%	100,0%
15 ναυπηγός	1,4%	
16 Επικ. εναερίου	1,4%	
17 Επικ. διαλογής	1,4%	
Σύνολο:	100,0%	10,0%

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1 μηχανοδηγός	3	4,3%
2 θερμαστής	2	2,9%
3 τορναδόρος	1	1,4%
4 εφαρμοστής	2	2,9%
5 σιδηρουργός	1	1,4%
6 βοηθός σιδηρουργού	2	2,9%
7 βοηθός εφαρμοστή	1	1,4%
8 ηλεκτρολόγος	1	1,4%
9 ξυλουργός	1	1,4%
10 εργάτης καμινεύσεως	27	38,6%
11 εργάτης ανεμιστήρων	3	4,3%
12 κτίστης	2	2,9%
13 εργάτης	20	28,6%
14 φύλαξ	1	1,4%
15 ναυπηγός	1	1,4%
16 Επικ. εναερίου	1	1,4%
17 Επικ. διαλογής	1	1,4%

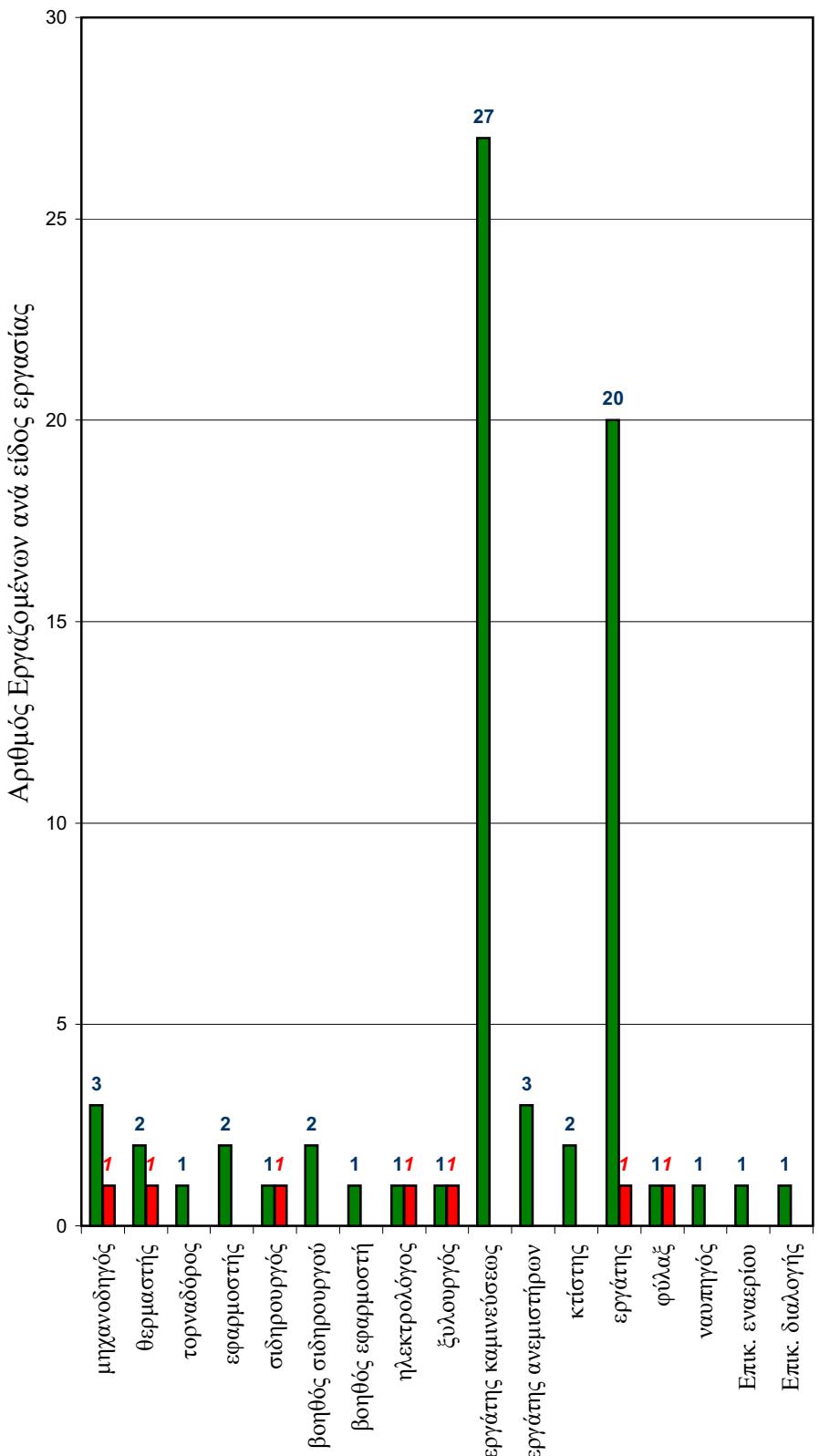
Σύνολο: 70 100,0%

Π.5-Ιστ. 22 Κατανομή των εργαζόμενων, ανά είδος εργασίας, στην "Αγγελληνική Εταιρεία", τμήμα Κατουνίων, Δεκέμβριος 1940.

Π.5-Ιστ. 23 Συγκριτική Κατανομή των εργαζόμενων, ανά είδος εργασίας (πράσινο) και αυτών που πράγματι συνέχιζαν να εργάζονται (ερυθρό) στα Κατούνια, το Δεκέμβριο του 1940

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		σύνολο εγγεγραμμένων εργαζομένων		εργάζεται νων
1	μηχανοδηγός	3	1	33,3%
2	θερμαστής	2	1	50,0%
3	τορναδόρος	1		
4	εφαρμοστής	2		
5	σιδηρουργός	1	1	100,0%
6	βιοθός σιδηρουργού	2		
7	βιοθός εφαρμοστή	1		
8	ηλεκτρολόγος	1	1	100,0%
9	ξυλουργός	1	1	100,0%
10	εργάτης καμινεύσεως	27		
11	εργάτης ανεμιστήρων	3		
12	κτίστης	2		
13	εργάτης	20	1	5,0%
14	φύλαξ	1	1	100,0%
15	ναυπηγός	1		
16	Επικ. εναερίου	1		
17	Επικ. διαλογής	1		
Σύνολο:		70	7	10,0%

Π.5-Πίν. 6 Ονομαστική κατάστασις των εργαζόμενων και η ειδικότητα αυτών στον Κάκαβο, κατά το μήνα Δεκέμβριο του 1940

Αριθμός	Ονοματεπώνυμο	Είδος Εργασίας	Παρατηρήσεις
1	Παναγ. Νικολινάκος	επικεφαλής	εξακολουθεί εργαζόμενος
2	Αντων. Κωνσταντίνου	φορατρέ	
3	Βασιλ. Αργ. Λιάσκος	φορατρέ	
4	Ιωάννης Κωνσταντίνου	φορατρέ	
5	Παναγιώτης Ιωάννου	φορατρέ	
6	Παναγιώτης Μούρμουρας	μπαζαδώρος	
7	Κωνστ. Σιγκούνας	μπαζαδώρος	
8	Γιώργ. Λιαγκάκης	μπαζαδώρος	
9	Ιωάννης Πλέρος	μπαζαδώρος	
10	Γεώργιος Δράκος	μπαζαδώρος	
11	Αύγουστ. Καμπούρης	μπαζαδώρος	
12	Νικόλ. Κατόπουλος	μπαζαδώρος	
13	Μιχαήλ Μούρμουρας	μπαζαδώρος	
14	Γιώργος Αναγνωστόπουλος	μπαζαδώρος	
15	Αγγελής Τζανής	μπαζαδώρος	
16	Στέργιος Καραδήμος	μπαζαδώρος	
17	Ιωάν. Σταματούρας	επικεφαλής	
18	Ζήσιμος Γιανακούλας	μπαζαδώρος	
19	Αθαν. Θεοδώρου	μπαζαδώρος	
20	Γρηγόριος Βορινός	μπαζαδώρος	
21	Μιχαήλ Χριστοδούλου	μπαζαδώρος	
22	Μιχαήλ Ταμπαζόπουλος	μπαζαδώρος	
23	Θεόδωρος Θεοδώρου	επικεφαλής	
24	Δημήτριος Ματσούκας	επικεφαλής	
25	Ευάγγελος Καλογρίδης	φορατρέ	
26	Κωνσταντ. Βίλαώρας	φορατρέ	
27	Χαράλ. Βίλαώρας	μπαζαδώρος	
28	Νικόλ. Κοκκινομηλιώτης	μπαζαδώρος	
29	Νικόλ. Λιαγκάκης	μπαζαδώρος	
30	Στυλιαν. Ψαθάς	φορατρέ	
31	Δημήτρ. Ευαγγελινός	μπαζαδώρος	
32	Απόστολος Κολλάκος	μπαζαδώρος	
33	Κωνστ. Γ. Ματσούκας	επικεφαλής	εξακολουθεί εργαζόμενος
34	Ευάγγελ. Ανδρέου	φορατρέ	
35	Ανδρέας Τριανταφύλλου	φορατρέ	
36	Ιωάννης Τριανταφύλλου	μπαζαδώρος	
37	Χαράλ. Αντωνίου	μπαζαδώρος	
38	Θεόδωρος Τσιβίκας	μπαζαδώρος	
39	Παναγ. Νάνος	μπαζαδώρος	
40	Χαράλ. Καψάλας	φορατρέ	
41	Νικόλαος Κυριαζής	μπαζαδώρος	
42	Κωνσταντ. Ψαθάς	μπαζαδώρος	
43	Δημήτριος Κατσίκιας	μπαζαδώρος	
44	Χρήστος Δούνκας	μπαζαδώρος	
45	Ιωάν. Ευσταθίου	φορατρέ	
46	Νικόλ. Σεγκούνας	μπαζαδώρος	
47	Γεώργ. Κολοβός	μπαζαδώρος	
48	Ιωάν. Φασούλης	μπαζαδώρος	
49	Κωνσταντ. Φίφας	μπαζαδώρος	
50	Γρηγόριος Φίφας	μπαζαδώρος	
51	Νικόλ. Ρούσσος	μπαζαδώρος	
52	Κωνσταντ. Μερτζάνης	μπαζαδώρος	
53	Σπύρ. Χριστοδούλου	επικεφαλής	
54	Δημήτρ. Θεοδώρου	φορατρέ	
55	Γεώργ. Λιάσκος	φορατρέ	

56	Αθαν. Ι. Λιάσκος	μπαζαδώρος	
57	Αθαν. Δράκος	μπαζαδώρος	
58	Κωνστ. Αργ. Χριστοδούλου	μπαζαδώρος	
59	Ιωάν. Στ. Λιάσκος	μπαζαδώρος	
60	Γεώργ. Ιωάννου	μπαζαδώρος	
61	Κωνσταντ. Δρίβας	μπαζαδώρος	
62	Σταύρος Ντουλμάς	μπαζαδώρος	
63	Κωνσταντ. Σταματίου	επικεφαλής	
64	Δημήτρ. Χριστοδούλου	φορατρέ	
65	Ευάγγ. Γεωργίου	φορατρέ	
66	Ιωάν. Λιδρομύτης		
67	Ιωάν. Παλαιοβρυσιώτης	μπαζαδώρος	
68	Κωνσταντ. Σταμόπουλος	μπαζαδώρος	
69	Σταύρος Ματσούκας	μπαζαδώρος	
70	Χαράλ. Κ. Τριανταφύλλου	μπαζαδώρος	
71	Γιώργος Κούρτης	μπαζαδώρος	
72	Νικόλ. Αγγελής	μπαζαδώρος	
73	Ευάγγελ. Ματσούκας	μπαζαδώρος	
74	Γεώργ. Αποστ. Ματσούκας	επικεφ. Διαλογής	εξακολουθεί εργαζόμενος
75	Αθανάς. Βούλγαρης	επικεφαλής	
76	Ταξάρχ. Καλαμπόκας	φορατρέ	
77	Νικόλ. Ματσούκας	φορατρέ	
78	Χρ. Παπαδημητρίου	φορατρέ	
79	Νικόλ. Παλαιοβρυσιώτης	φορατρέ	
80	Νικόλ. Σταματίου	μπαζαδώρος	
81	Γιώργ. Γεωργίου	μπαζαδώρος	
82	Αναστάσ. Παναγιώτου	μπαζαδώρος	
83	Ιωάν. Θ. Καραδήμος	μπαζαδώρος	
84	Κωνσταντ. Λιαγκάκης	μπαζαδώρος	
85	Δήμος Ματσούκας	επικεφαλής	
86	Ιωάννης Τριανταφύλλου	φορατρέ	
87	Κωνστ. Καλαμπόκας	φορατρέ	
88	Οδυσσέας Παναγιώτου	φορατρέ	
89	Δημήτρ. Τριανταφύλλου	μπαζαδώρος	
90	Νικόλ. Εμμανουήλ	μπαζαδώρος	
91	Βασιλείος Αγγελής	μπαζαδώρος	
92	Αθανάς. Γκαβίλας	μπαζαδώρος	
93	Αλέξανδρ. Σιγανός	μπαζαδώρος	
94	Ευάγγελ. Κυριακός	μπαζαδώρος	εξακολουθεί εργαζόμενος
95	Γεώργ. Ι. Ματσούκας	επικεφαλής	εξακολουθεί εργαζόμενος
96	Χρήστ. Ματσούκας	φορατρέ	
97	Κωνσταντ. Σεγκούνας	φορατρέ	
98	Αθαν. Τριανταφύλλου	φορατρέ	
99	Ιωάννης Αγγελής	μπαζαδώρος	
100	Χαράλ. Καραδήμος	μπαζαδώρος	
101	Γιώργ. Αλέξανδρής	μπαζαδώρος	
102	Γιώργ. Σταματίου	μπαζαδώρος	
103	Ιωάννης Καρβέλας	μπαζαδώρος	
104	Στέργ. Αθανασίου Γκαβέλας	φορατρέ	
105	Γαβριήλ Φραδέλος	μπαζαδώρος	
106	Ευστάθ. Χριστοδούλου	επικεφαλής	
107	Κωνσταντ. Ζησίμου	φορατρέ	
108	Δημήτρ. Πανώριος	φορατρέ	
109	Ιωά. Ανέστ. Ματσούκας	φορατρέ	
110	Νικόλ. Θ. Σταματίου	μπαζαδώρος	
111	Νικόλαος Ζουραΐτης	μπαζαδώρος	
112	Θαλας. Δρίβας	φορατρέ	
113	Κωνσταντ. Ζουραΐτης	μπαζαδώρος	
114	Δημήτρ. Μερτζάνης	σιδηρουργός	
115	Σπύρος Σαπουντζής	σιδηρουργός	

116	Αναστάς. Γιανακόπουλος	σιδηρουργός	
117	Στεφανός Χαρατσής	σιδηρουργός	
118	Πλαναγ. Γιανακάκης	σιδηρουργός	
119	Βασίλειος Ξυράφης	σιδηρουργός	
120	Γεώργιος Μπάλας	ξυλουργός	
121	Χρήστος Τριανταφύλλου	ξυλουργός	
122	Νικόλαος Μπάλας	ξυλουργός	
123	Βασίλειος Μπεκάκος	μηχανοδηγός	εξακολουθεί εργαζόμενος
124	Γεώργιος Κατσίκας	μπαρούζης	
125	Θεοδ. Νικολινάκος	μπαρούζης	εξακολουθεί εργαζόμενος
126	Ιωάννης Καραδήμος	μπαρούζης	εξακολουθεί εργαζόμενος
127	Γεώργιος Κατόπουλος	συντηρητής γραμμής	
128	Ευάγγελος Λιάπης	μηχανοδηγός	εξακολουθεί εργαζόμενος
129	Στέργιος Ματσούκας	μπαζαδώρος	
130	Αθανάσ. Καραδήμος	μπαζαδώρος	
131	Αργύριος Παναγιώτου	μπαζαδώρος	
132	Ιωάννης Πανώριος	ξυλοδέτης	
133	Γιώργος Κωνσταντίνου	ξυλοδέτης	εξακολουθεί εργαζόμενος
134	Ηλίας Φεφίκος	επικεφαλής εναερίου	εξακολουθεί εργαζόμενος
135	Δημ. Κουρκουλιώτης	μπαζαδώρος	εξακολουθεί εργαζόμενος
136	Δανιδ. Τζοβάνας	μπαζαδώρος	
137	Γιώργος Ψαρράς	μπαζαδώρος	
138	Ανδρέας Φραγκογιανάκης	μπαζαδώρος	
139	Σωτήριος Καταραχιάς	μπαζαδώρος	
140	Δημητρίου Στεργίου	μπαζαδώρος	εξακολουθεί εργαζόμενος
141	Κωνσταντ. Τζοβάνας	μπαζαδώρος	

Σύνολο: **13**

Σύνολα ανά είδος εργασίας	σύνολο εγγεγραμμένων εργαζομένων	εξακολουθεί εργαζόμενος
1 επικεφαλής	11	3
2 φορατρέ	30	
3 μπαζαδώρος	80	3
4 επικεφ. Διαλογής	1	1
5 σιδηρουργός	6	
6 ξυλουργός	3	
7 μηχανοδηγός	2	2
8 μπαρούζης	3	2
9 συντηρητής γραμμής	1	
10 ξυλοδέτης	2	1
11 επικεφαλής εναερίου	1	1
12 ΑΝΕΞΑΚΡΙΒΩΤΟ	1	

Σύνολο: **141**

Σύνολα ανά είδος εργασίας	σύνολο εγγεγραμμένων εργαζομένων %	εξακολουθεί εργαζόμενος %
1 επικεφαλής	7,8%	27,3%
2 φορατρέ	21,3%	
3 μπαζαδώρος	56,7%	3,8%
4 επικεφ. Διαλογής	0,7%	100,0%
5 σιδηρουργός	4,3%	
6 ξυλουργός	2,1%	
7 μηχανοδηγός	1,4%	100,0%
8 μπαρούζης	2,1%	66,7%
9 συντηρητής γραμμής	0,7%	
10 ξυλοδέτης	1,4%	50,0%
11 επικεφαλής εναερίου	0,7%	100,0%
12 ΑΝΕΞΑΚΡΙΒΩΤΟ	0,7%	

Σύνολο: **100,0%**

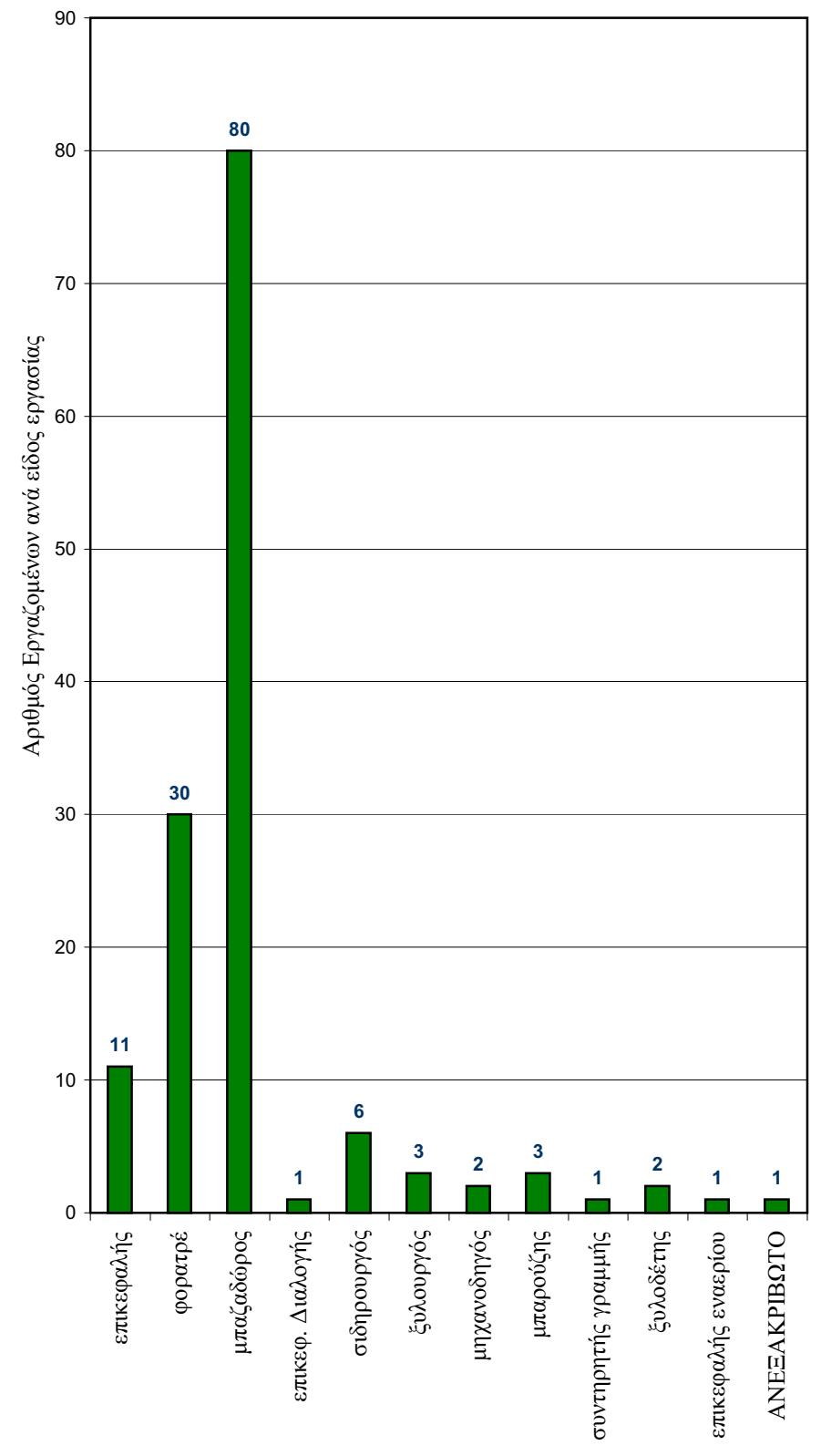
9,2%

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1 επικεφαλής	11	7,8%
2 φορατρέ	30	21,3%
3 μπαζαδώρος	80	56,7%
4 επικεφ. Διαλογής	1	0,7%
5 σιδηρουργός	6	4,3%
6 ξυλουργός	3	2,1%
7 μηχανοδηλγός	2	1,4%
8 μπαρούζης	3	2,1%
9 συντηρητής γραμμής	1	0,7%
10 ξυλοδέτης	2	1,4%
11 επικεφαλής εναερίου	1	0,7%
12 ΑΝΕΞΑΚΡΙΒΩΤΟ	1	0,7%

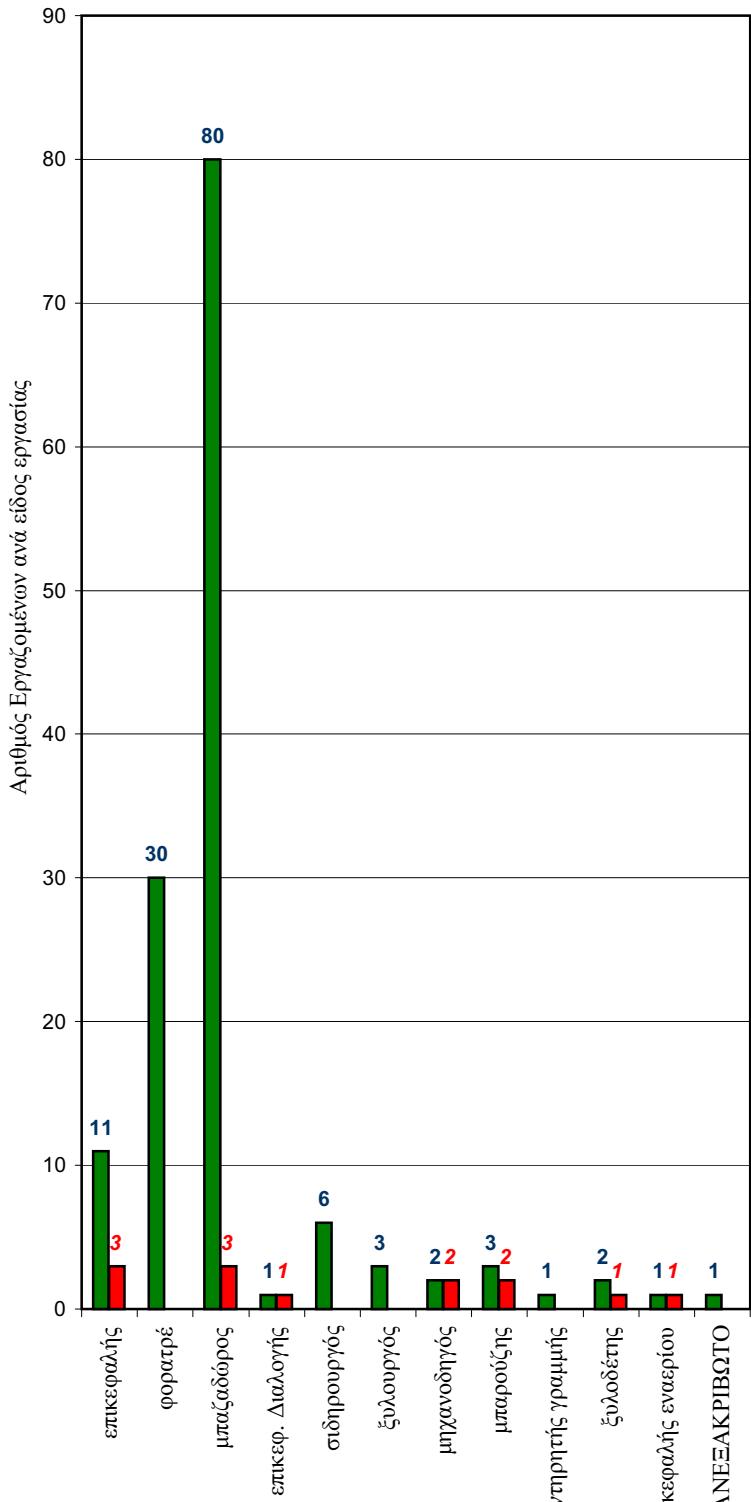
Σύνολο: 141 100,0%

Π.5-Ιστ. 24 Κατανομή των εργαζόμενων, ανά είδος εργασίας, στην Αγγλοελληνική Εταιρεία, στον Κάκαβο, Δεκέμβριος του 1940

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			
	συνολού εγγραμμένων εργαζομένων	εξακολουθεί εργαζόμενος	
1 επικεφαλής	11	3	27,3%
2 φορατρέ	30		
3 μπαζαδώρος	80	3	3,8%
4 επικεφ. Διαλογής	1	1	100,0%
5 σιδηρουργός	6		
6 ξυλουργός	3		
7 μηχανοδήγος	2	2	100,0%
8 μπαρούζης	3	2	66,7%
9 συντηρητής γραμμής	1		
10 ξυλοδέτης	2	1	50,0%
11 επικεφαλής εναερίου	1	1	100,0%
12 ΑΝΕΞΑΚΡΙΒΩΤΟ	1		
Σύνολο:	141	13	9,2%

Π.5-Ιστ. 25 Συγκριτική κατανομή των εργαζόμενων, ανά είδος εργασίας (πράσινο) και αυτών που, πράγματι, συνέχιζαν να εργάζονται (ερυθρό) στον Κάκαβο, το μήνα Δεκέμβριο του 1940.

Π.5.-Πίν.7. «Κατάστασις εργατών κ. Ν. Παπαντωνάτου, Μάϊος 1937».

1	Αγέλαστος Παύλος
2	Αλεξανδρής Αλέκος
3	Αναγνώστου Νικόλαος
4	Αρβανιτογιάννης Αλέκος
5	Αρβανιτογιάννης Τριαντάφυλλος
6	Αμυγδάλου Σοφία
7	Αθανασίου Βασίλειος
8	Ανδρέου Κωνσταντίνος
9	Αντωνίου Ιωάννης
10	Αλεξίου Μιχαήλ
11	Αλεξίου Χρήστος
12	Αλεξίου Γ. Κωνσταντίνος
13	Ανδρέου Γιώργος
14	Αθηνιάς Ευάγγελος
15	Βασιλείου Δημήτριος
16	Βαρθολομαίος Θρασύβουλος
17	Βαρβούζος Επαμεινώνδας
18	Βασιλείου Π. Χρήστος

Γραφείον

19	Γούλας Χρήστος
20	Γεωργίου Γρηγόριος
21	Γιώργιζας Μιχ.
22	Γρηβιλής Δημήτριος
23	Γαρυφάλλου Ανδρέας
24	Γαρυφάλλου Παύλος
25	Γιαννακόπουλος Τάσος
26	Τρανός Γεώργιος
27	Γεωργαντζής Ευάγγελος
28	Γερογιάννης Γεώργιος

Μεταφοράν

29	Γεωργίου Κωνσταντίνος
30	Διαμαντής Αντώνιος
31	Δήμος Κώστας
32	Δημητρίου Ιορδάνης
33	Δημητρίου Δημήτριος
34	Δημητρίου Κ. Ιωάννης
35	Δημητρίου Γ. Δημήτριος
36	Ελευθερίου Ιωάννης
37	Θεοδώρου Βασίλειος
38	Θαλασσινός Αθανάσιος
39	Ηλίας Ευάγγελος
40	Καραγάννης Ιωάννης
41	Καλλινδέρης Γεώργιος
42	Κατσούρας Νικόλαος
43	Καρατσόλενα
44	Καλλιγάς Ιωάννης
45	Καλλιγάς Παρασκευάς
46	Κανακάκης Πέτρος
47	Καμπιάκης Εμμανουήλ
48	Καλκανιώτης Ιωάννης
49	Κανακάκης Ιωάννης
50	Καρβύλη Ελένη
51	Κοτρώνη Παναγιού
52	Καμαρλίγγου Αναστασία

53	Κοτρώνη Χρυσούλα
54	Καλιβιώτης Ευάγγελος
55	Μόλυβος Κωνσταντίνος και υιός
56	Μπίτσου Αικατερίνη
57	Ματζουράνης Δημήτριος
58	Μαθιός Νικόλαος
59	Μπαφαβάνης Θεοδόσης
60	Μπαμπακάς Ιωάννης
61	Μαστρογιάννης Αντώνιος
62	Μηλιώτη Ελένη
63	Μπουραντάς Αθανάσιος
64	Μάρκου Παναγιού
65	Ματσούκας Γιώργος
66	Ντούρμας Σωτήριος
67	Παπασωτηρίου Νίκος
68	Πασαλιμανιώτης Ιωάννης
69	Πασαλιμανιώτης Θεόδωρος
70	Παπανδρέου Ανδρέας
71	Παπαγγελής Άγγελος
72	Πόλλης Γεώργιος
73	Παλαιολόγος Δημήτριος
74	Παναγιώτου Χ. Ιωάννης
75	Παπαδόπουλος Βασίλειος
76	Παλαιολόγος Ιωάννης
77	Παλαιολόγος Κωνσταντίνος
78	Ρουμελιώτης Γεώργιος
79	Ραβάνης Γεώργιος
80	Ραβάνης Χρήστος
81	Σπύρου Ιωάννης
82	Σκρίπος Νικόλαος
83	Σταματίου Λεωνίδας
84	Στάμου Ιωάννης
85	Στάμου Δ. Νικόλαος
86	Σταυροπούλου Χρυσούλα
87	Τζαναβάρας Δημήτριος
88	Τσιγγρός Νικόλαος
89	Τιγγρός Κωνσταντίνος
90	Τριανταφύλλου Νίκος
91	Τζανής Θεόδωρος
92	Τουρκοδημήτρης Κωνσταντίνος
93	Τσακουσάνης Θρασύβουλος
94	Φανουριάδης Φανούριος
95	Φαρής Γεώργιος
96	Χριστολένης Χρήστος
97	Χριστοδούλου Δημήτριος
98	Χριστοδούλου Χριστόδουλος
99	Χειμώνας Νικόλαος
100	Χατζής Γ. Κωνσταντίνος
101	Χατζής Γ. Χατζής
102	Παπαντωνάτος Νικόλαος
103	Δραπανιώτης Παύλος
104	Δραπανιώτης Σπύρος
105	Μουχάς Αθανάσιος
106	Μάρκου Γεώργιος

Π.6. Στατιστικά στοιχεία για τον πληθυσμό της περιοχής από τις απογραφές του 1852, 1884, 1907, 1920, 1928, 1940, 1951, 1961, 1971, 1981, 1991 και 2001

Π.6. Πίν.1. Στατιστικά στοιχεία για τον πληθυσμό της περιοχής από τις απογραφές του 1920, 1928, 1940, 1951, 1961, 1971, 1981, 1991 και 2001

	Επαρχία Χαλκίδος	1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
	Δ. Νηλέως	4179	4.648	5.119	5.308					
1	K. Αγίας Άννης	1566	1777	1.654	1.594					
	α' Αγ. Άννα	1432	1694	1518	1476					
	β' Παληόβρυση	134	83	136	118					
2	K. Αμελάντων	273	267	341	276					
	α' Αμέλαντες	195	195	216	180					
	β' Στράφ(ο)ι	78	72	125	96					
3	K. Αχλαδίου	508	508	693	693					
4	K. Κεραμιών	232	275	282	220					
5	K. Κερασιάς	386	389	461	434					
6	K. Κηρίνθου	331	565	664	737					
	α' Κήρινθος (τ.Σκυλόγιαννη)	125	228	238	243					
	β' Κρυόβρυσι(η)	32	159	40	47					
	γ' Σκυλογιαννίτικα	-	-	204	265					
	δ' Τσούκα	174	178	182	182					
7	K. Παπάδων	314	344	424	448					
	Ξηροπόταμος	-	41	-	-					
8	K. Στροφυλιάς	574	523	600	906					
	α' Στροφυλιά	496	523	600	620					
	β' Νέα Φαράκλα	7	-	-	-					
	γ' Παλ. Φαράκλα	71	-	-	-					
	δ' Φαράκλα	-	-	326	286					
	Δ. Κηρέως	4416	4.981	6.257	5.799					
1	K. Αχμέτ Αγά (Προκόπι)	889	1176	1.538	1.421					

		1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
	α' Αχμέτ Αγά (Προκόπι)	308	584	789	663					
	β' Γερόρε(υ)μα	20	-	-	-					
	γ' Δράζι	196	206	243	233					
	δ' Μαρκάτε(αι)ς	96	122	157	171					
	ε' Παγώντα	151	149	173	196					
	στ' Τρούπι	118	115	176	158					
2	Κ. Μαντουδίου	1750	1.999	2.210	2.359					
	α' Μαντούδι	1.621	1.916	2.210	2.359					
	β' Δαφνοπόταμος	3	-	-	-					
	γ' Κυμάσι	33	13	-	-					
	δ' Πύργος	58	-	-	-					
	ε' Φούρνοι	35	70	-	-					
3	Κ. Πηλίου	945	1.033	1.461	1.153					
	α' Πήλι	613	656	901	753					
	β' Βλαχιά	286	257	321	317					
	γ' Σαρακίνικον	46	64	84	77					
	δ' Αγία Τρίτη	-	40	155	6					
	ε' Λειβαδάκια	-	16	-	-					
4	Κ. Σπαθαρίου	832	773	1.048	866					
	α' Σπαθάρι	275	300	372	340					
	β' Κάκαβος	182	66	118	-					
	γ' Καλύβια	184	191	286	242					
	δ' Μετόχιον	191	216	272	284					
	Δ. Αιγαίων	4.847	5.765	6.164	5.871	5.746	5.509	5.461	5.432	5.648
1	Κ. Κεχριών	228	320	495	564	617	645	728	753	792
	α' Κεχριές	169	231	361	380	407	479	483	504
	β' Μαν(τ)δανικά ή (Δάφνη)	59	89	134	184	238	249	270	288
2	Κ. Κουρκουλών		609	713	682	596	491	442	430	396
	α' Κουρκουλοί	563	581	713	682	596	491	442	430	396
	β' Άγ. Βασίλειος	-	18	-	-	-	-	-	-	-

		1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
	γ' Μονή Γέροντος	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3	Κ. Λίμνης	2964	3.567	3.290	3.010	2.802	2.857	2.896	2.661	2.673
	α' Λίμνη	2646	3.361	3.042	2.708	2.394	2.392	2.129	2.083
	β' Λιμήν Λίμνης	43	-	-	-	-	-	-	-	-
	γ' Βαθειά Κανάλια	27	-	-	-	-	-	-	-	-
	δ' Κατούνια	41	-	-	-	-	-	11	21	16
	ε' Μουρτιαίς ή Μ(ο)υρτιάς	117	151	200	137	272	318	299	276
	στ' Ρι(ε)τσινόλακκος	29	127	41	81	51	34	25	29
	ζ' Χορτοκόπι	38	-	-	-	-	-	-	-	-
	η' Μονή Γαλατάκη	23	18	7	11	36	21	21	17
	θ' Χρόνια ι' Σηπιάς	-	-	-	73	72	79	92	77
4	Κ. Ροβιών	848	988	1.367	1.333	1.419	1.213	1.133	1.325	1.491
	α' Ροβιαίς	412	517	660	686	792	822	1.038	1.155
	β' Αγιαννάκος	21	24	-	-	-	-	-	-
	γ' Δαμιά	49	49	89	107	88	80	76	82
	δ' Δρυμώνα	108	97	178	142	112	90	78	76
	ε' Καλαμούδι	51	52	81	90	66	59	47	46
	στ' Κουλουρος	84	127	115	74	20	7	-	37
	ζ' Μαρούλι	90	91	134	99	48	25	20	12
	η' Παλη (αι)οχώρι	24	31	110	127	83	44	52	46
	θ' Μετόχι Άγ. Δημήτριος ι' Μονή Οσίου Δαυΐδ ή Γέροντος	9	-	-	-	-	-	-	-
5	Κ. Σκεπαστής	244	271	299	282	312	303	262	263	296

Π.6.-Πίν.2. «ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΕΝΤΑΝΗΣΟΥ ΚΑΤ' ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥΣ»

Επαρχία	1852	1884	1907	1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
α' Χαλκίδος	21964	30124	49579	53889								
Δ. Αιγαίων Β'	2551	3331	4897	4847	5765	6164	5871	5746	5509	5461	5432	5648
Δ. Κηφέως Β'	3985	2954	3315	4416	4981	6257	5799					
Δ. Νηλέως Γ'	-	4308	4554	4179	4648	5119	5308					
β' Καρυστίας	24614	39222	60843	54542								
γ' Ξηροχωρίου	9027	12411	15640	16424								
δ' Σκοπέλου	9676	10147	11824	8986								
Νομού σύνολον	65297	91904	126060	133841								
Ολης Εξιάδος	1002112	1945762	2753770	7156363								

**Π.7. Άρθρο από το Περιοδικό «Βιομηχανική Επιθεώρησις» (τ. 1946)
για την πρώτη, μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, φόρτωση λευκόλιθου από
το Κυμάσι**

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ο εγκαταλειμμένος πλούτος των εδάφους μας

*Ο Λευκόλιθος της Εύβοιας, το περιφρονημένο ορυκτό
που είναι περιζήτητο για τις εξαιρετικές του ιδιότητες*

Πως είχεν εγκαταλειφθή κατά την Κατοχήν και πως εξάγεται τώρα

Από μιά «οδυσσειακή» επίσκεψι στην Εύβοια, πρώτο συγκοινωνιακό σταθμό για ένα ταξίδι προς την... Μασσαλία! - Ο λευκόλιθος και η ιεροτελεστία της εξορύξεώς του. - Από τις απρόσιτες βουνοπλαγιές με βαρονέττα ντεκωβίλ προς την παραλία. - Τα πρωτόγονα μέσα φορτώσεως στον ορμίσκο του Κιμασιού. - Πλουτοπαραγωγική πηγή από τις σπάνιες αν γινόταν επιτοπίως και η βιομηχανική κατεργασία της.

Ταξιδιωτικά εντυπώσεις από το Παρίσι του κ. Κ. ΑΘΑΝΑΤΟΥ

Βρίσκομαι αυτή τη στιγμή στο Παρίσι, από όπου και σας στέλνω το παρόν. Το περίεργο είναι όμως ότι θα σας γράψω τις ... εξ Ελλάδος εντυπώσεις μουν. Είναι μιά από τις αναποδίές, που γίνονται με τη μεγαλείτερη φυσικότητα στη ζωή. Ένας χαριτωμένος φίλος, ο Δημητράκης Χρυσαφίδης, που τον χάσαμε στην Κατοχή, τ' άρεσε να επαναλαμβάνη συχνά ένα αστείο, κάθε βράδυ που χωριζόμαστε ύστερα από την παράνομη ακρόασι ραδιοφώνου στην Κηφισιά καθένας για το σπίτι μας.

--Δεν θα πας ίσια; - τον ρωτούσαμε.

-- Όχι. Προτιμώ μέσω ... Πατρών!- μας έλεγε.

Η πηγή αυτής της κουβέντας ήταν ότι κάποιος, κάποτε, που είχε ακούσει κάποιον άλλον να λέη ότι ταξιδεύοντας για την Καλαμάτα δεν θα πήγαινε με το κατ' ευθείαν τραίνο, αλλά μέσω Πατρών, σύμφωνα με τις υποθέσεις του, του άρεσε τόσο πολύ αντό το σκέρτσο, ώστε όταν κι ο ίδιος έχοντας δουλειά για τη Σαλονίκη εμπαρκάρισε μια μέρα και τον ρωτούσαν πως θα πάη, τους είπε στα σοβαρά ότι θα πήγαινε ... μέσω Πατρών! Ο πολύκλανστός μου Δημητράκης για να πάη από το Κεφαλάρι στ' Αλώνια έκανε πραγματικά γύρο ολόκληρο, φόβω της συσκοτίσεως και της Γκεστάπο, κι εγώ τώρα για να πάω από τον Πειραιά στη Μασσαλία, ελλείψει άλλου συγκοινωνιακού μέσου (επι τρεις μήνες βασανίστηκα ζητώντας βαπτόρι) επήγα μέσω ... Ευβοίας. Ο «Συμεών» - εθνικότητος Χονδούρας, με σημαία πέντε

γαλανών αστέρων σ' άσπρο φόντο – χωρητικότητος 1.100 τόννων (κοντί σαρδελλών) έπρεπε να πιάση πρώτα στο Μαντούδι, να φορτάσῃ κι' από κει να τα βάλῃ με τις ασθενείς του δυνάμεις με τη Μεσόγειο. Τι να κάνουμε; Γι' αυτό εγράφτηκε η «Οδύσσεια» προ τόσων χιλιάδων ετών και ο Όμηρος θεωρείται ισόθεος ποιητής. Για να κάνη κουράγιο ο άνθρωπος σε περιπτώσεις σαν τη δική μου.

Τι αποζημίωσις όμως ενδιαφέρουνσα μ' επερίμενε σ' αυτή την τετραήμερη παρένθεσι. Μια άγνωστη αποκάλυψης του εθνικού πλούτου του εδάφους μας. Ένα χρησιμότατο μάθημα από τους θησαυρούς της Ελληνικής ζωής, έξω της παρασιτικής ασφάλτου των Αθηνών με τις μιζέριες της.

Επλεύσαμεν προς την Εύβοια ανοιχτά, κάμπτοντας τον Κάβο-Ντόρο με τους θυμούς του, κι επιάσαμε τη ράχη του νησιού από την πλευρά του Αιγαίου, βορειότατα, μπροστά στις Σποράδες, τη Σκόπελο και τη Παπαδιαμαντική Σκιάθο. Το Μαντούδι δεν είναι παραθαλάσσιο. Έχει για επίνειό του τον ορμίσκο Κιμάσι, μια σουδίτσα τόση δα με φυτεμένα βράχια σε σημείο, που ο Αμερικανός κυβερνήτης κ. Φρίντλαντ Σβένσον - με φιλοξενούσε στο μοναδικό του διαμέρισμα – σταμάτησε περίτρομος και με μεγάλη δυσπιστία άκουγε τις οδηγίες του ντόπιου πλοηγού κ. Βήχουν, που του διερμήνενα εγώ, να προχωρήση το σκάφος του προς τα ενδότερα, από το φόβο μην καθήση και δεν έχει ξεκολλημό με τίποτα. Είχε όμως άδικο ο γηραλέος θαλασσόλυκος του υπερατλαντικού, γιατί στο μυχό του Κιμασιού έχουν βολευτή αμέτρητα καράβια και μάλιστα δεκαπέντε χιλιάδων τόννων κι ακόμα μεγαλείτερα, Γερμανικά ιδίως, που απεκόμιζαν το προϊόν του τόπου συστηματικά πριν από τον πόλεμο. Ένα προϊόν, κυριολεκτικά πολύτιμο, ανεκτίμητο και περιζήτητο – που δεν το ξέρουμε οι πολλοί.

Νάτος κι' όλας, ο λευκόλιθος της Ευβοίας φαντάζει μπροστά μας συσσωρευμένος στην ακρογιαλιά, λευκάζοντας με τον όγκο του και μια στρατιά ανθρώπων προσμένει μ' ανυπομονησία να νετάρουν οι μανούβρες μας από τη γέφυρα για ν' ανασκομπωθή με κέφι στη δουλειά. Είμαστε το πρώτο φορτηγό, που ρίχνει άγκυρα – έστω και έτσι μικροσκοπικό – ύστερα από τον πόλεμο. Εφτά ολόκληρα χρόνια στέκονται εκεί τα κάτασπρα στιβαγμένα πετροχώματα μετά την όρυξή τους κι' ονειρεύονται το μακρυνό ταξίδι, για το οποίο βγάλθηκαν με το λοστό από τα έγκατα των βουνών. Άλλοτε, το νταραβέρι ήταν μεγάλο και διαρκές. Χιλιάδες τόννοι κάθε μήνα και ο φρόνιμος πληθυσμός της περιφερείας περνούσε μπέϊκα. Σήμερα κάνουνε όλοι το σταυρό τους να γίνη σεφτές. Μας κυτάζουν σαν τη βιβλική κιβωτό του Νώε από τη στεριά ότι τους φέρνουμε το κλαδί της εληάς στο ράμφος του περιστεριού, ότι η παραξάλη του πολέμου τελείωσε κι αρχίζει, επί τέλους, η ποθητή ειρήνη με τ' αγαθά της.

Κοπιάστε εδώ, κύριοί μου, πολιτικολογούντες με τα διάφορα «κλίματα», αν θέλετε απροσποίήτα να ιδήτε το φρόνημα και τους πόθους, τις ανάγκες και τις λαχτάρες του Ελληνικού λαού, χωρίς οργανώσεις, σαχλαμάρες, ψηφίσματα.

Ο λευκόλιθος ορύσσεται σε κάποια απόσταση, κάπως μακρύτερα, ψηλά στο βουνό, μέσα σε στοές και κουβαλιέται ως την παραλία με βαγονέττα ντεκοφίλ. Εκεί τον ξεκαθαρίζονταν σε χοντρό και ψιλό επί τόπου, κι' από μια ξυλόδετη αποβάθρα τον αδειάζονταν σε μαούνες. Αυτές ακολουθούν, με πρωτόγονο, αλλ' ασφαλή και σχετικώς γρήγορο τρόπο, ένα χοντρό σκοινί δεμένο από το καράβι, κι' έτσι φτάνονταν μια – μια δίπλα στ' αμπάρια, όπου τεράστια σιδερένια δοχεία ανηρημένα στα βίντσια ανεβοκατεβαίνουν (μάϊνα-βίρα) και γίνεται η φόρτωσης. Είναι όλη αυτή η εικόνα της εργασίας αποτυπωμένη ζωηρά στα μάτια μου σαν ιεροτελεστία στο βωμό της θεότητος. Ερμηνεύει με τους κρότους και τις κινήσεις της τον πόθο μιας φυλής να ζήσῃ έντιμα και νοικοκυρεμένα, μετριόφρων και περήφανη στο σπιτικό της, κι έτοιμη εν ανάγκη η ίδια να το υπερασπισθή με τα νόχια από κάθε κίνδυνο. Όλη αυτή η νεότης με τα λερά και χιλιομπάλωτα παντελόνια (σακκάκια η ζέστη και η φτώχεια δεν μας έδειξαν πολλά) έκανε με το παραπάνω το χρέος της, όταν έπρεπε στο Αλβανικό Μέτωπο. Ρυθμικά γκρούπα χορού από αρχαία σκηνή, οι γυναίκες που διαλέγονταν με τα χέρια τα κομμάτια πλάϊ στην αγμουδιά, η μια κοντά στην άλλη, σκυφτές και άφωνες, μπαμπούλωμένες με μαντήλιες για την κάψα και καλτσωμένες ως τον αστράγαλο (όχι όμως και στην πατούσα, γιατί δεν χρειάζεται), ώστε να προφυλάνε τα πόδια τους από τις τσουκνίδες. Οι άντρες που φτυαρίζονταν γερά, η μακριά συνοδεία της μινιατούρας αμαζοστοιχίας, που προχωρεί γκρούν – γκρούν στις στενές ράγες της, κάνοντας και διακλαδώσεις σε γραφικά συμπλέγματα, οι ελεγκταί που ζυγίζονταν και μετρούν και κρατούν λογαριασμό, το αναποδογύρισμα του περιεχομένου προς τις μαούνες, και η πλεύσις κρατώντας το σκοινί προς το ατμόπλοιο. Επειτα, η άλλη μορφή, με τις πελώριες πηρούνες – μέσ' από τις μαούνες να φορτώνεται η πέτρα στις κρεμαστές, τις αιωρούμενες χύτρες, και το αδιάκοπο δίψασμα και ξεδίψασμα, βαρελάκια με νερό, που πίνει η αργατιά να σβύνη τη φλόγα που της ανάβει το κάμα στα σωθικά, και το βγάζει σε ιδρώτα σύγκορμα από τους πόρους την ίδια στιγμή.

Και όλα αυτά τυλιγμένα σε σύγνεφα λευκής αποθεώσεως, από τον μπουχό που σηκώνεται ολόασπρος στο καταγάλανο θάμβος του πελάου και τ' ουρανού και το βαθυπράσινο φόντο των βλαστημένων γύρω βουνοπλαγιών.

Είδα ανθρώπους να δουλεύουν με έρωτα, χωρίς υπερβολή, να πασχίζονταν για την καλή εκτέλεση της αποστολής τους, να είνε καθένας επόπτης και ελεγκτής του εαντού του και του διπλανού του, για την αρτιότητα της αποδόσεως, μ' ευσυνειδησία και σβελτοσύνη νοικοκύρης στο χτήμα του. Μ' ένα ξερό κομμάτι σκούρο ψωμί του δελτίου στο χέρι και μόνο προσφάγι

μια σταλίτσα τυρί, που τόγλυνφαν γιατί δεν άντεχε να το δαγκώσουν, ίσα που ν' αρμυρίση η γλώσσα τους, να δουλεύουν από την ανγή αδιάκοπα στο λιοπύρι, σ' εναλλασσόμενες βάρδιες ως τα μεσάνυχτα και πολλές φορές κι ακόμα πιο πολύ. Χωρίς βόγγο, χωρίς βαρυεστισμό, χωρίς ζητήματα.

Ο λευκόλιθος είνε το δόρο, που τους έρριξε ο καλός Θεός στα χωριά τους. Πέτρα απλή, μα που τα συστατικά της έχουν σπάνιες χρησιμότητες για την εξυπηρέτηση των σύγχρονων αναγκών. Έχετε ακουστά βέβαια την μαγκνέζια Σαν Πελλεγκρίνο, που την ακριβοπληρώνουμε στα φαρμακεία (με συνάλλαγμα). Ιταλικό φάρμακο ένα κι ένα κατά των δυσπεψιών. Εξαγόμενο του λευκολίθου της Ενβοίας είνε κι' όχι άλλο τίποτα. Από το Μαντούδι, ή και ακριβέστερα, από το Κιμάσι την ψωνίζαν οι φρατέλλοι και την δούλευαν προτού ο Μουσσολίνι τους φορέσει τα κοκορόφτερα και τους στείλει για κοσμοκράτορες. Και το μαγνήσιο επίσης, που το βράδυ ανάβονταν πουφ ξαφνικά οι φωτογράφοι στις συγκεντρώσεις, κι αυτό είνε από το ίδιο υλικό. Άλλα, ο λευκόλιθος χαρακτηρίζεται κι από την αντοχή του στη φωτιά. Γίνονται απ' αυτόν ειδικά πυρότουβλα, με τα οποία χτίζονται οι νησικάμινοι των μεγάλων βιομηχανιών και βαστάνε στη μεγαλύτερη δυνατή θερμότητα. Εξ' άλλου, με το λευκόλιθο κατασκευάζονται πατώματα καταστημάτων και πολυκατοικιών, αθόρυβα, μονωτικά, αντιπυρκαϊκά και λουσάτα λευκά στρωτά. Ακόμα χύνονται φλυτζάνια και πιατικά γυαλιστερά (αλοιφωτά) που είναι και ευχάριστα για το σερβίρισμα ζεστών ποτών, αλλά κι εύκολα στο πλύσιμο για την απόλυτή τους καθαριότητα. Λόπη να συλλογίεται κανείς ότι το Μαντούδι, αντί να είνε απλά και περιωρισμένα ένα κέντρο εξαγωγής πρώτης ύλης σε τόσο φτηνή τιμή, θα μπορούσε να ήταν μεγάλη βιομηχανική έδρα κατεργασίας με παγκόσμια ακτίνα καταναλωτικών αγορών. Άλλα, μια τέτοια επιχείρησης απαιτεί κεφάλαια τεράστια, κι αυτά για να ελκυσθούν θέλονταν γαλήνη γενικότερη στη χώρα, εγγύηση θετική ότι βάλλαμε μυαλό και όχι ότι σε μια ώρα μέσα μπορούν οι διάφοροι «σύντροφοι» και «συναγωνιστές» να τα κάνουν γης μαδιάμ. Ας τα βλέπουμε μεις και ας ξεστραβωθούμε για το χάλι μας. Προς το παρόν, δεν λείπουν, καθώς ακούω, οι επιδρομές διαφόρων συμμοριών σποραδικά στα πέριξ, ώστε ούτε λόγος να γίνεται. Στα Δεκεμβριανά δε του 1944, οι λεβέντες, έπιασαν τη θεία του διευθυντού της εταιρίας μεταλλειολόγου κ. Μερτσάρη και αφού την λήστεψαν (μετοχές, κοσμήματα και ό,τι είχε) την εκρεούργησαν, μην αφίνοντας ούτε ένα ζευγάρι παπούτσια που φορούσε μια φουκαριάρα χωρική που την συνόδευε!

Τι τα θέλεις, λοιπόν, τα όνειρα;

Θα παίρνουμε δήθεν το «κλίμα» από τη Δύση για πρόσχημα της αναρχίας μας και η Δύση θα μας βοητάῃ τα προϊόντα να μας τα ξαναπουλάῃ έτοιμα αφού το θέλουμε και το αξίζουμε.

Πηγαίνοντας προς το Μαντούδι, από την αποβάθρα του Κιμασιού, ενώ η εργασία εξακολουθεί με τον ένθεο ζήλο της, για να τακτοποιήσῃ ο πλοίαρχος τα χαρτιά του στην έδρα του τελωνείου, περνούμε από παραδείσια τοπία, όπου όμως μια προσεκτικότερη ματιά εμπνέει αισθήματα σπαραγμού. Και πρώτα-πρώτα, στων αηδονιών τα ξάστερα γλυκολαλήματα, ανταγωνίζονται με τα κοάσματά τους τα βατράχια-γιατί τα τέλματα είνε αφθονα δεξιά και αριστερά-και μαθαίνουμε ότι ούτε ένας από τους κατοίκους δεν γλυτώνει από την κιτρινάδα των ελαδών πυρετών. Τα στεκούμενα νερά πρασινίζουν φριχτά στις ανατριχιαστικές πηχτές τους επιφάνειες τις πλαισιωμένες με βούρλα, και μόνο μας παρηγορεί η ιδέα ότι τα κουνούπια έχουν την φιλάνθρωπη συνήθεια να μην τσιμπούν πριν από τον Αύγουστο. Κατόπιν είνε το γενικό ξύρισμα των δασών. Γερμανοί, Ιταλοί κατακτητές, και ίσως επιτόπιοι συμφεροντολόγοι, της ζηλεύσεως και της βοσκής, τους έχουν βάλει πέρα για πέρα φωτιά, κι' έτσι τα υπολείμματα των κορμών παραστέκουν βουβά στον ανείπωτο πόνο τους. Θλιβερώτερο όμως κι' από αυτά τα δύο δυστύχηματα, είναι το θέαμα των εγκαταστάσεων της εταιρίας στη θέσι Φούρνοι, όπου αμέτρητα παράθυρα τεραστίων οικοδομημάτων χάσκουν χωρίς κάσες και τζαμιλίκια κι' από τις φενγάτες στέγες κυανίζει το στερέωμα. Είναι μισοερειπωμένα τα εργοστάσια και οι αποθήκες και εις τα χαώδη και αβυσσαλέα εμβαδά τους βρίσκουμε ακινητοποιημένες ηλεκτρομηχανές. Ο πόλεμος επέρασεν από δω. Περιουσίες δεκάδων εκατομμυρίων δραχμών για να ψήνουν τον λευκόλιθο και να παράγουν πυρότουβλα, ζητούν τώρα άλλες τόσες δεκάδες εκατομμυρίων χρυσών δραχμών για να ξανασυμπληρωθούν από την αρχή και να βρουν το ρυθμό της λειτουργία των.

Ο λευκόλιθος δεν ήταν, φαίνεται, καθόλου γνωστός στους αρχαίους ως μετάλλευμα, αφού ούτε σε κανένα χωρίον κλασικού συγγραφέως μνημονεύεται, αλλά και ούτε πουθενά βρέθηκαν ίχνη εξορύξεως, όπως π.χ. στην Άνω Αίγυπτο προ εικοσαετίας είδαμε τα πελεκήματα χιλιάδων ετών σε γρανιτόβουνα. Είναι προφανές ότι η πρόοδος της χημείας-υπόθεσις των νεωτάτων καιρών-απέδωσε σημασία στο λευκόλιθο. Στην Ελλάδα η πρώτη κίνησις χρονολογείται καμιά ογδονταριά μόλις χρόνια πριν από σήμερα, κι' η έντασίς της αρχίζει μαζί με τον αιώνα μας. Ο αείμνηστος Φωκίων Νέγρης (δικαίως ο κ. Κοτζιάς του αντήμειψε τη μνήμη με τη λεωφόρο των ναμάτων στ' όνομά του) έχει παίξει ρόλο βασικό στην οργάνωση της εκμεταλλεύσεως, ο ιδιόρρυθμος εκείνος τύπος-τον θυμάστε στους δρόμους των Αθηνών;-με το ψηλό μιραμπώ καπέλλο και το ξυρισμένο μουστάκι τον καιρό των αρειμανίων τσιγγελιών. Και, διάδοχος και συνεχιστής του έργου του, με καλπασμό εξελίξεως, ο και νων γενικός διευθυντής μεταλλειολόγος του Σαΐντ-Ετιέν κ. Ορέστης Αργυρόπουλος, ποτέ γερουσιαστής της Αττικής-εκλεκτός του μεταλλευτικού Λαυρίου-που έχει φθάσει με το επιτελείο του σήμερα επίτηδες από την Αθήνα, να επιστατήσῃ αυτοπροσώπως

για την καλή ποιότητα του πράγματος που θα σταλή στο εξωτερικό για πρώτη φορά ύστερη από την πολυετή πολεμική νέκρωσι. Είνε μια συμπεθεστάτη ευγενική φυσιογνωμία ανωτέρας περιωπής, και στις ώρες της σχολής του προσηλώνεται με αφιέρωση μόστου στις ιδιαίτερες προσωπικές ενασχολήσεις του με τη μουσική. Συνθέτης με αξιώσεις-όχι ερασιτέχνης-αναζητεί το θέμα μιας βυζαντινής τραγωδίας για ν' αφήση μια υποδειγματική, καθαρά Ελληνικής υφής, όπερα, ως δημιούργημα του βίου του. Άλλα, στο μεταξύ μας περιλούει-είναι η λέξις-ο λευκόλιθος με την ασπρίλα του, από κεφαλής μέχρις ονύχων (ακόμα τον έχω στα ρούχα μου) και δεν μιλούμε παρά μόνο γι' αυτόν. Η πρώτη αυτή παραγγελία είνε Γαλλική. Πενήντα σελλίνια τον τόννο. Το Ελληνικό Δημόσιο εισέπραξε κι' όλας τους φόρους του. Σύσσωμος ο πληθυσμός ετσίμπησε την αναλογία της εργασίας του. Και χωριστά, άλλα εξήντα σελλίνια τον τόννο πληρώνεται το ναύλο του βαπτοριού. Η πέτρα της Ελληνικής γης κάνει μεγάλο νταραβέρι στην υφήλιο. Ήδη το μικρό γραφείο TTT του Μαντουδιού κόβει κι' αυτό αράδα τα διπλότυπά του από τα τηλεγραφήματα και τηλεφωνήματα. Τ' αμπάρια πια είναι κάργα, κι από πάνω τους στρώνεται η μόστρα-διαλεχτά μεγάλα κομμάτια κατάστιλνα να ενθουσιασθή ο αντιπρόσωπος στην παραλαβή.

Το πως δεν σήκωσαν τ' αποθέματα διαφραγμάτων της κατοχής οι Ιταλοί και οι Γερμανοί, δεν είνε καθόλου μυστήριο. Τα κοίταζαν σα λουκούμι, αλλά τους έλειπαν και σκάφη και περισσότερο η ασφάλεια θαλασσίων μεταφορών. Περιωρίζοντο, λοιπόν, στο να τον χρησιμοποιούν βανδάλως σε ανέγερσι προχωμάτων, χτίζοντάς τα αντί κοινής πέτρας, από τον τρόμο ενδεχομένης συμμαχικής αποβάσεως. Από την αυτή αιτία είχαν κατασπείρει και την έκτασι της θαλάσσης με νάρκες, που μια απ' αυτές περιπλανωμένη, μας φανερώθηκε μέρα μεσημέρι στον πλού μας. Ο λευκόλιθος, υπομονετικά προσδοκώντας, βρήκε επι τέλους, την ώρα του να πάει, έστω με τόση καθυστέρηση, στον αρχικό του προορισμό. Σπάζω ένα κομμάτι με τα χέρια μου, η ψίχα του είναι ακόμα πιο λευκή, γάλα ανόθεντο, συμπεπυκνωμένο, και στη φαινομενική του σκληράδα είνε κατά βάθος όλη μαλακή με αβρότητα στην αφή. Το φέρνω στη γλώσσα μου κι' έχει κολλητική ιδιότητα, αντό ακριβώς είνε το συστατικό του σε μαγνήσιο.

Η θάλασσα του Κιμασιού απλώνεται ήσυχη και γλυκειά. Λιμανάκι ο όρμος με τα σπαρτά βραχάκια του. Άλλα, είνε ντάλα καλοκαίρι, γι' αυτό. Το χειμώνα το πιάνει μπουνρίνι, που υπερωκεάνεια σπάνε απότομα τις πριμάτσες τους, αφίνοντας στη μέση τη φόρτωση, και φεύγουν ολοταχώς, για να μην τα πετάξει ο αέρας έξω. Πολλές φορές υπάλληλοι της εταιρείας έμειναν αναγκαστικά απάνω στα σκάφη, και γύρισαν αργότερα από τη Σύρα στα σπίτια τους. Οι εργάτες όμως τώρα, με τη μπουνάτσα, βρήκαν καιρό, παρ' όλο το μόχθο, να μας περιποιηθούν κ' έρριξαν από βραδύς τα δίχτυα τους. Ένας βαρκάρης μάλιστα που

ανέλαβε αυτή τη φροντίδα, ανέθεσε στα δυο κορίτσια του να επιβλέπουν ολονυχτίς. Και το αποτέλεσμα ήταν μια αλησμόνητη ριζόσουνπα ανγολέμονο από πετρόψαρα και μια απλάδα μπαρμπούνια τηγανητά με καλή ρετσίνα, που ο Αμερικανός καπετάνιος έβγαλε την πίπα από το στόμα κ' έλυσε τη γλώσσα του.

....Διπλαρωμένοι στο μουράγιο της Μαρσίλιας, μετά δεκατριών ημερονυχτίων πάλη με το Μιστράλι το ζόρικο αγεράκι των στομάτων του Ροδανού-ένα μουντό ξημέρωμα, πριν αποβιβασθούμε, να και δριασκελίζει στην κουβέρτα μ' ένα πήδο ο Γάλλος εισαγωγεύς, ζητεί να του ανοίξουν τ' αμπάρια και περιεργάζεται το φορτίο αχόρταγα:

--Είνε καλό, μ' σιε; Τον ρωτώ, αναρμόδιος βέβαια, αλλ' από χρέος σωβινισμού.

--Καλό, λέει; Περίφημο. Αλλά, λίγο. Πολύ λίγο!—μου απαντάει στο μασσαλιώτικο τόνο του.

Ας έχη όρεξι το ξένο εμπόριο, σκέπτομαι. Και οι Μαντονδιώτες είνε πρόθυμοι να ικανοποιήσουν όλες τις απαιτήσεις του. Θα θυμάμαι πάντα με τι ζήλο είχαν ριχτεί στη δουλειά. Καλή τους ώρα, γειά στα χέρια τους....

(Παρίσι, Ιούλιος 1946)

KΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΤΟΣ

Π.8. Αποθησαύριση χωρίων σχετικών με τα εξορυκτικά χρονικά της «Αγγλογκρήκ», στα Κατούνια, από το λογοτεχνικό βιβλίο του Σκαρλή, N.

Βαγγέλη (ψ. Πρίαμος): *Αναφορά στο Μέλλον*

Ο τόπος

«Το ορεινό συγκρότημα της Ψηλής Ράχης, που διατρέχει κατά μήκος το βορειοκεντρικό τμήμα της Εύβοιας και με μια αλυσίδα βατών και κατάφυτων βουνοκορφών γεφυρώνει το όρος Κανδήλι με το Ξηρόν Όρος, τρία χιλιόμετρα ανατολικά της κωμόπολης Λίμνης, με δύο πανέμορφες βουνοπλαγιές που χαμηλώνονται με αρμονικές και ανάλαφρες κλίσεις, αρμορίζει στα πεντακάθαρα νερά του βόρειου Ευβοϊκού.

Στη στενόμακρη μικρή κοιλάδα [των Κατουνίων] που απλώνεται ανάμεσα σ' αυτές τις δύο βουνοπλαγιές, πριν πολλά χρόνια, μια Εγγλέζικη εταιρία έστησε τις εγκαταστάσεις της για να εκμεταλλεύτει τα μεταλλεία λευκολίθου της περιοχής. Έκτισε και κάποια σπίτια για να στεγάζεται μέρος των προσωπικού της.

Ενας εργατοϋπαλληλικός οικισμός δημιουργήθηκε εκεί στα προπολεμικά χρόνια, που η εταιρία αυτή ήταν σε πλήρη δράση. Στον οικισμό αυτό, γεννήθηκα και μεγάλωσα. Στον πατέρα μου, που ήταν βασικό στέλεχος της επιχείρησης αυτής, είχε παραχωρηθεί ένα όμορφο και μεγάλο σπίτι με κήπο. Όλη την παιδική μου ηλικία, την έζησα σε ένα άνετο και όμορφο, από κάθε πλευρά, οικογενειακό περιβάλλον.

Όμως γύρω και έξω από τον ανλόγυρο του σπιτιού μας, ένας ολόκληρος κόσμος δυντυχισμένων και πάμφτωχων ανθρώπων μοχθούσαν κάθε μέρα, κάτω από απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας.

Οι ντόπιοι εργάτες

Οι πιο πολλοί εργάτες, ερχόντουσαν από την πολιτεία (Λίμνη) κάθε μέρα χαράματα, μετά από πορεία τεσσάρων χιλιομέτρων, για να δουλέψουν κάτω από καταστροφικές για την υγεία τους συνθήκες ένα εξουθενωτικό δεκάωρο στην αρχή και οκτάωρο αργότερα. Σχολούσαν αργά το απόγευμα για να οδοιπορήσουν πάλι τα τέσσερα χιλιόμετρα που τους χώριζαν από τα σπίτια τους. Άνδρες και γυναίκες, κάτοισπροι σαν αλευρωμένα ψάρια από τη φοβερή εκείνη σκόνη που ζέραινε το στόμα και τη μύτη μέχρι αιμορραγίας, ή κατάμαυροι απ' τους γεμάτους πίσσα και φαρμάκι καπνούς του ανθρακίτη που καιγόταν στους φούρνους, στριμωχνόνταν κοπαδιαστά στο στενό δρόμο, για να φτάσουν μια ώρα πιο μπροστά στο φωχικό τους.

Και την άλλη μέρα πάλι χαράματα, στο δρόμο για το κάτεργο. Συγκλονιστική ήταν η εικόνα των εργατριών. Οδοιπορούσαν και αυτές τον ίδιο δρόμο με τους άνδρες συναδέλφους τους. Συνήθως οδοιπορούσαν σε ομάδες δικές τους ζεκομμένες απ' τις ομάδες των ανδρών. Οι περισσότερες ήταν μαυροφορεμένες ανύπανδρες ή χήρες. Στρώνονταν από το ξημέρωμα που έφταναν στην εταιρία κατάχαμα, πάνω σε ένα τσουβάλι κοντά στο σωρό του μεταλλεύματος και άρχιζαν τη διαλογή του, βοηθούμενες από ένα σφυρί με το οποίο έσπαζαν τα μεγάλα κομμάτια του και από μια λαμαρίνα που ήταν αναδιπλωμένη στο ένα της άκρο για να μην τους κόβει τα χέρια. Με αντή τη λαμαρίνα, τραβούσαν το μετάλλευμα κοντά τους για να το διαλέξουν και στη συνέχεια, με αντό το ίδιο εργαλείο να το απομακρύνουν, για να φέρουν πάλι απ' το σωρό νέα ποσότητα για διαλογή.

Όμως όλοι αυτοί οι καθημερινά οδοιπορούντες ντόπιοι εργάτες και εργάτριες, ήταν προνομιούχοι απέναντι στους ζένους συναδέλφους τους που κατοικούσαν στον οικισμό μας, στα καταλύματα που τους παραχωρούσε η εταιρεία στις εγκαταστάσεις της.

Οι ξένοι εργάτες

Αυτή την εποχή μικροκληρούχοι αγρότες και εργάτες βρισκόντουσαν σε συνεχή περιπλάνηση για αναζήτηση εργασίας. Κέντρα απασχόλησης εργατικών χεριών, ήταν ορισμένες περιοχές της Ελλάδας στις οποίες είχαν εγκατασταθεί ζένες εταιρίες, Εγγλέζικες και Γαλλικές οι πιο πολλές για να εκμεταλλευτούν τον πλούτο του υπεδάφους της. Το Λαόριο, ο Τσβορος, η Λίμνη και λίγα ακόμη μέρη, ήταν οι πόλοι έλξης των χιλιάδων ανέργων που ξεκινούσαν απ' τα φτωχοχώρια της υπαίθρου με ένα μπογαλάκι στην πλάτη και έφταναν μέχρι την άλλη άκρη της Ελλάδας, αναζητώντας ένα μεροκάματο για να ζήσουν αυτοί και οι φαμίλιες τους.

Χωροταξικός διαχωρισμός με βάση ρατσιστικά πρότυπα

Ετσι και εδώ στη μικρή κοιλάδα, που Αγγλοελληνική Εταιρία Λευκολίθου είχε τις εγκαταστάσεις της, αρκετοί εργάτες που είχαν έρθει από διάφορα μέρη του νησιού μας, αλλά κι από την άλλη άκρη της Ελλάδας ακόμη, είχαν πιάσει δουλειά και κατοικούσαν στα καταλύματα που τους παραχωρούσε η εταιρεία.

Χωριζόντουσαν σε δύο κατηγορίες. Στους μοναχικούς και σε αυτούς που κουβαλούσαν και την οικογένειά τους στις μετακινήσεις τους. Το κατάλυμα που τους παραχωρούσε η εταιρία ήταν ανάλογο με την κατηγορία τους. Βαθιά μέσα στο φαράγγι, εκεί που ήταν το ζεκίνημα της μικρής κοιλάδας, ασφυκτικά συμπιεσμένα ανάμεσα στα δύο νησάματα, ήταν τα καταλύματα των

μοναχικών. Κάτι στενόμακρα κτίσματα, σκεπασμένα με κεραμίδια και αταβάνωτα. Οι περισσότεροι ήταν αγγράμματοι και υπόγραφαν μ' ένα σταυρό στην κατάσταση μισθοδοσίας.

Λίγο πιο κάτω από τις καμάρες των μοναχικών ήταν χτισμένα τα καταλόματα των εργατών που είχαν και τις οικογένειές τους μαζί. Δεν ήταν και αντά καλύτερα. Είχαν όμως κάποιο βοηθητικό χώρο σαν κουζίνα.

Κοντά στη θάλασσα, εκεί που η μικρή κοιλάδα έπαιρνε όλο το πλάτος της, ήταν χτισμένα μεγάλα όμορφα σπίτια που είχαν όλες τις ανέσεις. Βοηθητικούς χώρους, ζεστά και κρύα νερά, μεγάλες βεράντες, και μεγάλο κήπο. Ήταν τα σπίτια των ανωτέρων υπαλλήλων της εταιρίας.

Ήταν φανερό ότι οι Άγγλοι είχαν χωροτάξει την περιοχή με ρατσιστικά πρότυπα. Όσο οι δυο βουνοπλαγιές που όριζαν την κοιλάδα ξάνοιγαν και λείαναν για να σβήσουν τελείως το σμίξιμό τους με το ακρογιάλι, τόσο όλο και πιο πολύ, άπλωνε ο ουράνιος θόλος και πλάταινε το γαλάζιο του Ευβοϊκού κόλπου, τόσο και τα χτίσματα που εξυπηρετούσαν τις οικιστικές ανάγκες των εργαζομένων στην εταιρία μεγάλων και πρόσφεραν περισσότερες ευκολίες στους ενοίκους τους, που με τα κριτήρια των Αγγλων τοποτηρητών, αποτελούσαν μια άλλη τάξη του οικισμού μας. Δεν είχαν ξεχάσει ούτε τις λεπτομέρειες στον ταξικό αυτό διαχωρισμό. Από μαχαλά σε μαχαλά, είχαν προβλέξει την ανάλογη απόσταση ασφαλείας και ξεκαθαρισμένη οριοθέτηση.

Η εργασία του μεταλλωρύχου

Στις εγκαταστάσεις της εταιρίας, γινόταν το ψήσιμο και η διαλογή των μεταλλεύματος και η δουλειά ήταν πιο ελαφριά. Η εξόρυξη γινόταν σε άλλο τμήμα της, τρεις ώρες μακριά σχεδόν στην κορυφή του βουνού.

Καταραμένη η δουλειά του μεταλλωρύχου. Τον ήλιο τον έβλεπε κάθε Κυριακή. Τις καθημερινές έβλεπε το φως της ημέρας στο χρόνο που έκανε να φτάσει από τη μπούκα της γαλαρίας στην κάμαρα που κοιμόταν. Και αν τον περίσσευε λίγος χρόνος που και που, τον ξόδιαζε για να καθαρίσει όσο μπορούσε καλύτερα τη λάμπα της αστευλίνης, που για κάθε μεταλλωρύχο, ήταν ο δεύτερος εαυτός του, τα μάτια του, ο πιλότος της ζωής του.

Η θαυματουργή τριγωνική φλόγα ήταν ο συνδετικός κρίκος με τη ζωή μόλις δριασκέλιζε την είσοδο του υγρού τάφου. Ήταν, όπως το καναρίνι που κουβαλούσαν πάντα μαζί τους οι μεταλλωρύχοι στα βάθη της γης, το σωτήριο σήμα κινδύνου που τους ειδοποιούσε να εγκαταλείψουν τη στοά που δούλευαν, μόλις έκανε την εμφάνισή της η φαρμακερή «αγγούσα», το δηλητηριώδες αντό αέριο που πολλές φορές ζεχυνόταν από τα βάθη της γης.

Όταν η τριγωνική φλογίτσα άρχιζε να τρεμοσβήνει και ο δύστυχος φτερωτός δεσμώτης που τους συντρόφευε εκεί κάτω έπεφτε νεκρός στο κλουβί του, όλοι οι εργάτες της βάρδιας, πετούσαν απ' τα χέρια τους τα πιστολέτα και τις παραμίνες και έτρεχαν όσο πιο γρήγορα μπορούσαν προς την έξοδο, γιατί η μικρότερη καθυστέρηση, έφερνε το θάνατο.

Κάθε βράδυ, λίγο πριν η βάρδια ξεμπουκάρει από τη γαλαρία, ο ειδικός (μποσκαδόρος)⁷⁵⁸ γέμιζε τις τρύπες που είχαν ανοίξει οι μιναδόροι⁷⁵⁹ με δυναμίτη και έβαζε το ανάλογο φυτίλι, για να πυροδοτηθούν τα φουρνέλα, όταν οι εργάτες θα είχαν βγει απ τη γαλαρία. Στην έξοδο, σταματούσαν όλοι οι εργάτες της βάρδιας και περίμεναν την έκρηξη των φουρνέλων. Αν το μέτρημα έβγαινε σωστό η δουλειά την άλλη μέρα το πρωί, άρχιζε κανονικά. Πρώτος στη στοά έμπαινε ο μποσκαδόρος, που εντόπιζε τα σημεία της γαλαρίας που η έκρηξη των φουρνέλων είχε μποσκάρει το προηγούμενο βράδυ και με το εργαλείο του τα γκρέμιζε, για να μην πέσουν στα κεφάλια των ανθρώπων της βάρδιας. Αν όμως τα μπουμ που είχαν μετρηθεί το προηγούμενο βράδυ ήταν λιγότερα από τα φουρνέλα που είχαν οπλιστεί, το πρωί, μαζί με το μποσκαδόρο, έμπαινε στη γαλαρία και ο ειδικός των φουρνέλων, για να παροπλίσει εκείνα που δεν είχαν σκάσει το προηγούμενο βράδυ. Μετά, ακολουθούσε η βάρδια.

Η αναζήτηση καινούριας μεταλλειοφορίας

Στα χρόνια εκείνα που κινείται η ιστορία μας, λίγο πριν απ τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, τα αποθέματα του μεταλλεύματος στις παλιές γαλαρίες που δούλεναν τα συνεργεία εξόρυξης της εταιρίας είχαν εξαντληθεί και πρόβαλε πιεστικά η ανάγκη αναζήτησης νέων αποθεμάτων, με τη διάνοιξη νέων σηράγγων. Και αυτή η ανάγκη, γινόταν ακόμα πιο πιεστική, πιο επείγουσα, γιατί σε ένα χρόνο έληγε ο χρόνος μίσθωσης των περιοχών που εκμεταλλευόταν η εταιρία. Γι' αυτό οι Άγγλοι, πριν προχωρήσουν στη διαδικασία ανανέωσής της, ήθελαν να είναι βέβαιοι για τα αποθέματα του μεταλλεύματος που υπήρχαν στο υπέδαφος.

Η περιοχή διάνοιξης των νέων σηράγγων είχε εντοπιστεί και η αρμόδια τεχνική υπηρεσία της εταιρίας υπόβαλλε για έγκριση στη διεύθυνση δυο μελέτες για την αναζήτηση των νέων αποθεμάτων. Η πρώτη, που υποστήριζε ο ένας από τους δυο μεταλλειολόγους, πρότεινε σε πρώτο στάδιο, τη διάνοιξη ενός πηγαδιού στο κέντρο της περιοχής αναζήτησης του μεταλλεύματος. Στην περίπτωση που το πηγάδι έβρισκε το μεταλλειοφόρο φελόνι (φλέβα ορυκτού), θα σταματούσε η εργασία αυτή και από το βάθος της ρεματιάς, θα άρχιζαν οι

⁷⁵⁸ Μποσκαδόρος (Ξυλοδέτης): ο μεταλλωρύχος ειδικευμένος στην τοποθέτηση υποστυλωμάτων στις μεταλλευτικές στοές.

⁷⁵⁹ Μιναδόρος (Ορύκτης): ο εργάτης ειδικευμένος στο να σκάβει και να ανοίγει μεταλλευτικές στοές με τη χρήση εκρηκτικών υλικών.

εργασίες του δευτέρου σταδίου με την διάνοιξη σήραγγας περίπου τριών χιλιομέτρων, που θα κατέληγε στο πηγάδι όπου θα είχε εντοπιστεί το μεταλλειοφόρο φελόνι. Η κατάληξη της σήραγγας στο πηγάδι θα σηματοδοτούσε και την έναρξη των εργασιών εκμετάλλευσης των νέων κοιτασμάτων. Εάν το πηγάδι δε χτυπούσε στο μεταλλειοφόρο φελόνι, δε θα προχωρούσαν οι εργασίες του δευτέρου σταδίου, που ήταν η διάνοιξη της σήραγγας και η αναζήτηση των νέων κοιτασμάτων θα στρεφόταν σε άλλη περιοχή.

Η δεύτερη μελέτη, που υποστηριζόταν από τον άλλο μεταλλειολόγο της εταιρίας, προέβλεπε την άμεση διάνοιξη της σήραγγας και υποστήριζε πως η ύπαρξη του μεταλλεύματος στην περιοχή που είχαν επιλέξει, ήταν δεδομένη.

Αν η εταιρία επέλεγε τη δεύτερη μελέτη διαμορφωνόταν ένα πολύ χαμηλό κόστος αναζήτησης. Αν όμως, η πρόβλεψη για την ύπαρξη μεταλλεύματος στην περιοχή ήταν λαθεμένη, η εταιρία θα ζημίωνε το τεράστιο ποσό που θα δαπανούσε για τη διάνοιξη μιας εντελώς άχρηστης σήραγγας. Αν ομως επέλεγε την πρώτη μελέτη, που πρότεινε τη διάνοιξη, σε πρώτο στάδιο, του ερευνητικού πηγαδιού, στην περίπτωση που δεν χτυπούσε σε μεταλλειοφόρο στρώμα, δε θα προχωρούσαν οι εργασίες του δευτέρου σταδίου, δηλαδή η διάνοιξη της σήραγγας, και η εταιρία δε θα δαπανούσε το τεράστιο ποσό που θα κόστιζε η σήραγγα αυτή. Εάν όμως το πηγάδι χτυπούσε το μεταλλειοφόρο στρώμα, οπότε θα προχωρούσαν οι εργασίες για τη διάνοιξη της σήραγγας, η δαπάνη αυτή αναζήτησης ήταν πολύ μεγαλύτερη απ' αυτήν της πρώτης πρότασης, επειδή θα είχαν προηγηθεί οι εργασίες του πηγαδιού, αφενός και αφετέρου, στη διαμόρφωση του τελικού κόστους, έπρεπε να προστεθεί και ένα ποσό αρκετά σοβαρό που θα δαπανούσε η εταιρία, για την αποζημίωση δέκα τουλάχιστον εργατών που θα πνιγόντουσαν στο στάδιο των εργασιών επικοινωνίας της σήραγγας με το πηγάδι.

Ετσι ο πονοκέφαλος των διευθυντών της εταιρίας ήταν σε ποια απ' τις λύσεις θα ήταν περισσότερο εξασφαλισμένα τα κέρδη τους.

Εντυχώς που κρίθηκε συμφερότερη η δεύτερη μελέτη.

Οι εργασίες αναζήτησης των νέων κοιτασμάτων είχαν άριστα αποτελέσματα. Τα φελόνια που αποκάλυψε η έρευνα ήταν πλούσια και σε ποσότητα και ποιότητα. Άρχισαν λοιπόν να ενεργοποιούνται οι διαδικασίες για την ανανέωση της μίσθωσης των περιοχών που εκμεταλεύοταν η εταιρία. Φαίνεται όμως πως παρά τη μυστικότητα που τηρήθηκε για τα αποτελέσματα των ερευνών, κάτι έμαθαν γι' αυτά οι διαπραγματευτές της μοναστηριακής περιουσίας και σκλήρυναν τη θέση τους. Έβαλαν και οι Εγγλέζοι τα δυνατά τους, προς κάθε πλευρά του θέματος, για να πετύχουν την ανανέωση χωρίς μεγάλες αβαρίες. Μέσα στα άλλα σκαρφίστηκαν και την κινητοποίηση των εργατών της εταιρίας για όφελός τους.

Δεν έμαθε κανένας τι βοήθησε περισσότερο στην ανανέωση του συμβολαίου ενοικιάσεως των περιοχών που εκμεταλλεύταν η εταιρία. Το συμβόλαιο μια φορά ανανεώθηκε. Και η ζωή στην κοιλάδα με τον λίγο ήλιο και την πολλή δυστυχία, ίδια και απαράλλαχτη σαν και πρότα.

Οικονομική εκμετάλλευση και αναλγησία

Αγγλοι, Φράγγοι, Βαναροί κονβαλάνε στις ανήλιαγες πατρίδες τους τα πλούτη που κρύβει το υπέδαφός μας σε μεταλλεύματα και σε μνημεία της πολιστικής μας κληρονομιάς. Και οι θάλασσές μας έχουν γίνει γέφυρες για να τα κονβαλάνε. Ρώτα τους γεροντότερους εδώ στην αλάνα να σου πουν τι τράβηξαν απ' τον αποκλεισμό που μας έκαναν οι πολιτισμένοι σου, επειδή, λέει, προσβάλλαμε τον πρεσβευτή τους. Γονάτισαν όλη την Ελλάδα από την πείνα. Εδώ στην εταιρία, επειδή οι εργάτες δούλευναν για τα συμφέροντά τους, έφερναν βαπόρι και ξεφόρτωναν τρόφιμα μόνον για αυτούς που δούλευναν στο έργο. Και παραπέρα, τα χωριά μας πέθαιναν απ' την πείνα. Χωριάτες απ' τα γύρω χωριά και Λιμνιώτες που δεν δούλευναν στην εταιρία, ερχόντουσαν εδώ και ζητιάνευναν οι άνθρωποι και παρακαλούσαν κλαίγοντας τους εγγλέζους διευθυντές για μια κούπα αλεύρι.

Η αποχώρηση των Αγγλων και η εγκατάλειψη των Κατουνίων

Οι Αγγλοι είχαν φύγει με την κατάρρευση του μετώπου και η εταιρία είχε πάψει να λειτουργεί. Οι υψηλάμινοι, τα ανεβατόρια, η εναέριος μεταφορά των μεταλλεύματος, οι σπαστήρες και τα τριβεία, που άλλοτε με τη σκόνη και την κάπνια είχαν μεταβάλλει την περιοχή σε σεληνιακό τοπίο, τώρα φάνταζαν σαν νεκρά.

Στον κάτω μαχαλά, δεν είχαν αλλάξει και πολλά πράγματα. Όλοι οι εγκατεστημένοι σ' αυτόν, δούλευναν πολλά χρόνια στην εταιρία και είχαν συνδέσει την τύχη τους με αυτήν. Γι αυτό, συνέχισαν να κατοικούν στα καταλύματα, πρώτα και κύρια γιατί δεν είχαν πον αλλού να πάνε και ύστερα, φεύγοντας οι Εγγλέζοι τους είπαν πως θα επέστρεφαν γρήγορα και πως αυτοί που θα παρέμεναν να φυλάνε τις εγκαταστάσεις της εταιρίας, θα έτρωγαν με χρυσά κουτάλια μετά».

**Π.9. Στατιστικά στοιχεία των κυριότερων μαγνησιούχων και
άλλων μεταλλευτικών προϊόντων της περιόδου
1865-2004**

**Π.9.Πίν.1. Πίνακας λευκόλιθου και των προϊόντων καμινείας του σε
τόνους από το 1865 έως το 2004⁷⁶⁰**

Χρονική περίοδος	Λευκόλιθος	Καυστική Μαγνησία	Δίπυρη Μαγνησία
1865-1889	30.000	-	-
1889	1.200	-	-
1890-1899	175.426	16.459	-
1899	32.282	3.205	-
1900-1909	284.447	-	69.661
1909	56.797	15.394	1.507
1910-1919	563.967	179.265	38.758
1919	62.408	3.532	5.755
1920-1929	247.461	209.097	8.408
1929	84.023	32.602	1.249
1930	68.509	19.997	903
1931	49.642	12.969	1.911
1932	44.669	9.192	1.631
1933	(44.719)	(15.896)	(2.647)
1934	70.388	14.167	5.982
1935	38.619	19.019	6.938
1936	116.106	23.127	6.657
1937	161.676	45.263	5.491
1938	168.243	37.059	3.306
1939	126.786	27.275	4.469
1940	10.360	2.500	-
1941	4.650	900	-
1942	2.890	-	-
1943	680	-	-
1944	950	130	-
1945	1.650	630	-
1946	-	-	-
1947	12.777	6.569	-
1948	12.168	1.461	-
1967	368.920	34.743	97.941
1968	440.682	38.366	132.909
1969	570.725	51.114	168.518
1970	755.176	57.338	219.366
1971	952.523	37.735	274.832
1972	931.658	52.891	250.791
1973	1.068.326	65.966	273.310
1974	1.368.778	76.745	382.500
1975	1.452.738	57.085	359.963

⁷⁶⁰ Βλ. ό.π., Σ.Μ.Ε., *O ελληνικός ορυκτός πλούτος*, 615-617, 624 και Τσιφαμπίδης, ό.π., σελ. 23-24.

Χρονική περίοδος	Λευκόλιθος	Καυστική Μαγνησία	Δίπυρη Μαγνησία
1976	1.284.330	57.456	341.484
1977	1.040.454	77.047	359.795
1998	698.000	94.000	93.000
1999	495.000	118.000	38.000
2000	443.000	110.000	34.000
2001	483.000	113.000	30.000
2002	480.000	105.000	46.000
2003	390.000	97.000	44.000
2004	415.000	86.000	46.000

Π.9.πίν.2. Πίνακας παραγωγής, εξαγωγής και κατανάλωσης μεταλλευμάτων, δεκαετία 1929-1939⁷⁶¹

Από «Ορυκτός πλούτος της χώρας», Επιστημονική Επιτροπή Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.)-«Τεχνικά Χρονικά», αριθ. 269-270/1946, σελ. 209.

Είδος μεταλλεύματος	Παραγωγή τόνοι	Εισαγωγή και κατανάλωση σε φυσική μορφή	Αξία σε δραχμές διατεθεισών ποσοτήτων
Λευκόλιθος	846.596	297.732	146.877.911

Π.9.πίν.3. Εξαγωγή καμινευθέντων και εν μέρει καμινευθέντων μεταλλευμάτων. Σύνολον τετραετίας 1935-1938 και ετήσιος μέσος όρος⁷⁶²

Από: «Ορυκτός πλούτος της Χώρας», Επιστημονικάς Επιτροπάς Τ.Ε.Ε. Βλ. «Τεχνικά Χρονικά», αριθ. 269-270, σελ. 226/1946

Σύνολον τετραετίας 1935-1938 **Ετήσιος μέσος όρος**

	Είδη	τόνοι	Εκατ. Δρχ.	Τόνοι	Εκατ. Δρχ.
	Λευκόλιθος	192.036	121.30	48.010	30.33
Εν μέρει καμινευθέντα	Πεφρυγμένη και δίπυρος μαγνησία	148.239	292.93	37.060	73.23
	Σύνολον	340.275	414.23	85.070	103.56

Π.9.πίν.4. Εξαγωγές (χιλ. Ευρώ) βιομηχανικών ορυκτών και μεταλλευμάτων (Σ.Μ.Ε. 2004)⁷⁶³

Ορυκτό ή πέτρωμα	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Μαγνησίτης	1.000	1.100	1.160	1.140	1.260	985	-
Καυστική Μαγνησία	15.400	14.200	14.505	14.925	15.540	12.245	-
Δίπυρη Μαγνησία	7.500	4.600	4.715	5.455	7.900	6.650	-

⁷⁶¹ Βλ. Μπάτσης, ό.π., Παράρτημα.

762

⁷⁶³ Βλ. Τσιραμπίδης, ὥ.π., σελ.24.

Π.9.πίν.5. Στατιστικά στοιχεία των κυριότερων βιομηχανικών και μεταλλευτικών προϊόντων έτους 2000 (Ε.Σ.Υ.Ε. 2003)⁷⁶⁴

Είδος προϊόντος	1	2	3	4	5
Μαγνησίτης	6	280	1%	2%	440

1= αριθμός ορυχέων ή μεταλλείων

2= μέσος επήσιος αριθμός απασχολούμενων

3= ποσοστιαία συμμετοχή ορυχέων ή μεταλλείων στην εξορυκτική δραστηριότητα

4= ποσοστιαία συμμετοχή απασχολούμενων στην εξορυκτική δραστηριότητα

5= παραγωγή σε χιλιάδες τόνους

Π.9.πίν.6. Εξαγωγές βιομηχανικών ορυκτών και μεταλλευμάτων 2003

548,1 εκατ. Ευρώ⁷⁶⁵

Βοξίτης (Βοξίτης+ αλουμίνια+ αλουμίνιο)	Νικέλιο	Μάρμαρα	Μπετονίτης	Περλίτης	Μαγνησίτης (μαγνησίτης καυστική και δίπυρη μαγνησία)	Κίσσηρη	Άλλα
35%	29%	15%	9%	5%	4%	1%	2%

Π.9.πίν.7. Παγκόσμια παραγωγή μαγνησίτη έτους 2003

3.790.000 τόνοι⁷⁶⁶

Κίνα	Τουρκία	ΗΠΑ	Ρωσία	Β. Κορέα	Σλοβακία	Αυστρία	Άλλες*
28%	15%	9%	9%	8%	7%	5%	19%

* περιλαμβάνονται ως επικεφαλής η Ελλάδα, Αυστραλία, Ινδία, Βραζιλία, Ισπανία (U.S. Geological Survey 2005).

⁷⁶⁴ Ο.π., σελ. 26.

⁷⁶⁵ Ο.π., σελ. 24.

⁷⁶⁶ Ο.π., σελ. 156.

Π.10. Απομαγνητοφωνημένα αποσπάσματα από τη συνέντευξη του Μιχάλη Δ. Σκαλιστήρη

(Η συνέντευξη μου παραχωρήθηκε από τον Μιχάλη Δ. Σκαλιστήρη, στο σπίτι του στην Αθήνα, στις 4 Φεβρουαρίου 2007. Από τη συνομιλία αυτή απομαγνητοφωνήθηκαν αποσπάσματα, τα οποία έχουνέ άμεση σχέση με το αντικείμενο της εργασίας μου. Οι διάλογοι που διαμείφθηκαν αποδίδονται πιστά, χωρίς καμιά επεξεργασία, ενώ μετά από επιθυμία του γνωστού επιχειρηματία παραλείφθηκαν από τη συνέντευξή του κάποια τμήματά της, στα οποία αναφέρονται εν ενεργεία πολιτικά ή δημόσια πρόσωπα).

Ερώτηση: *Κύριε Μιχάλη Δ. Σκαλιστήρη τι γνωρίζετε για τις δραστηριότητες του πατέρα σας;*
- Ο πατέρας μου [Δημήτριος Μ. Σκαλιστήρης] σπούδασε στη Γαλλία, εις την Ecole Centrale και μετά ήρθε στην Αθήνα στη Σχολή Καλών Τεχνών, την οποία φρόντισε να αναμορφώσει και να γίνει Τεχνική Σχολή και να έχει τη μορφή που σχεδόν έχει σήμερα [Μετσόβειο Πολυτεχνείο]. Ήταν από τους πρώτους πρυτάνεις του ιδρύματος και υπάρχει προς τιμήν του και Οδός Σκαλιστήρη, που είναι πάροδος της Πατησίων. Ο πατέρας του ήταν ο Μιχάλης Σκαλιστήρης, Υπουργός Δικαιοσύνης, επί Όθωνος νομίζω.

Ο πατέρας μου έχασε νωρίς τους γονείς του και τον εσπούδασε ένας θείος του που ήταν στην Αίγυπτο, Λαέρτιος Σχολή, και μετά πήγε εις την Ecole Centrale στο Παρίσι. Εργάστηκε αρχικά εις την A.E.G. εις τη Γερμανία και εκεί είδε ότι δεν θα προωθείτο σαν Έλληνας, γι' αυτό εγκατέλειψε και ήρθε εδώ στην Ελλάδα και άρχισε να κάνει αντιπροσωπείες.

Προπολεμικώς, το 1935-36, βρήκε τα κοιτάσματα βωξίτου εις την Ελευσίνα, τα οποία νομίζανε ότι ήταν απαξίας και άρχισε να τα εκμεταλλεύεται. Ταυτόχρονα είχε και κάτι μεταλλεία [Κύμη] τα οποία άρχισε και αντά να τα εκμεταλλεύεται έχοντας παραλήλως και τις αντιπροσωπείες. Είχε φτιάξει και το μηχάνημα της σκηνής του Εθνικού Θεάτρου.

Όταν έγινε ο Πόλεμος [Β' Παγκόσμιος] κατέσχαν οι Γερμανοί όλα τα αποθέματα βωξίτου που είχαν παραχθεί και σταμάτησε η λειτουργία των βωξιτών. Προπολεμικώς εμείς πουλούσαμε στη Γερμανία και αναγκαστήκαμε να λειτουργούμε μόνο τα λινιτορυχεία, τα οποία μας επέτρεψαν να περάσουμε στην Κατοχή.

Μεταπολεμικώς, με το Σχέδιο Μάρσαλ, μας εδόθηκε ένα δάνειο, το οποίο μας επέτρεψε να ανοικοδομήσουμε και ήτανε τριγωνικό. Δηλαδή το δάνειο δόθηκε στη Γερμανία και σε μας. Εμείς παρήγαμε τον βωξίτη, τον στέλναμε στη Γερμανία και έτσι ένα μέρος από τα χρήματα κρατιότανε προς εξόφληση των δανείων και με τα υπόλοιπα μπορέσαμε να ανοικοδομήσουμε και σιγά σιγά αρχίσαμε να μεγαλώνουμε. Κατά αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκε η δυνατότητα να συγκεντρώσει ένα κεφάλαιο ο πατέρας μου, για να αρχίσει να αγοράζει μετοχές της «Εταιρείας Επιχειρήσεων».

Η «Εταιρεία Επιχειρήσεων» ήταν συνέχεια της «Α.Ε. Δημοσιών και Δημοτικών Έργων», που είχε κάνει και την Διώρυγα της Κορίνθου. Το 1913 ιδρύθηκε η Εταιρεία και επειδή τότε υπήρχε ο πόλεμος με τη Γερμανία [Α' Παγκόσμιος], οι Σύμμαχοι δεν είχαν τη δυνατότητα να έχουν πυρίμαχα τούβλα και ως εκ τούτου βοηθήσαν εδώ πέρα, αφενός έγινε η «Αγγλογκρήκ» και αφετέρου κάνανε συμβόλαια μαζί μας. Έτσι χτίσαμε έναν φούρνο περιστροφικό από τη Δανία, Σμίτ [Smidt], μικρός, με τον οποίον κάναμε δίπυρο μαγνησία. Άλλα, επειδή ο κόσμος ήταν συνηθισμένος στην Αυστριακή, γιατί οι Αυστριακοί είχαν τα μεγάλα κοιτάσματα και τα έχουν ακόμη, μόλις τελείωσε ο Πόλεμος σταματήσανε να αγοράζουν. Γιατί ο λενκόλιθος ο Ελληνικός δεν είναι πλούσιος σε σίδηρο, εν αντιθέσει με τον Αυστριακό ο οποίος είναι πλούσιος και μπορούσε να τήκεται πιο εύκολα σε χαμηλή θερμοκρασία. Αυτό ήταν τότε μειονέκτημα, εκ των υστέρων όταν το πήραμε εμείς αναπτύχθηκε εις πλεονέκτημα, γιατί αντέχανε περισσότερο τα τούβλα στη θερμοκρασία.

Ο πατέρας μου το 1949 άρχισε να αγοράζει μετοχές της «Εταιρείας Επιχειρήσεων», οι οποίες ήταν αρκετά διεσπασμένες. Ήταν διάφοροι μέσα, όπως ο Σερπιέρης, ο Νέγρης, ο Ραφαήλ κ.ά. Μεταξύ των οποίων, εκ των υστέρων, υπήρχε και το Ελληνικό Δημόσιο κατά 1% από δωρεές και κληρονομιές που είχαν γίνει. Επίσης, ήταν και ο Βασιλεύς Παύλος, ο οποίος μετά δεν ήθελε να είναι αναμεμεγμένος σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και τις πήραμε και αντές.

Σιγά σιγά είχαμε αποκτήσει πλέον την πλειοψηφίαν και πολύ περισσότερο από την πλειοψηφίαν. Στην αρχήν βγάζαμε μόνον καυστικήν μαγνησίαν. Μεταξύ των μεταλλείων που κατείχαμε ήταν και της Λίμνης, το οποίον ανήκε στην «Αγγλογκρήκ» μου φαίνεται και το πήραμε

εμείς. Στα μεταλλεία της Κύμης βγάζαμε λιγνίτη και κάναμε μια σύμβαση με την «Πάονερ» [«Power»] και πουλούσαμε σε αυτή λιγνίτη. Για μια εποχή μεγάλη τα λιγνιτορυχεία πήγαιναν καλά. Μετά αρχίσανε να κάινε περισσότερο πετρέλαιο και να μην υπάρχει ζήτηση του λιγνίτη και αναγκαστικάμε μια φορά να κλείσουμε τα μεταλλεία της Κύμης.

[...]Στην «A.E. Επιχειρήσεων» βγάζαμε κανονική μαγνησία, δηλαδή λευκόλιθος ο οποίος είναι πεφρυγμένος σε χαμηλότερη θερμοκρασία, στους 1.000° C. Στην αρχή βγάζαμε μόνο αντό το προϊόν. Το 1963 σκέφτηκε ο πατέρας μου να αξιοποιήσει τον παλιό φούρνο του 1913 στους Φούρνους Μαντουδίου, ο οποίος, βέβαια, ήταν απηρχαιωμένος. Οι συνθήκες τώρα ήταν διαφορετικές και ζητούσαν περισσότερο μετάλλευμα.

Πράγματι, πείσαμε τον Οίκο «Σμιτ» [«Smidt»], που τον άρεσε η ιδέα να τον ξαναφτιάξουμε και προσπαθήσαμε να δούμε πως θα ανεβάζαμε θερμοκρασία, γιατί, επειδή ο λευκόλιθος είχε μεγάλη καθαρότητα και δεν περιείχε σίδηρο, ήταν δύστηκτος. Προσπαθούσαμε για 6 μήνες και επειδή δεν πετυχαίναμε καλή ποιότητα πήραμε έναν μηχανικό, έναν ονόματι Crisp[tlie], πάρα πολύ καλό. Βέβαια, ήταν λίγο τρελάρας, αλλά έκανε τη δουλειά και κατόρθωσε να τον ψήσουμε και να πετύχουμε καλή ποιότητα. Στην αρχή οι ζένοι πελάτες μας ήταν λίγο φοβισμένοι, ήθελαν μικρή ποσότητα να δοκιμάσουν, κάποια δείγματα ίσως. Είχαμε όμως έναν πολύ καλό αντιπρόσωπο «Ποσέλ Γκεσέλσαφτ» [«Poschel Gesellschaft»] στο Λίμπεκ [Lübeck] κοντά στο Αμβούργο, ο οποίος μας βοήθησε πολύ και χρηματοδοτικά μας έδινε δάνεια, τα οποία πληρώναμε με τις εξαγωγές και επιπλέον μας έφερνε σε επαφή με τους διάφορους πελάτες.

Αφού κάναμε, λοιπόν, την δίπυρη αντή αρχίσαμε να την πωλούμε σε Γερμανούς και Ευρωπαίους, στην Αυστρία, παρόλο που και αυτή είναι παραγωγός, στην Ιταλία, Αγγλία, Γαλλία και μετά αρχίσαμε και στην Αμερική και μερικές ποσότητες πηγαίναμε και σε Αραβικές χώρες. Περνούσε ο καιρός και σκεφτήκαμε, γιατί εμείς να φτιάχνουμε το πρώτο μόνο στάδιο και να μην ολοκληρώσουμε.

Στο μεταξύ πέθανε ο πατέρας μου, το 1967, και τον διαδέχτηκα εγώ μαζί με τον ετεροθαλή αδερφό μου και τη μητριά μου. Εφόρντισα τότε εγώ έχοντας το 50% να μαζέψω από την ελεύθερη αγορά μερικές μετοχές, για να έχω την πλειοψηφία και για να μπορέσω να διοικήσω.

Ερώτηση: Από πότε συμμετείχατε ενεργά στις επιχειρήσεις του πατέρα σας;

- Εγώ από το' 54, μόλις τελείωσα το Πολυτεχνείο, πήγα και εργαζόμουνα στους βωξίτες της Ελευσίνας. Αρχισα από το λογιστήριο, από κάτω, και μετά το' 56 ήμουν συνέχεια. Ήταν σκληρή εποχή, γιατί ο πατέρας μου ήταν ανταρχικός και έκαμα μεγάλη υπομονή, αλλά ήταν πάρα πολύ καλό σχολείο.

Ερώτηση: Σε ποιο Πολυτεχνείο σπουδάσατε;

- Στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, όχι ως μεταλλειολόγος αλλά ως πολιτικός μηχανικός. Άλλα κατ' ουσίαν μετά έγινα μεταλλειολόγος. Αποφοίτησα το 1954.

Αφού μπορέσαμε και μπήκαμε στην αγορά, αρχίσαμε να ψάχνουμε πως θα φτιάξουμε πυρίμαχα τούβλα. Προσπαθήσαμε με έναν από τους μεγάλους μας πελάτες διπόρου, τον Ntintié [«Didier»] να πάρουμε το Know How. Πράγματι, μας το έδωσε ο Ntintié [«Didier»] το Know How, αλλά επειδή ήταν τόσο καλές οι ποιότητες των τούβλων που κάναμε εμείς, χρησιμοποιούσαμε γερμανικά μηχανήματα, πρέσες, συραγγοειδείς κλιβάνους, άρχισαν να φοβούνται οι Γερμανοί και να μην θέλουν να μας δώσουνε την ανάπτυξη της τεχνολογίας. Γιατί θέλαμε να φτιάχνουμε και άλλα είδη τούβλων κ.λ.π. Τα δικά μας ήταν βασικά πυρίμαχα, δεν μπήκαμε στα αργιλικά, που είναι ένας άλλος κλάδος.

Αρχίσαμε να σκεφτόμαστε τι θα κάνουμε. Είχαμε άριστο προσωπικό, επιστήμονες, οι οποίοι ασχολούνταν με την έρευνα, τον ποιοτικό έλεγχο και πως θα αναπτύσσαμε νέες μεθόδους. Είχαμε μηχανικούς που είχαν σπουδάσει στον Καναδά, στη Γερμανία, στην Αμερική και βέβαιως και τον Ελληνικό Πολυτεχνείον. Το οποίον μέχρι εκείνην την εποχήν ήταν ακόμη καλό. Δυστυχώς τον τελευταίο καιρό, μετά το 1978, σταμάτησα να παίρνω από το Πολυτεχνείο και σπάνιες ήταν οι περιπτώσεις που ήταν ένας καλός.

Ερώτηση: Στη Λίμνη πότε πήγατε για πρώτη φορά;

- Πρέπει να πήγαμε περίπου το 1949, σαν «Τεχνικό Γραφείο Σκαλιστήρη» και ο πατέρας μου είχε απομικά νοικιάσει αυτά τα μεταλλεία.

Όταν πέθανε ο πατέρας μου και ανέλαβα εγώ, είπα ότι πρέπει να αρχίσουμε να γινόμαστε πιο ανταγωνιστικοί. Ο εμπλοντισμός παλιά γινόταν με χειροδιαλογή επάνω σε τανίες. Λέω αυτά είναι απηρχαιωμένα, πρέπει να βάλουμε εγκαταστάσεις εμπλοντισμού. Στην αρχή κάναμε θραύση, πλύσιμο,

κοσκίνισμα και διαχωρισμό με βαρέα υγρά, μετά κάναμε μαγνητικό διαχωρισμό, γιατί τα στείρα είναι μαγνητικότερα από το λευκόλιθο και αποχωρίζονται με περιστροφικούς κλιβάνους και φωτοηλεκτρικό διαχωρισμό.

Μετά ένας μηχανικός από τον Καναδά, ο κύριος Ταμπουλιάδης, ο οποίος ήταν πάρα πολύ καλός ερευνητής και εύρισκε διάφορες καταπληκτικές μεθόδους για εμπλουτισμό, μας βοήθησε πολύ για να φτιάξουμε το Magfloat και επίσης για να κάνει μια περαιτέρω εξέλιξη του μαγνητισμού διαπικαλύψεως.

Ερώτηση: Σε επίπεδο τεχνογνωσίας, αν συγκριθείτε με άλλες αντίστοιχες βιομηχανικές μονάδες του εξωτερικού της ίδια περιόδου, ήσασταν καλύτεροι;

- Ναι, ήμασταν καλύτεροι, γιατί είχαμε πάρει και από την Αμερική Know How, και αρχίσαμε να κάνουμε έναν άλλο τύπο τούβλων, τα χρωμομαγνησιακά, για τα οποία δεν μας είχε δώσει το Know How ο Ντιντιέ. Εν τω μεταξύ αποφασίσαμε, επειδή είχαμε πολλά απορρίμματα στα οποία υπήρχε αρκετός λευκόλιθος, και κάναμε την περίφημη ανάποδη Flotation. Πάιραμε δηλαδή από την επίπλευση μια πολύ λεπτή σκόνη λευκολίθου, την οποία την ψήναμε σε κατακόρυφους κλιβάνους και έβγαινε κανονική. Αυτήν την κάναμε μπρικέτες, οι οποίες ψηνότανε σε άλλον κλιβανό υψηλής θερμοκρασίας, περί των 2.000 °C, και έβγαινε η περίφημη ομογενοποιημένη δίπυρη, το Magfloat. Αυτό ήταν τέτοιο καλό υλικό που τρελάθηκαν όλοι οι πελάτες και εκεί ήταν η δύναμη μας. Κάναμε και τούβλα με το υλικό αυτό και αυτή η γνώση ήταν δική μας εφεύρεση. Πήραμε τότε και τον Καθηγητή Φραγκίσκο, ο οποίος είχε και αυτός βοηθήσει σε αυτά τα πράγματα και στη Flotation....

[...] για να έχουμε και άλλη ακόμη εξέλιξη πήγα στην Ιαπωνία και πήρα κομοχρονιάς Know How από αυτούς, που ήταν πολύ προηγμένοι, γιατί εκείνοι έχουνε θαλάσσια [μαγνησία]. Η δικιά μας μαγνησία είναι φυσική και έχει ανώμαλους κρυστάλλους, ενώ η άλλη έχει αποστρογγυλωμένους και γι' αυτό μπαίνει η σκουριά πιο εύκολα μέσα στους πόρους και διαλύει τα τούβλα των υγικαμίνων. Γι' αυτό είμαστε πρωτοπόροι σε αυτά. Μάλιστα, είχα μπει και στον Σύνδεσμο Ευρωπαίων Παραγωγών Πυριμάχων Τούβλων. Οι μεγάλες επενδύσεις έγιναν το 1970 και το 1972 με το εργοστάσιο παραγωγής πυρίμαχων τούβλων...

[...] Εν τω μεταξύ, είχαμε αγοράσει από έναν Αυστριακό κάτι μεταλλεία στο Ορμύλια Χαλκιδικής και εκεί βγάζαμε μια παραγωγή και την στέλναμε κάτω και την ψήναμε στους Φούρνους. Εκεί υπήρχαν δύο περιστροφικοί φούρνοι, ενώ η εταιρεία διέθετε συνολικά 6.

Είχαμε, ακόμα, και ένα μικρό δεξαμενόπλοιο που έφερνε καύσιμα στις εγκαταστάσεις της εταιρείας στο Δαφνοπόταμο. Ο λογιστής μου με συμβούλεψε, λόγω της κατοχής του να μπει στην επωνυμία της εταιρείας και ο όρος ναντιλιακή.

Ερώτηση: Η ποιότητα των λευκόλιθου στην Εύβοια είχε κάποια διαφορά από αυτόν της Χαλκιδικής;

- Ναι, ήτανε καλύτερος σε ορισμένα σημεία. Γιατί στη Χαλκιδική ο λευκόλιθος είχε χαμηλότερο ασβέστιο, το οποίο έχει σημασία για να μην σκάνε τα τούβλα. Άλλα από απόψεως κρυστάλλωσης και σχέσεως πυριτικού είναι καλύτερος της Εύβοιας. Διαθέταμε επίσης μεταλλεία στη Μυτιλήνη, στον Κόλπο της Καλλονής.

Για να πάμε και στις άλλες επιχειρήσεις. Εκτός από τους Βωξίτες στην Ελευσίνα, είχαμε και μαγγάνιο στο Κάτω Νευροκόπι της Δράμας, το οποίο πουλούσαμε στους Αμερικανούς. Μετά ανακαλύψαμε ότι το υλικό ήταν ειδικό για μπαταρίες, ζηρά στοιχεία, και σκεφτήκαμε, κακώς, να κάνουμε εργοστάσιο παραγωγής τους. Εκεί, όμως, η εργασία είναι διαφορετική, δεν πρέπει να μπλέκει κανείς σε δονούμενο που δεν ξέρει. Το λιανικό εμπόριο είναι τελείως διαφορετικό και εκεί αποτόχαμε, χάσαμε λεφτά, ενώ ο Γερμανός, που το πήρε έπειτα, ήταν μάνα σε αυτά.

Έχουμε και στο Βόλο χρώμιο και στέλναμε και στα δικά μας τα πυρίμαχα, αλλά και στο εξωτερικό.

Ερώτηση: Εκπροσωπούσατε στην Ελλάδα κάποια ξένη εταιρεία;

- Ναι, τη Γερμανική εταιρεία «Ποσέλ».

Ερώτηση: Σχετικά με τη συνολικότερη δράση της εταιρείας στην περιοχή Μαντουδίου τι έχετε να προσθέστε;

- Η εταιρεία επιτέλεσε και κοινωνικό έργο. Βοηθήσαμε εκκλησίες και σχολεία, επιπλέον είχαμε ειδικά λεωφορεία που μετέφεραν τους μαθητάς στα σχολεία. Είχαμε κάνει και οικισμό για τους μηχανικούς, γιατί είχαμε πολλούς. Πρέπει να ήταν πάνω από 30. Και όταν λέω μηχανικούς εννοώ και βιολόγους, γεωλόγους, κ.ά. Κάναμε και μια καντίνα και βοηθήσαμε πολύ τις περιοχές.

Εκτός από το Μαντούδι που με είχανε άχτι, οι άλλοι ήταν πιο καλοί. Αν δείτε στο Προκόπι με τον Πρόεδρο είχα κρατήσει καλές σχέσεις, ακόμη και μετά, ο οποίος ήταν μεν Π.Α.Σ.Ο.Κ., αλλά έβλεπε ότι αυτό δεν ήταν σωστό [...] αργότερα επεχείρησα να ξαναγοράσω, με ξένους μαζί, τις εγκαταστάσεις του Μαντούδιου και δεν τόλμησε η Ν.Δ. να μου τα δώσει. Αυτό έγινε το 1992-93 επί Μητσοτάκη. Είχα προσφορά η οποία δεν κρίθηκε ικανοποιητική από την εκαθαρίστρια Alpha Bank, η οποία στην ίδια τιμή την παραχώρησε στον Βαρβούτη, ο οποίος ήξερε ακόμη χειρότερα από τους κρατικούς.

Ερώτηση: *Αν η εταιρεία μετά το 1982 είχε μια καλή διαχείριση, υπήρχε ακόμα μετάλλευμα μετά από δεκαετίες εξορύξεων;*

- *Υπάρχει μετάλλευμα, αλλά εμείς για να μπορούμε για περισσότερο διάστημα να έχουμε μετάλλευμα, είχαμε αρχίσει να αγοράζουμε ωμό λευκόλιθο από την Τουρκία, τον οποίο φέρναμε εδώ και το επεξεργαζόμασταν, γιατί είχαμε μεγάλες δυνατότητες. Την οποία, άλλωστε, πολιτική, που προκαλούσε αντιδράσεις - μου έλεγαν ότι είναι ξένο και δεν προτιμώ το δικό μας - συνέχισε και η διοίκηση που ορίστηκε αργότερα από το Κράτος.*

Επειδή η μεγαλύτερη αξία είναι το κύριο προϊόν, τα πυρίμαχα τούβλα και τα ενδιάμεσα προϊόντα, δίνυρη μαγνησία. Δεν πωλούσαμε ποτέ ωμό λευκόλιθο για να μας ενδιαφέρει ο λευκόλιθος. Αν μπορούσαμε να βρούμε από άλλον το λευκόλιθο οι εγκαταστάσεις μπορούσαν να λειτουργήσουν. Το κέρδος δεν έβγαινε από την εξόρυξη, η οποία πράγματι τον τελευταίο καιρό ήταν πιο δύσκολη, γιατί ήταν πιο βαθιά. Αφετέρου δε με τις διάφορες μεθόδους που κάναμε, τα παλιά απορρίμματα τα αξιοποιούσαμε και αυτά.

Ερώτηση: *Είχατε την πρόθεση κατασκευής βιομηχανικής μονάδας παραγωγής μαγνησίου από τη θάλασσα στην περιοχή Κυμάσι Μαντουδίου;*

- *Όχι. Ήταν να γίνει από την άλλη μεριά, στα δολομιτικά κοιτάσματα στη βόρεια Εύβοια. Το εργοστάσιο ήταν να γίνει στη δυτική πλευρά, πιο βόρεια από τη Λίμνη. Πράγματι, θέλαμε να έχουμε όλη την γκάμα των προϊόντων. Εντυχώς οι περιβαλλοντολόγοι φοβηθήκανε και εντυχώς που δεν έγινε, γιατί μετά θα ήταν ακόμα μεγαλύτερη η επένδυση που θα είχαμε κάνει. Είχαμε ανοιχτεί ήδη πολύ. Το λάθος μου ήταν ότι είχα κάνει πολλές μεγάλες επενδύσεις, χρωστούσα λεφτά στην Τράπεζα.*

Ερώτηση: *Σας κατηγορούν ότι δεν επενδύατε, πολλές φορές, τα κέρδη της εταιρείας ή σημαντικά ποσά από τα δάνεια στον εκσυγχρονισμό της εταιρείας;*

- *Με συγχωρείτε. Όταν έχεις δάνεια πρέπει να τα ξεπληρώσεις. Επομένως αυτός ο συλλογισμός είναι λανθασμένος. Άλλα για το θέμα των επενδύσεων έχω κάνει τεράστιες επενδύσεις, όπως μπορείτε να τις δείτε στα φυλλάδια της εταιρείας. Δυστυχώς, ίσως, δεν έπρεπε να γίνει ο 5^{ος} και 6^{ος} φούρνος, οι 4 φούρνοι ήταν αρκετοί. Εκείνη την εποχή, 1974, έτυχε η ζήτηση να είναι μεγάλη και οι πελάτες μας πιέζαν για αύξηση της παραγωγής και απειλούσαν ότι θα έφευγαν αν δεν ικανοποιούνταν.*

Ερώτηση: *Είχατε ποτέ συλάβει την ιδέα ίδρυσης βαριάς μεταλλουργικής βιομηχανίας;*

- *Όχι. Επειδή, όμως, είχαμε κάνει και μια μελέτη με τον Μούρσουλο, για μια νέα μέθοδο παραγωγής νικελίου, όχι με τον τρόπο που την κάνει η «ΛΑΡΚΟ», αλλά με μεταλλουργικό τρόπο. Άλλα εντυχώς που δεν το έκανα και αντό, γιατί θα ήταν και μια άλλη επένδυση. Δυστυχώς, το μεγάλο μου λάθος ήταν ότι επανεπένδυα όλα μου τα λεφτά ξανά στην εταιρεία, συνέχεια...*

Ερώτηση: *Επιχειρήσατε ποτέ να δικαιωθείτε δικαστικά, αφού κανείς δεν μπορεί να απομακρύνεται χωρίς να αποζημιώνεται;*

- *Εξακολούθω να έχω δίκες. Το μόνο το οποίο έχει λυθεί ήταν, όταν μου κάνανε διαχειριστικό έλεγχο, λέγοντας ότι έκλεβα την εταιρεία και ότι έπαιρνα τα λεφτά και τα πήγαινα αλλού, ότι έδινα μίζες στην Ελβετία κ.λ.π. Για αυτά απηλλάγη με βούλευμα. Άλλωστε γι' αυτούς που έλεγαν ότι στην Αλγερία, γιατί πλήρωνα προμήθεια, ενώ το Κράτος απαγορεύει την προμήθεια; Τους έλεγα ακούστε να δείτε: σε αυτές τις χώρες αν δεν δώσεις μίζα δεν γίνεται τίποτα. Εξάλλου το κάνουν και οι ίδιοι, αυτοί που είναι δοτοί του Κράτους εξακολούθουν να πληρώνουν τις ίδιες μίζες που πλήρωνα και εγώ...*

Ερώτηση: *Με τον Παπαστρατή τι σχέσεις είχατε;*

- *Είχαμε γειτονικά μεταλλεία. Καμιά φορά είχαμε μικρές διαφορές για τα όρια κ.λ.π. Άλλα δεν είχα καμιά άλλη συνεργασία. Τα μεταλλεία του δεν ήταν τόσο σπουδαία, δεν αξίζανε αυτά που αυτός νόμιζε ότι άξιζαν.*

Ερώτηση: *Ο κόσμος σας ανταπέδωσε ότι κάνατε για την περιοχή;*

- Υπάρχουν μερικοί άνθρωποι που ακόμα με παίρνουν για να μου ευχηθούνε [...] αλλά ο πολύς ο κόσμος δεν φαίνεται να έχει αλλάξει γνώμη και ίσως καλύτερα που δεν το πήρα το 1992 [...] παρόλο που από το 1994 αντιστράφηκε το κλίμα και υπήρχε ζήτηση...

Ερώτηση: Είχε διαμορφωθεί ένας πυρήνας στελεχών μέσα στην εταιρεία που λειτουργούσαν κάπως αυταρχικά και ίσως είχε δημιουργηθεί κάποιο μικρό αστυνομικό κράτος;

- Ίσως. Ότι είχα Προσωπάρχη είχα, αλλά λεπτομέρειες δεν γνωρίζω. Έγινε ένα λάθος, όταν έγιναν εκλογές στο σωματείο το 1983. Ο τότε Διευθυντής του μεταλλείου [Ηλίας Κεδίκογλου] φρόντισε να υποστηρίξει μια παράταξη, αφού και ο αδερφός του κατέβαινε υποψήφιος βουλευτής...αναγκάστηκα για το συμφέρον της εταιρείας να τον μεταθέσω πρώτα στα μεταλλεία της Κύμης και μετά να τον απολύσω. Με αποτέλεσμα να κληθώ από τον Υπουργό Εργασίας Γιαννόπουλο...

[...] εκ των υστέρων κρίνοντας την μετακίνηση του Ηλία Κεδίκογλου και μετά την απόλυσή του, ήταν μια λανθασμένη ενέργεια που ξεσήκωσε αντιδράσεις...

[...] Άλλα, δυστυχώς, τα σωματεία ήταν φανατισμένα. Μιλούσα με τους επικεφαλής των σωματείων, αλλά αυτοί ενδιαφερόντουσαν για τους συγγενείς τους και δεν εργάζόταν καθόλου. Αυτοί ήταν φανατικοί. Με άλλα σωματεία, όπως του Πηλίου, μιλούσα, αλλά με άλλα δεν ήταν άνθρωποι που μπορούσαμε να συνεννοηθούμε. Είχαμε ανάγκη να πάρουμε έναν από τον Κάκαβο και να τον πάμε στο Παρασκευόρεμα, δεν επιτρεπόταν λέει, εκεί είναι εκεί θα μείνει. Και αν υπήρχε άλλο δουλειά δε θα πάει. Μαζευτήκανε, νομίζανε ότι έπρεπε να γίνει συνδιοίκηση. Αυτό δεν γίνεται.

Ερώτηση: Αυτό ήταν και κυρίαρχο αίτημα από την απεργία του 1976;

- Το '76 έγινε η μεγάλη απεργία, στην οποία, πράγματι, πρέπει να ομολογήσω ότι με βοήθησε η Κυβέρνηση να σταμάτησε. Γιατί είχαν κλειδώσει τους μηχανικούς μέσα στους φούρνους και δεν άφηναν να τους πάμε ούτε ψωμί. Και αναγκάστηκα τότε, νοίκιασα αεροπλάνο, έριξα προκηρύξεις και μετά από 1 μήνα σταμάτησε η απεργία.

Άλλα κοιτάζετε, είχανε κακομάθει. Θέλανε να πληρώνονται πολύ χωρίς να εργάζονται αντιστοίχως. Τα αιτήματά τους ήταν αρχικά οικονομικού χαρακτήρα και μετά έγιναν πολιτικά. Γιατί δεν υπήρχε αμφιβολία ότι υπήρχε μια καθοδήγησης και επιπλέον υπήρχε το πνεύμα ότι εμείς διοικούμε. Τι να κάνει ένας που έχει βγάλει Δημοτικό, μπορεί να διοικήσει επιχείρηση; Νόμιζε ότι θα μπορούσε...

Ερώτηση: Με την ιστορία των χρυσού τούβλου, το οποίο προσφέρατε στην γυναίκα του Παπαδόπουλου, τι έχετε να πείτε;

- Το περιστατικό έγινε στα εγκαίνια του εργοστασίου των Πυριμάχων στους Φούρνους. Είχε έρθει με άλλους επισήμους, εκπροσωπώντας την τότε Κυβέρνηση. Επειδή εμείς θα κάναμε τούβλα, σκέφτηκα να της προσφέρω ένα τούβλο, το οποίο μέσα ήταν κούφιο και απέξω είχε επιχρυσωθεί. Εκ των υστέρων είδα ότι αντό προκάλεσε πολλές αντιδράσεις. Πιστεύω ότι έκανα ένα δώρο, όπως συνηθίζεται σε τέτοιες περιπτώσεις. Εξάλλου, την ίδια εποχή και άλλοι βιομήχανοι πρόσφεραν πολύ πιο ακριβά δώρα, ολόκληρα αντίγραφα των εγκαταστάσεών του από πολύτιμο μέταλλο.

Ερώτηση: Η εταιρεία ήταν η πιο σημαντική του Ομίλου;

- Ναι, η πιο σημαντική. Και οι βωξίτες ήταν κερδοφόροι, αλλά ήταν πιο μικρό το μέγεθός της.

Ερώτηση: Περιβαλλοντικά, τι έκανε η εταιρεία;

- Ότι υπήρχε καταστροφή του περιβάλλοντος υπήρχε. Κάναμε μόνο απολάσπωση των φραγμάτων και δεν χρησιμοποιούσαμε βαρέα μέταλλα.

Ερώτηση: Είχατε σκεφθεί να κάνετε καινούρια χάραξη του δρόμου από Μαντούδι στη Χαλκίδα;

- Όχι.

Ερώτηση: Και τώρα από όλη τη δραστηριότητά σας, τι;

- Μόνο δίκες. Ακόμα δεν έχω ξεπλέξει. Οι δίκες όχι για να αποζημιωθώ, γιατί τότε, αντό δείχνει πόσο εκτιμούσα την εταιρεία, ήταν ότι έδωσα προσωπική εγγύηση για τα διάφορα δάνεια της Τραπέζης και ακόμα δεν έχω απελευθερωθεί.

Ερώτηση: Σχετικά με τις φωτιές που άναβαν στην περιοχή, ποια ήταν η συμμετοχή της εταιρείας στην κατάσβεσή τους;

- Βέβαια, επανειλημμένως στα κοινωνικά έργα ήταν και αυτό, όπως και όταν έπεφτε χιόνι ανοίγαμε τους δρόμους για να περάσουν τα αυτοκίνητα.

Ερώτηση: Οι εργαζόμενοι αισθάνονταν την εταιρεία σαν κάτι δικό τους ή ήρθε στο τέλος κάποιος εκφυλισμός;

- Στο τέλος, μετά την μεγάλη απεργία του '76, θεωρούσαν ότι τους ανήκε πια η εταιρεία, ήταν και το πνεύμα ότι είναι κοινωνικό αγαθό και γιατί να το χαίρεται ο Σκαλιστήρης και να μη το χαρούμε εμείς. Θέλανε συνδιοίκηση, η οποία δε γινόταν.

Ερώτηση: Σκεφτήκατε να μεταφέρετε τις εγκαταστάσεις στη Χαλκίδα ή κάποιον άλλο;

- Όχι. Είχα σκεφτεί μια φορά να αγοράσω ένα εργοστάσιο τούβλων στην Αμερική. Είχαμε συμφωνήσει και θέλαμε να το μονογράψουμε με τον διευθυντή που είχε έρθει εδώ. Αντοί που μας είχανε δώσει το *Know How*, που ήταν και μεγάλοι πελάτες μας και, όταν μάθανε ότι εγώ πρόκειται να αγοράσω έναν άλλο Οίκο, φοβήθηκαν τον ανταγωνισμό και πήγαν και πιάσαν αυτούς που είχαμε συμφωνήσει και το αγόρασαν εκείνοι. Έκ των υστέρων καλύτερα.

Ένα μεγάλο λάθος, το μόνο μου λάθος, επειδή πάντα σκεφτόμουνα εθνικά, να μείνουν Ελληνικές οι επιχειρήσεις, όταν ο «Οίκος Κρίστις»-χαλυβουργεία-, μεγάλος πελάτης, μου πρότεινε να αγοράσει το 51% και λέω όχι το 49%. Αν το είχα πουλήσει το 1974, τότε θα ήταν ο Γερμανός Πρέσβης και δεν θα μπορούσαν να το είχανε πάρει. Βλέπετε όλοι οι άλλοι το κάνανε αντό, ο *Μεταξάς*...

Ερώτηση: Ήταν θέμα συνείδησης και επιμένατε σε αυτό;

- Ναι, να μην περάσει σε ζένους και κυρίως να έχω τη διοίκηση. Τσως μπορείτε να το πείτε και φιλοδοξία.

Ερώτηση: Αισθανθήκατε ότι λόγω της στάσης σας κάποιοι ανταγωνιστές έβαζαν εμπόδια στη δραστηριοποίησή σας;

- Αντό δεν μπορώ να το πω, αλλά ότι χαρήκανε πολλοί που έπεσα έξω... Ήμουν πολύ επικίνδυνος ανταγωνιστής και μας φοβόντων πάρα πολύ.

Ερώτηση: Είχατε ποτέ σκεφτεί, για την υστεροφημία τη δικιά σας και τον πατέρα σας, να συμβάλλετε με κάποιο τρόπο στη δημιουργία ενός βιομηχανικού πάρκου ή κάτι ανάλογον;

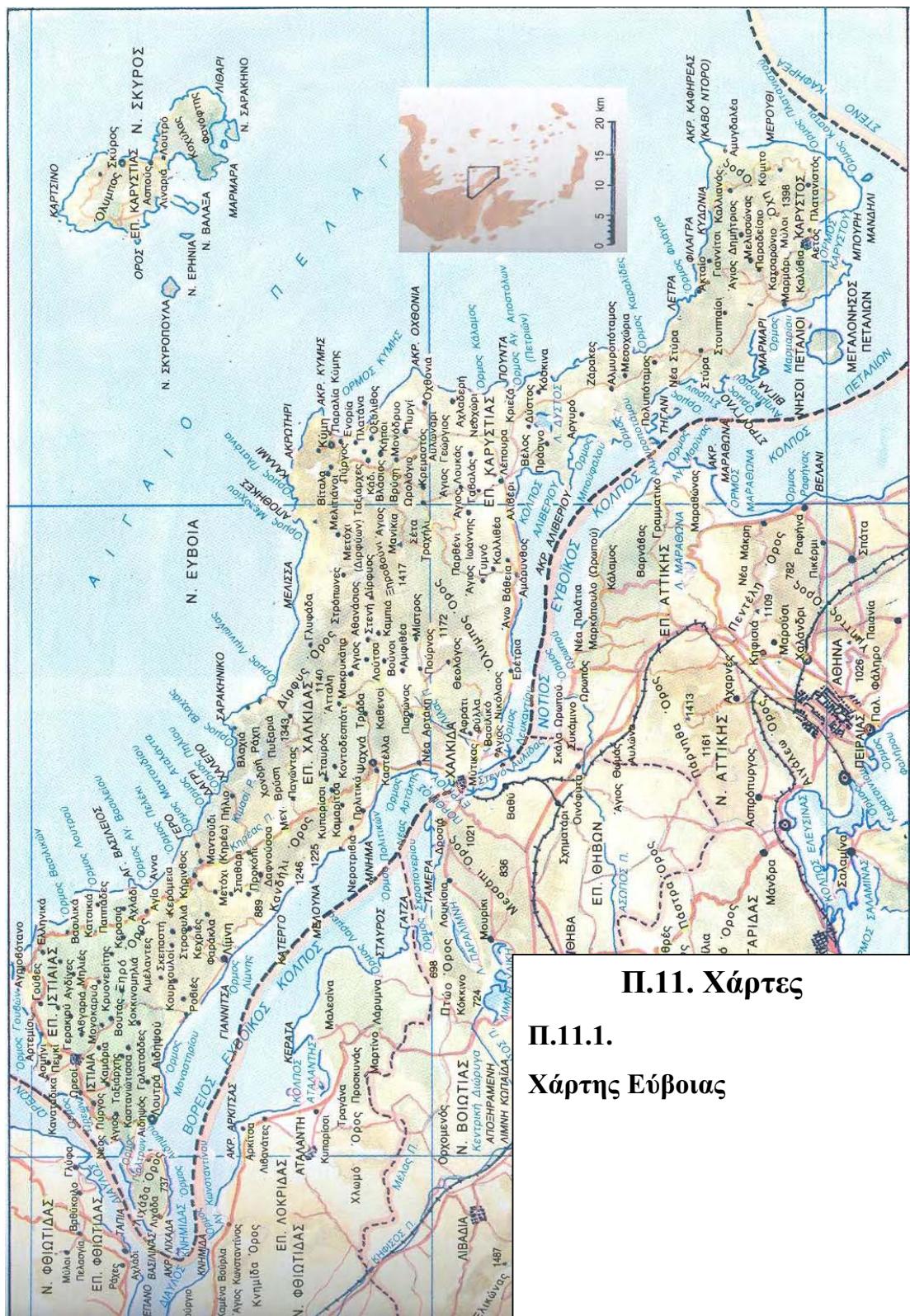
- Το πρότεινα, όταν είδα ότι άρχισαν να ξηλώνονται τα μηχανήματα. Λέω είναι αμαρτία από το θεό. Δεν κάνετε όπως στο Αιαύριο, δεν το παίρνετε να το κάνετε μουσείο...

Ερώτηση: Τώρα ποιος είναι υπεύθυνος για τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται στην περιοχή;

- Ο εκκαθαριστής, ο οποίος τα πουλάει για παλιοσίδερα.

Ερώτηση: Το Αρχείο της εταιρείας;

- Δεν ξέρω. Ήταν η E.T.B.A. που τα πήρε, δεν φαντάζομαι να υπάρχει τίποτα... χαθήκανε τα πάντα...

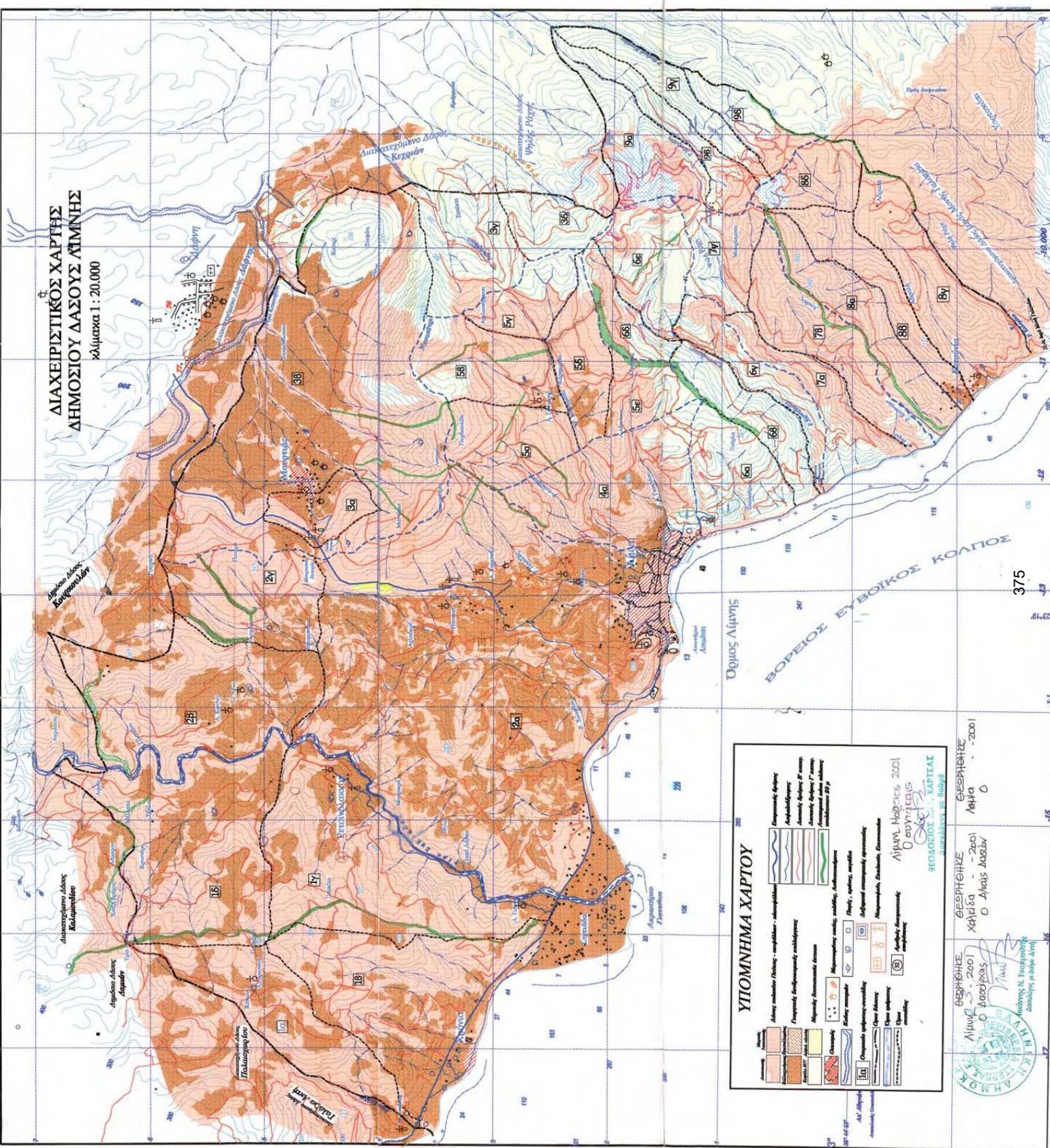
Π.11.2.

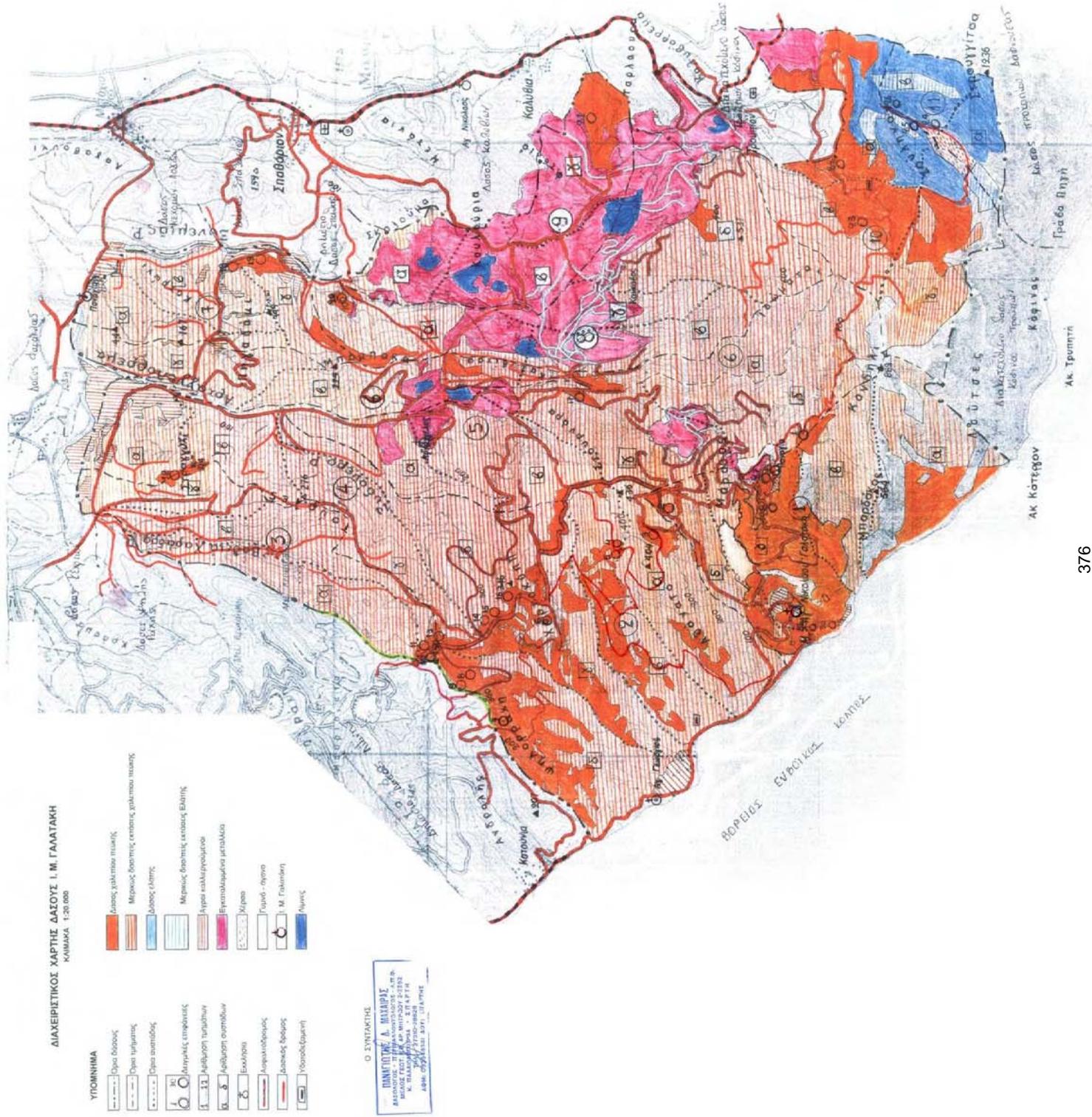
Χάρτης της Βόρειας Εύβοιας

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΛΙΜΝΗΣ

xλ(max) : 20.000

Π.12. Φωτογραφίες

Π.12.1. Η πόλη της Λίμνης.

Π.12.2. Φωτογραφία από τους εξορυκτικούς χώρους στη θέση Κάκαβος.

Π.12.3. Ρετουσαρισμένη φωτογραφία της ατμομηχανής 75 cm, αποκαλούμενης Hawk (Γεράκι). Κατασκευάστηκε από την «Εταιρεία Andrew Barclay & Sons»⁷⁶⁷ με έδρα το Kilmarnock της Σκωτίας, με αριθμό παραγωγής 960. Μια βελτιωμένη έκδοσή της εξήγαγε για πρώτη φορά, η προαναφερόμενη εταιρεία, για λογαριασμό της «Anglo-Greek Magnesite Company» στην Εύβοια, το 1903, η οποία χρησιμοποιήθηκε ως ατμομηχανή Νο 3 και έφερε την ονομασία Κάκαβος.

Π.12.4.⁷⁶⁸ «Αγγλοελληνική Εταιρεία» (Αγγλογκρήκ): οι εγκαταστάσεις του εναέριου τριών συρματόσχοινων για τη μεταφορά του λευκόλιθου στη θέση Κατούνια Λίμνης, 1904-1908: α) σταθμός εκφόρτωσης, β) είσοδος των βαγονέτων στο σταθμό εκφόρτωσης, γ) σταθμός εκφόρτωσης, δ) σταθμός εκφόρτωσης, ε) σταθμός φόρτωσης.

Π.12.5.⁷⁶⁹ Η γραμμή μεταφοράς (εναέριος) του λευκόλιθου-μαγνησίτη, 1904-1908, Κατούνια-Κάκαβος: α) πέρασμα από κορυφογραμμή, β) πέρασμα πάνω από ρεματιά, γ) τμήμα εναέριου συρμού μεταφοράς του μεταλλεύματος, δ) εναέριος συρμός μεταφοράς σε κλίση 30%, ε) τμήμα εναέριου συρμού μεταφοράς, στ) ενδιάμεσος σταθμός μεταφοράς.

Π.12.6.⁷⁷⁰ Εδαφολογική τομή της περιοχής ανάπτυξης του εναέριου συρμού μεταφοράς του λευκόλιθου, από τη θέση Κατούνια Λίμνης μέχρι τον Κάκαβο. Συνολικό μήκος 6.819 μέτρα, 1904-1908.

⁷⁶⁷ Βλ. <http://www.ropinbarnes.net/gallery>.

⁷⁶⁸ Όλες οι φωτογραφίες, οι οποίες παρουσιάζονται, εντοπίστηκαν σε διαφημιστικό έντυπο της εταιρείας «Cerretti & Tanfani, engineers and constructors», Milan, tria nivo bixio, Italy, 1908, η οποία ανέλαβε να κατασκευάσει τον εναέριο σιδηρόδρομο μεταφοράς του μαγνησίτη στη θέση Κατούνια Λίμνης, για λογαριασμό της Αγγλοελληνικής Εταιρείας στις αρχές του 20^{ού} αιώνα. Το έντυπο φέρει τη χρονολογία 1908, πιθανολογούμε, όμως, ότι η έναρξη της παράδοσης των υλικών, τα οποία απαιτήθηκαν για την κατασκευή του, πρέπει να τοποθετηθεί πιο πίσω, ίσως μετά το τέλος του 1904, όταν η «Αγγλογκρήκ» γνωστοποιεί στην Κοινότητα Λίμνης την πρόθεσή της, να αναβαθμίσει το σύστημα μεταφοράς του λευκόλιθου από τους μεταλλευτικούς της χώρους, βλ. ΤΑΔ, Αγγλογκρήκ. Επιστολή του Διευθυντή της Αγγλογκρήκ προς το Κοινοτικό Συμβούλιον Λίμνης, 10/23 Νοεμβρίου 1904.

⁷⁶⁹ Ο.π.

⁷⁷⁰ Ο.π.

Π.12.1. Η πόλη της Λίμνης

Π.12.2. Εξορυκτικοί χώροι στη θέση Κάκαβος

Π.12.3. Ατμομηχανή της «Αγγλοελληνικής Εταιρείας»

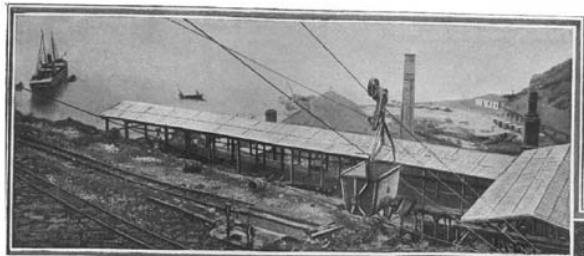
Ρετουσαρισμένη φωτογραφία της ατμομηχανής 75 cm, αποκαλούμενης Hawk (Γεράκι). Κατασκευάστηκε από την Εταιρεία «Andrew Barclay & Sons»⁷⁷¹ με έδρα το Kilmarnock της Σκωτίας, με αριθμό παραγωγής 960. Μια βελτιωμένη έκδοσή της εξήγαγε για πρώτη φορά, η προαναφερόμενη εταιρεία, για λογαριασμό της «Anglo-Greek Magnesite Company» στην Εύβοια, το 1903, η οποία χρησιμοποιήθηκε ως ατμομηχανή Νο 3 και έφερε την ονομασία Κάκαβος.

⁷⁷¹ Βλ. <http://www.ropinbarnes.net/gallery>.

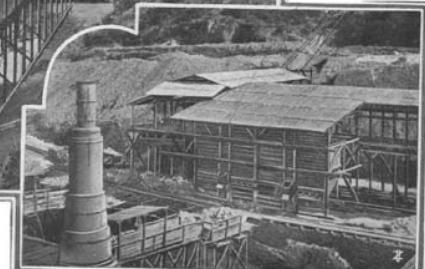
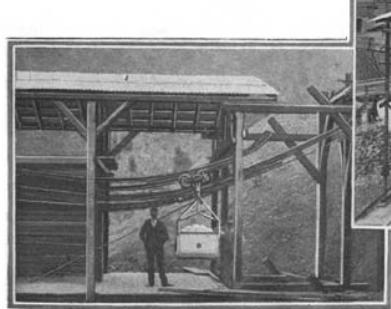
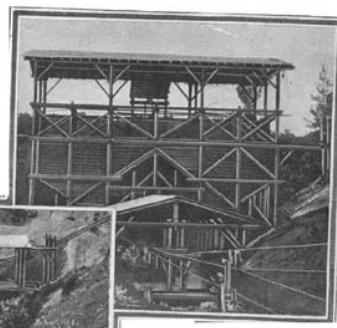
**Π.12.4. «Αγγλοελληνική Εταιρεία»: Οι εγκαταστάσεις του εναέριου,
τριών συρματόσχοινων, για τη μεταφορά του λευκόλιθου, στη θέση Κατούνια
Λίμνης, 1904-1908**

- α. σταθμός εκφόρτωσης
- β. είσοδος των βαγονέτων στο σταθμό εκφόρτωσης
- γ. σταθμός εκφόρτωσης
- δ. σταθμός εκφόρτωσης
- ε. σταθμός φόρτωσης

α

β

δ

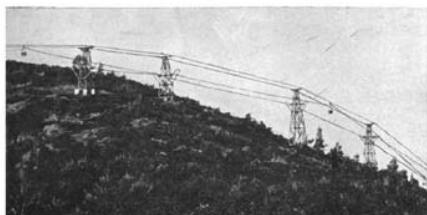
γ

ε

Π.12.5. Η γραμμή μεταφοράς (εναέριος) του λευκόλιθου-μαγνησίτη από τον Κάκαβο στα Κατούνια, 1904-1908

- α. πέρασμα από κορυφογραμμή
- β. πέρασμα πάνω από ρεματιά
- γ. τμήμα εναέριου συρμού μεταφοράς του μεταλλεύματος
- δ. εναέριος σε κλίση 30%
- ε. τμήμα εναέριου συρμού μεταφοράς
- στ. ενδιάμεσος σταθμός μεταφοράς

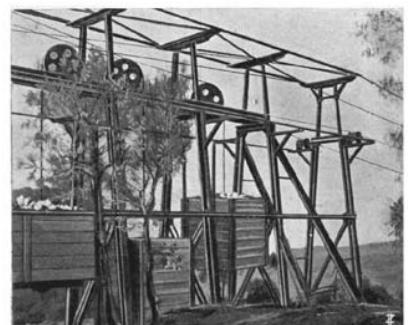
α

β

γ

δ

ε

στ

Π.12.6. Εδαφολογική τομή της περιοχής ανάπτυξης του εναέριου συρμού μεταφοράς του λευκόλιθου από τη θέση Κατούνια Λίμνης μέχρι τον Κάκαβο. Συνολικό μήκος 6.819 μέτρα, 1904-1908

